लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

चुरे गाउँपालिका, कैलाली

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

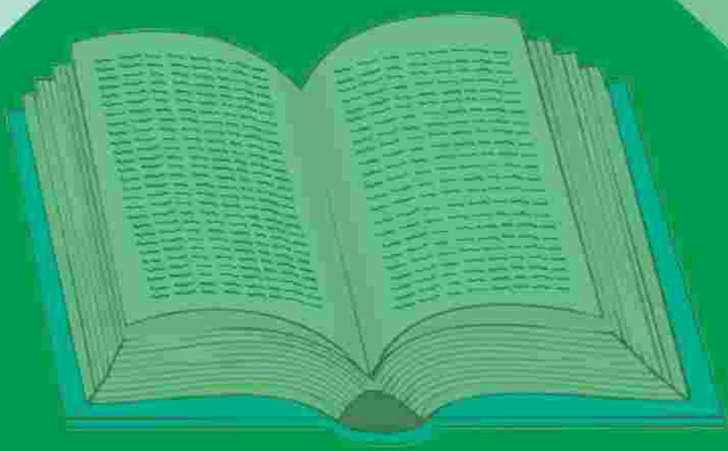

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

चुरे गाउँपालिका, कैलाली

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be a Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide Independent and Quality Audit Service)

मूल्य मान्यता (Core Values)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशानालय, सुदुरपश्चिम प्रदेश

काठमाडौ

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८

च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/269

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,

चुरे गाउँपालिका,

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, कैलाली ।

बिषय - <u>लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा</u> ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष-२०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी तयार गरिएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

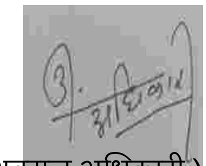

(थवराज अधिकारी)

नायब महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशानालय, सुदुरपश्चिम प्रदेश
काठमाडौ

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/269

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,

चुरे गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,

घरखेडा, कैलाली ।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

१. कैफियत सहितको राय

हामीले त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथाटिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितकोप्रतिवेदन पेस गरेका छौँ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक,पालिकाबाटपेस भएको २०८२ आषाढ ३१ मसान्तसम्मको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत एवं वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण, स्थानीय सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरूसमावेश भएको स्थानीय तहको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूत रूपमा सही र यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

२.१. महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्रलेखामानको ढाँचामा वित्तीय विवरण तयार गर्नुपर्नेमा यस पालिकाले तयार गरेको वित्तीय विवरणमाअन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय, विविध कोष लगायतकाकारोबार समावेश गरेको छैन।

२.२. गाउँपालिकाको आय र व्यय तर्फ रु.१ अर्ब ७ करोड ६३ लाख ५७ हजारको लेखापरीक्षणबाटरु. २ करोड १५ लाख ६७ हजार बेरुजू देखिएकोमा प्रतिक्रियाबाट रु. २० लाख १३ हजार सम्परीक्षण भई असुल गर्नुपर्ने रु १० लाख ५ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.४३ लाख ६५ हजार, नियमित गर्नुपर्ने ७७ लाख ७ हजार र पेश्की बाँकी रु. ७८ लाख ६८ हजार गरी जम्मा रु. २ करोड ९ लाख ४४ हजार बाँकीरहेको छ । गत वर्षसम्म कायम बेरुजू रु. १६ करोड ७१ लाख ५ हजारमा यसवर्षको रू. १३ लाख ९१ हजार थपसमेत हालसम्म अद्यावधिक बेरुजू रु. १८ करोड ८० लाख ४९ हजार बाँकी रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

२.३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले गाउँपालिकाको पेस्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन। हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड,मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौँ। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौँ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

३.अन्य बेहोरा- लेखापरीक्षणबाट ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, स्थानीय वित्त व्यवस्थापन,सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, शासकीय प्रवन्ध, स्रोत सुनिश्चितता र बजेट व्यवस्थापन र विकास प्रशासन र सोको कार्यान्वयन, अनुदान वितरण तथा अनुगमन, सेवा प्रवाह, स्थानीय प्रशासन, जवाफदेहिता र सुशासन लगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४. वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखा उत्तरदायी अधिकृतको जिम्मेवारी

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानबमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय प्रतिवेदन सारभूतरूपमा गलत आँकडारहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ। गाउँकार्यपालिका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

५. वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणउपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो।लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रूपमा गलत आकडा मानिएको छ।

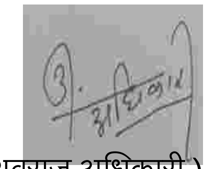

(थवराज अधिकारी)
नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट सम्परीक्षण			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
९१	१२७	२,१५,६६,६४९	०	१६	२०,१३,१६७	१३,९०,८००	९१	१११	२,०९,४४,२८२	१०,०४,९९६	७७,०६,५१२	४३,६४,८१४	०	०	१,२०,७१,३२६	७८,६७,९६०

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
कैलाली	१६,७१,०४,९३०	०	०	१६,७१,०४,९३०	०	२,०९,४४,२८२	१८,८०,४९,२१२

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०८१/८२	७४	सुनौला हजार दिन	६,००,०००
२	२०८१/८२	८१.५	शिक्षातर्फ	२२,३६७
३	२०८१/८२	३१	फिल्ड भत्ता	१३,९०,८००
			जम्मा	**२०,१३,१६७**

चुरे गाउँपालिका, कैलाली

(८०७७७५०२३००)

चुरे गाउँपालिका , कैलाली

परिचय

१

(क) कार्यालय परिचय:- संघ, प्रदेश एवं स्थानीय तहमै उपलव्ध हुने स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरी योजनावद्ध सहभागितामूलक कार्यक्रमको माध्यमबाट स्थानीय जनतालाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक क्रियाकलापहरु संचालन गर्नु पालिकाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य:- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हुनेछ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि:- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८२।९।३ देखि २०८२।९।५ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि:- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा:- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति:- कार्यालयको आय-व्ययतर्फ रु. १,०७,६३,५७,४५६।८६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची-१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु:- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूचि-२ मा संलग्न छ ।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **एकीकृत वित्तीय विवरण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा पालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको आय र व्ययको हिसाव राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलब्ध गराएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को आर्थिक कारोकारको एकीकृत प्रतिवेदन देहाय अनुसार रहेको छ।

प्राप्ति			भुक्तानी		
विवरण	**रकम**	**रकम**	**विवरण**	**रकम**	**रकम**
सुरु मौज्दात		**३४२८५८६९.९१**	**चालु खर्च**		**२९३०६५५८३.५८**
१.संचितकोष	२२९८४५९९.७६		१. पालिका तर्फ	१२२३११६००.१६	
२.धरौटी	७६८५१८४.३१		२. संघीय सशर्त	१७०७५३९८३.४२	
३.कार्यसञ्चालन कोष	१५६२६१०.२०		**पुँजीगत खर्च**		**१२४०७४४५५.५४**
4. प्रकोप व्यवस्थापन कोष	३१२४.२०		१.पालिका तर्फ	७४८९४९१२.५४	
5. कर्मचारी कल्याण कोष	२०५०३५१.४४		२.संघीय सशर्त	२४८०२६९९.००	
यस वर्षको आय			३.संघीय विशेष	७३२०१६८.००	
१.आन्तरिक आय	६६५२१५५.८१	**९६५२८६६.९३**	४.प्रदेशसशर्त	७४६१९४३.००	
दहत्तर बहत्तर कर	३०००७११.१२		५.प्रदेश विशेष	१७१३६७४.००	
२. वित्तीय हस्तान्तरण (संघ)		**४०१९१८३२२.७६**	६.प्रदेश समपुरक	७८८१०५९.००	
क) समानीकरण अनुदान	८०१०६४८०.००		**अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)**		**७२९९४५५७.००**
ख) राजस्व बाँडफाँट	९६०९२९६८.७६		क) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	६३७८०६६२.००	
ग) सशर्त अनुदान	२१८२७९०००.००		ख) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्धन केन्द्र	१९८८२९६.००	
घ) विशेष अनुदान	७४३९८७४.००		ग) राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	५७८९२८.००	
ङ) अन्य			घ) जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	६६४६६७१.००	
३. वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश)		**२९५६४४९०.८७**	**अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)**		**३९८२६८.००**
क) समानीकरण अनुदान	७४४१०००.००		क) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३९८२६८.००	
ख) राजस्व बाँडफाँट	४१६०३२६.८७		**ऋण फिर्ता(साँवा)**		
ग) राजस्व बाँडफाँड (स्थानीय-घरजग्गा रजिष्ट्रेशन)	३७०२९९.००		**ऋणको ब्याज भुक्तानी**		
घ) सशर्त अनुदान	७९०५६७२.००		**धरौटी फिर्ता तथा सदर स्याहा**	७७७२३१.००	**७७७२३१.००**
ङ) समपुरक अनुदान	७९३६७०८.००		**कार्यसञ्चालन कोषबाट भएको खर्च**	१७१२७४२०.७७	**१७१२७४२०.७७**
च) विशेष अनुदान	१७५०४८५.००		**अन्य कोषबाट भएको खर्च**		
छ) अन्य			**गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित योजना**		
४. अन्तर सरकारी		**७२९९४५५७.००**	**अन्य सहयोगमा**		

अख्तियारी (संघ)			**सञ्चालित योजना**		
क) सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	६३७८०६६२.००		**अन्य खर्च भएमा**		**१५०२०१७.००**
ख) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्धन केन्द्र	१९८८२९६.००		क) विभाज्य कोष खाताबाट बाँडफाँट (संघ)	३२१०९२.००	
ग) राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	५७८९२८.००		ख) विभाज्य कोष खाताबाट बाँडफाँट (प्रदेश)	११८०९२५.००	
घ) जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	६६४६६७१.००		**अनुदान फिर्ता**		
५. अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)		**३९८२६८.००**	**१. संघ तर्फ**		**२२८४२०२३.५८**
क) आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३९८२६८.००		क) सशर्त अनुदान	२२७२२३१७.५८	
६. ऋण/ वित्तीय व्यवस्था			ख) विशेष अनुदान	११९७०६.००	
७. धरौटी आय	३३०४६८६.००	**३३०४६८६.००**	**२.प्रदेश तर्फ**		**५३६१८९.००**
८. कार्यसञ्चालन कोष आय		**२०५५३१९०.८३**	क) सशर्त अनुदान	४४३७२९.००	
क)सडक बोर्ड नेपाल	५०१७९२२.००		ख) विशेष अनुदान	३६८११.००	
ख) PLGSP	४३६४९९.८३		ग) समपुरक अनुदान	५५६४९.००	
ग) जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम	१०८०००००.००		**३.कार्य सञ्चालनकोष तर्फ**		**४१५३३२९.००**
घ) GIZ/GRAPE प्रोजेक्ट	३५८८३०९.००		क) जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम(फिर्ता)	४१५३३२९.००	
ङ)लागत साझेदारी-लघु उघम	८०४६०.००		**अन्तिम मौज्दात**		**३५७०११७७.८३**
च)लागत साझेदारी-कृषि	६३००००.००		१. संचित कोषकोमौज्दात	२२१०००११.६२	
९. अन्य कोषको आय		**५०००००.००**	२. धरौटी	१०२१२६३९.३१	
क)कर्मचारी कल्याण कोष	५०००००.००		३. कार्यसञ्चालनकोष	८३५०५१.२६	
१०. गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित योजना			४. प्रकोप व्यवस्थपानकोष	३१२४.२०	
११. अन्य सहयोगमा प्रास सञ्चालित योजना			५.कर्मचारीकल्याण कोष	२५५०३५१.४४	
जम्मा	**५७३१७२२५२.३०**	**५७३१७२२५२.३०**	**जम्मा**	**५७३१७२२५२.३०**	**५७३१७२२५२.३०**

३ वित्तीय प्रतिवेदन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा दफा ७६(२) मा स्वीकृत ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। स्वीकृत सार्वजनिक क्षेत्र

लेखामान (NPSAS) अनुसार पालिकाको कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ। पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय तहको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) सम्बन्धमा निम्नानुसार देखिएको छ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ३ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

४ फरक हिसाब

यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु. २६६४११।०० फरक परेको छ। सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	गत वर्षको जिम्मेवारी	अन्तिम मौज्दात
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०)	३४५५२२८१	३५७०११७८
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	३४२८५८७०	३५७०११७८
फरक	२६६४११	०

५ वित्तीय विवरणको यथार्थता

पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। सोही प्रणालीबाट स्थानीय तहको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गरिएको छ। पालिकाले घरेलु तथा साना उद्योग प्रर्वद्धन केन्द्रमा रू. १९८८२९६।००, सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणमा रू. ६३७८०६६२।००, राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रममा रू. ५७८९२८।००, जलवायु अनुकुलन कार्यक्रममा रू ६६४६६७१।०० र प्रदेशको आन्तरिक मामिला तथा काननको रू. ३९८२६८।०० समेत गरी रू. ७३३९२८२५।०० सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन। पालिकाबाट भएका सबै कारोबारहरु वित्तीय विवरण (म.ले.प.फा.न. २७०)मा समावेश गर्नुपर्दछ।

६ बैङ्क हिसाब विवरण

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरण अनुसार लेखाङ्कन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही बमोजिम पालिकाले कारोवारको बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.फा.नं. २७० को टिप्पणी ६.२) तयार गरी हिसाब भिडान गर्नुपर्दछ। पालिकाले पेश गरेको विवरण अनुसार देहाय बमोजिम यो वर्षको अन्त्यमा स्रेस्ता अनुसार बैक मौज्दात रहको छ।

संकेत	कोष खाता	गत बर्षको मौज्दातरकम	घट/बढ नगद	मौज्दात रकम	बैक स्टेटमेन्टअनुसार
ग १.१	आन्तरिकराजस्व खाता	७३,४५८.१२	-७३,४५८.१२	०	०
ग १.२	बाँडफाँडबाटप्राप्त राजस्व खाता	०		०	०
ग १.३	आन्तरिकअनुदान खाता	०		०	०
ग ६.१	स्थानीयतह विभाज्य कोष खाता	१,९२,९५३.००	-१,९२,९५३.००	०	०
ग ४.१	स्थानीयतह सञ्चित कोष खाता	२,२९,८४,५९९.७६	-८,८४,५८८.१४	२,२१,००,०११.६२	२२१०००११.६२
ग ३.१	स्धानीयतह धरौटी खाता	७६,८५,१८४.३१	२५,२७,४५५.००	१,०२,१२,६३९.३१	१०२१२६३९.३१
ग २.१	चालूखर्च खाता- विजोर वर्ष	०		०	०
ग २.२	चालूखर्च खाता- जोर वर्ष	०		०	०
ग २.३	पूँजिगतखर्च खाता- विजोर वर्ष	०		०	०
ग २.४	पुँजीगतखर्च खाता- जोर वर्ष	०		०	०
ग २.७	विविधखर्च खाता	१५,६२,६१०.२०	-७,२७,५५८.९४	८,३५,०५१.२६	८३५०५१.२६
ग ५.१	स्थानीयतह विविध कोष खाता	२०,५०,३५१.४४	५,००,०००.००	२५,५०,३५१.४४	२५५०३५१.४४
ग ७.२	स्थानीयतह प्रकोप व्यवस्थापन कोष खाता	३,१२४.२०		३,१२४.२०	३१२४.२
जम्मा		३,४५,५२,२८१.०३	८८,६२,७०,७२९.९२	३,५७,०१,१७७.८३	३५७०११७७.८३

७ **रकमान्तर**

स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ मा स्थानिय निकायले रकमान्तर गर्दा कार्यपालिकाले स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधिनमा रही कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशत नबढाई रकमान्तर गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यस्तै स्थानिय तहमा वजेट तर्जुमा, कार्यान्वियन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को बुदा ३.१ मा पूँजिगत खर्चको रूपमा विनियोजित भएको रकम चालु खर्चमा रकमान्तर नगर्ने उल्लेख गरेको छ। यस वर्ष पालिकाले ५३ वटा योजना तथा कार्यक्रमबाट रू २३१६८२३७।०० घटाएकोमा १०६ वटा योजना तथा कार्याक्रममा रू. ३०७५४५१२।०० वढाएको देखिन्छ। पालिकाले रू ७५८६२७५।०० सञ्चितकोषमा मौज्दात रहेको रकमको हिउँदे अधिवेशनबाट बाडफाड गरी योजना तथा कार्यक्रममा विनियोजन गरी नयाँ योजन निर्माण गरेको छ। यसरी हिउँदे अधिवेशनबाट योजना तथा कार्यक्रम निर्माण गर्दा मागमा अधारित नहुने देखिन्छ। कार्यपालिका मौज्दात रहेको रकमको हिउँदे अधिवेशनबाट अनुमोदन हुने कार्यमा नियन्त्रण हुनु पर्छ। तसर्थ बजेट निर्माण बजेट अनुशासन र पद्धतिमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।

८ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गर्न कुनै मापदण्ड तथा कार्यविधि तयार गरेको नदेखिएकोले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ।

९ **अनुदान फिर्ता**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४५ र सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०८० को नियम ४४ मा क्रमस सङ्घीय सञ्चित कोषबाट र प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण

भएको सशर्त, समपुरक र विशेष अनुदानको रकम सम्बन्धित आर्थिक वर्ष भित्र खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा उक्त रकम सम्बन्धित सङ्घीय ईकाइका कोषहरुमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्ष संघ र प्रदेशबाट प्राप्त उल्लिखित अनुदानको रकमको विवरण निम्नानुसार छन। प्राप्त अनुदान मध्ये यो वर्ष भरी खर्च नभई बाँकी रहेको रकम मध्ये असार मसान्तमा देहाय बमोजिमको रकम फिर्ता गरेको छ।

निकाय	अनुदान	निकासा	खर्च	बाँकी	फिर्ता	फिर्ता भौचरअनुसार
संघ	शसर्तचालु	१९३४१९२५०.००	१७०७५३९८३.४२	२२६६५२६६.५८	२२६६५२६६.५८	२२६६५२६६.५८
	शसर्त पुँजीगत	२४८५९७५०.००	२४८०२६९९.००	५७०५१.००	५७०५१.००	५७०५१.००
	विषेश पुँजीगत	७४३९८७४.००	७३२०१६८.००	११९७०६.००	११९७०६.००	११९७०६.००
जम्मा		२२५७१८८७४.००	२०२८७६८५०.४२	२२८४२०२३.५८	२२८४२०२३.५८	२२८४२०२३.५८
प्रदेश	शसर्तचालु	१५७५००.००	०.००	१५७५००.००	१५७५००.००	१५७५००.००
	शसर्त पुँजीगत	७७४८१७२.००	७४६१९४३.००	२८६२२९.००	२८६२२९.००	२८६२२९.००
	विषेश चालु	१७५०४८५.००	१७१३६७४.००	३६८११.००	३६८११.००	३६८११.००
	समपुरक पुँजीगत	७९३६७०८.००	७८८१०५९.००	५५६४९.००	५५६४९.००	५५६४९.००
जम्मा		१७५९२८६५.००	१७०५६६७६.००	५३६१८९.००	५३६१८९.००	५३६१८९.००
कुल जम्मा		२४३३११७३९.००	२१९९३३५२६.४२	२३३७८२१२.५८	२३३७८२१२.५८	२३३७८२१२.५८

१० आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था

आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्थाः सुदूर पश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली-२०८०, नियम ७९ मा प्रदेश तहका सबै निकायहरुले निकायबाट सम्पादन गरिने कार्यहरु मितव्ययी, कार्यदक्षता र प्रभावकारी ढंगबाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्यसम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृति अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था तयार गरी लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा देहाय अनुसारको कमी कमजोरी रहेको पाइयो । कार्यालय प्रमुखले कानूनको परिपालना गरि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको यथोचित व्यवस्थापनद्वारा कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।

·आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा गरेको भए तापनि पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा नरहेको,
·दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नभएको
·आन्तरिक स्रोतको परिचालन प्रभावकारी रुपमा गर्न नसकेको साथै स्थानिय करका सम्भाब्य सबै क्षेत्र करको दायरामा नआएको,
·मूल्य निर्धारण समिति बसाई जग्गा वा भवनको मूल्याङ्कन नगरेको,
·जिन्सी मालसामानको निरीक्षण भए पनि निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको लिलाम बिक्री गर्नुपर्ने मालसामान जिन्सी निरीक्षण प्रतिबेदन प्राप्त भएको मितिले १ महिना भित्र लिलाम प्रकृया शुरु गर्नु पर्नेमा नगरेको साथै ३ महिनाभित्र मर्मत संभारको कार्य नगरेको,
·नर्म्सको पृथक पृथक व्याख्या गरी बढी खर्च लाग्ने गरी लागत अनुमान तयार गरेको,
· चियापान, मनोरञ्जन, अतिथी सत्कार जस्ता बिबिध कार्यक्रम सञ्चालनको नर्म्स र मापदण्ड तयार गरी पूर्ण रुपमा कार्यान्यनमा नआएको,
· सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५अनुसार नागरिक बडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरूको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गर्नअनुगमन संयन्त्र तर्जुमा गर्नु पर्ने र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाइएन,
·सबैजिन्सीसामानआम्दानीबाँध्दास्पेसिफिकेसनसमेतखुलाउनुपर्नेमाखुलाएको पाईएन,
·परामर्शसेवा मार्फत गरिएको अध्ययन अनुसन्धानबाट प्राप्त प्रतिवेदनको कार्यान्वयन नगरेको,
·प्रोभिजनल समको भुक्तानी गर्दा लागतअनुमान तयार गरी बिल भर्पाईको आधारमा खर्च गर्नु पर्नेमा निर्माण व्यवसायीले पेशगरेको विजकको आधारमा मात्र भुक्तानी गरेको ।

·सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम निर्माण कार्य र परामर्श सेवाको कन्टिन्जेन्सी खर्च स्वीकृत कार्यविधिको आधारमा गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेता पनि ठेक्काको नापी कितावमा समेत कन्टिन्जेन्सी खर्च प्रविष्टि गर्नुका साथै तोकीएको कन्टिन्जेन्सी खर्च विवरण स्वीकृत अनुसूचीको ढाँचा अनुसार तयार गरेको पाइएन।
·सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४९(७) अनुसार सार्वजनिक निकायले बोलपत्रको माध्यमबाट गरिने खरिद कार्यको सम्झौता कार्यान्वयन भई सकेपछि सो कार्य सम्पन्न भएको संक्षिप्त विवरण प्रमाणीत गरी सम्बन्धित सार्वजनिक निकाय वा सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको वेबसाइटमा राखी सार्वजनिक गर्नुपर्नेमा गरेको छैन।
·सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(३) बमोजिम निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा कार्य सम्पन्न गर्न लाग्ने समयावधि किटान गर्ने गरेको छैन।
·नापी किताब नियन्त्रण खाता (म.ले.प.फा.नं. ५१२) मा प्रविष्ट गरी सिलसिलेवार नम्बर राख्ने, साइट रजिष्टर र आइटमवाइज रजिष्टरको आधारमा नापी किताब प्रयोग गर्नुपर्नेमा नापी किताब नियन्त्रण खाता राखेको छैन।
·त्रैमासिक रुपमा वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गरी सोही बमोजिम चौमासिक लक्ष्य तोकी बजेट विनियोजन भए पनि सोहीबमोजिम खर्च हुने गरेको छैन। आदि.....
पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रणलाई सुदृढ बनाउन ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरुको पालना गर्नुपर्दछ ।

११ सेवा प्रवाहको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ११ (२) मा पालिकाको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ। पालिका तथा अन्तर्गतका वडाहरुबाट यस बर्ष सम्पादित सेवा प्रवाहको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ। पालिकाबाट यो वर्ष नागरिकता सिफारिस, घरबाटो सिफारिस, जन्म तथा मृत्यु दर्ता, नाता प्रमाणित, बसाईसराई, सम्बन्ध बिच्छेद, बिवाह दर्ता र अन्य दर्ता तथा सिफारीस जस्ता विषयमा पञ्जिकरण तथा सिफारिस गरेको भएतापनि सोको आर्थिक वर्ष खुल्नेगरी स्पष्ट अभिलेख उपलव्ध गराउन सकेन। पालिकाले ऐन बमोजिम प्रवाह गरेका सेवाको अभिलेख व्यवस्थित गर्नु पर्दछ। पालिकाले वडा कार्यालयबाट सम्पादित सेवालाई सरल सहज र व्यवस्थित तुल्याउँदै सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमा आधारित सरल र प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

विवरण	जम्मा
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	२
पञ्जिकरण तर्फ	
जन्मदर्ता	७०६
मृत्युदर्ता	१२४
बसाईसराई दर्ता	१८९
विवाह दर्ता	२५३
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	८
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण	
कालोपत्रे सडक निर्माण	विवरण प्राप्त नभएको
कालोपत्रे सडक मर्मत	विवरण प्राप्त नभएको
ग्राभेल सडक निर्माण	विवरण प्राप्त नभएको
ग्राभेल सडक मर्मत	विवरण प्राप्त नभएको

१२ खर्च बिश्लेषण

पालिकाले यसवर्ष कुल आन्तरिक आयबाट रू. ९७७५०७०१.८३ राजस्व बाँडफाँडबाट रू. १००२५३२९५.६३, अनुदानबाट रू. ३३१२२९५१८.०० तथा अन्य प्राप्ती रू. ९७७५०७०१.८३ लगायत रू. ५७३१७२२५२.३० प्राप्ती भएकोमा चालु तर्फ रु. २९३०६५५८३.५८ तथा अन्यकोष तर्फको भुक्तानी रू. १२०३३१०३५.३५ र पुँजीगत तर्फ रू. १२४०७४४५५.५४ समेत रु. ५३७४७१०७४.४७ खर्च भएको छ। खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा १.८० प्रतिशत रहेको छ। पालिकालाई प्राप्त भएको सबै

अनुदान, आन्तरिक आय तथा राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ५४.५३ प्रतिशत चालु र २३.०८ प्रतिशतमात्र पुँजीगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाले विकास निर्माण कार्यक्रम सञ्चालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा विकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ।

१३ बजेट पेश, पारित र अख्तियारी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र सभामा पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्त भित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाको उपप्रमुखले मिति २०८१/०३/१० मा रु.४९ करोड १६ लाखको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा सभाबाट मिति २०८१।०३।२७ मा पारित भएको छ। यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८१।६।१० मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखियो। ऐनमा तोकिएको अवधि भन्दा ३ महिना १३ दिन ढिलो गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखियो। ऐनमा निर्धारित अवधि भित्र खर्च गर्ने अख्तियारी दिन सम्बन्धितको ध्यान जानु पर्दछ। आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गरिसक्ने गरी बजेट, कार्यक्रम र योजना व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ।

१४ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफलमुखी योजना छनौट गरी प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्ष निम्नानुसार रू.१ लाख भन्दा साना ९६ योजनामा रू. ७७ लाख ५ हजार र रू.१ लाख देखि ५ लाख सम्मका १०२ योजनामा रू.२ करोड ७० लाख खर्च गरेको देखियो। साना तथा टुक्रे योजनामा बजेट विनियोजन गर्दा दिर्घकालिन उपलब्धि नहुँने हुँदा यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी दिगो प्रतिफल प्राप्त हुने योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ। यो वर्ष पालिकाबाट सम्पन्न योजनाहरूको संख्यात्मक विवरण निम्नानुसार छन।

विवरण	योजना संख्या	बजेट खर्च रु
रु.१ लाख सम्म	९६	७७०४८९०.००
रु.१ देखि ५ लाख सम्म	१०२	२७००१२२४.५४
रु.५ देखि १० लाख सम्म	१९	१४७४३०९९.००
रु.१० देखि २० लाख सम्म	१०	१५६६६२२५.००
रु.२० देखि ५० लाख सम्म	११	३०५१८८५०.००
रु.५० लाख देखि माथी	३	२८४४०१६७.००
जम्मा	२४१	१२४०७४४५५.५४

१५ क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ६६ र ६७ मा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बिषयक्षेत्रगत बजेटको सीमा निर्धारण गर्ने र सोही सीमा भित्र रहि बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गरी बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्षको क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखियो। उपर्युक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सfमाजिक विकासमा सबैभन्दा बढी ६०.७० प्रतिशत र सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रमा आर्थिक सबै भन्दा घटीमा ३.८६ प्रतिशत रहेको छ। पालिकाले आफ्नो आवधिक योजना बनाई दिगो विकासका अल्पकालिन तथा दिर्गकालिन लक्ष्य तय गरी बजेट कोडिङ मार्फत प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नु पर्दछ।

क्र.सं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	२७०९६२३७.००	२०५०१०६४.००	४.९१
२	सामाजिक विकास	२९२०१८०००.००	२५३१९६३९४.४२	६०.७०
३	पूर्वाधार विकास	७२२९८११८.००	४९८५९४६३.५४	११.९५
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	२१०६४०००.००	१६१०११२९.००	३.८६
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	८६७५१९२०.००	७७४८१९८८.१६	१८.५७
कुल जम्मा		४९९२२८२७५.००	४१७१४००३९.१२	१००.००

१६ त्रैमासिक पूँजीगत खर्च

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५ बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार त्रैमासिक पूँजीगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ।

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				आषाढ महिनाको खर्च
		प्रथम	दोस्रो	तेश्रो	चौथो	
पुँजीगत खर्चतर्फ	१२४०७४४५५.५४	१३७४४९२.००	१७९७२९३८.५४	३३५६३७१५.००	७११६३३१०.००	४६८७७२८५.००
प्रतिशत	१००.००	१.११	१४.४९	२७.०५	५७.३६	३७.७८

जस अनुसार यो वर्ष पुँजिगत खर्च रू.१२ करोड ४० लाख ७४ हजार खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रू. १३ लाख ७४ हजार अर्थात १.११ प्रतिशत, दोस्रो त्रैमासिकमा रू.१ करोड ७९ लाख ७३ हजार अर्थात १४.४९ प्रतिशत, तेस्रो त्रैमासिकमा रू.३ करोड ३५ लाख ६४ हजार अर्थात २७.०५ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा रू. ७ करोड ११ लाख ६३ हजार अर्थात ५७.३६ प्रतिशत खर्च गरेको देखियो। यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रू. ४ करोड ६८ लाख ७७ हजार अर्थात ३७.७८ प्रतिशत खर्च देखिनुले बर्षान्तमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन। स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित हुने गरी खर्च व्यवस्थापन गरिनुपर्दछ। वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप बर्षान्तमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

१७ लक्ष्य प्रगति

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५(१)मा वजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने प्रत्येक कार्यालयले अनुसुची २ बमोजिमको ढाँचामा त्रैमासिक प्रगति विवरण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति विवरण बनाएको देखिएन। बजेट खर्च गर्ने जिम्मेवारी प्राप्त पदाधिकारीले बजेट खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति विवरण तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउन पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।

कार्यक्रम/ योजना	कुल कार्यक्रम	वार्षिक प्रगति स्थिति					
		शून्य प्रगति	१-२५%	२५-५०%	५०-७५%	७५-१००%	कुल खर्च
२२५२२	११३	२७	६	७	१०	६३	२०६३९७४१.
३११००	२९५	५४	२	६	१४	२१९	१२४०७४४५५.५
जम्मा	४०८	८१	८	१३	२४	२८२	१४४७१४१९६.५०

पालिकाबाट प्राप्त उल्लिखित विवरण अनुसार ४०८ कार्यक्रम तथा आयोजना मध्ये शुन्य प्रगती हुने ८१ योजना तथा कार्यक्रम छ। ७५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगती हासिल गर्ने योजना तथा कार्यक्रमको संख्या २८२ रहेको छ। शुन्य प्रगती हासिल हुनुको कारण बजेट नै अर्को कार्यक्रम तथा योजनामा रकमान्तर गरी लाने तथा बजेट भएपनि कार्यक्रम कार्यान्वयन नगरेको कारण शुन्य प्रगति भएको देखिन्छ ।

४०८ योजना मध्ये बाहेक ३२७ योजना तथा कार्यक्रममा रू. १४ करोड ४७ लाख १४ हजार खर्च गरेको छ। लक्ष्य अनुसारको प्रगती हासिल गर्न पालिकाको ध्यान दिनुपर्छ।

१८ **खरिद योजना**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ मा वार्षिक रू.१० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा खरिद गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने र नियम ८ मा वार्षिक रू.१० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ। प्राप्त विवरण अनुसार पालिकाले यो वर्ष विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत रू. १२ करोड ४० लाख ७४ हजार पुँजीगत खर्च/खरिद तथा निर्माण कार्य गरेको देखियो। तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो। अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नु पर्दछ ।

१९ **आन्तरिक लेखापरीक्षण**

आन्तरिक लेखापरीक्षण - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ मा स्थानीय तहले कानुन बमोजिम आफ्नो आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ। त्येसै गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३३ मा प्रत्येक कार्यालयले त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण अन्तिममा एक पटकमात्र गरेको देखियो। तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

२० **फोहरमैला व्यवस्थापन**

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ अनुसार स्थानीय तहहरुले स्रोतमै फोहरमैलाको वर्गीकरण गर्न लगाई सोही अनुसार सङ्कलन र व्यवस्थापन गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। फोहर उत्सर्जन हुने स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने, नकुहिने, सिसाजन्य, अस्पतालबाट उत्पादित र इ-वेष्ट लगायतका फोहर वर्गीकरण गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गरेको देखिएन। फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी पालिकाको पर्यावरणलाई स्वच्छ राख्नुपर्दछ ।

२१ **अनुदानको अनुगमन**

समपुरक तथा बिशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ को बुँदा न ११ र सुदूर पश्चिम प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को बुदा नं. १२ मा अनुदानबाट संचालन हुने आयोजना प्रभावकारी रुपमा लक्षित प्रतिफल प्राप्त हुने गरी संचालन भए नभएको सम्बन्धमा सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुखको नेतृत्वमा गठित समितिले नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने र सोको चौमासिक रुपमा प्रगति प्रतिवेदन प्रदेश नीति तथा योजना आयोगले तोकेको विद्युतीय प्रणालीमा प्रविष्टि गरी सम्बन्धित मन्त्रालय, नेपाल सरकारको सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग, प्रदेश कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र जिल्ला समन्वय समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसैगरी अनुदानबाट संचालित योजनाहरुको गुणस्तरको सम्बन्धमा लाभान्वित वर्ग र समुदाय तथा सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत नागरिक समाजबाट समेत निगरानी गर्ने प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाबाट निम्नानुसार योजनाहरु विशेष तथा समपुरक अनुदान अन्तर्गत संचालन भएकोमा उल्लिखित कार्यविधिमा भएको व्यवस्था बमोजिम नियमित अनुगमन गरी अनुगमन तथा प्रगति विवरण सम्बन्धित निकायहरुमा पठाइने प्रणालीको विकास गरेको छैन। त्यसै गरी नागरिक समाज तथा सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत निगरानी हुने प्रणलीको विकास गरेको देखिदैन। तसर्थ कार्यविधिमा भएको व्यवस्थाको पालना गरी संचालित योजनाको गुणस्तर तथा सोबाट प्राप्त हुने लाभमा अभिवृद्धि गराउनु पर्दछ।

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापकोनाम	स्रोत	विनियोजन	खर्च
१	भानु मा विचित्रपुर छात्रावास वाड नं ३ चुरे	नेपालसरकार - विषेश अनुदान	११००००००	७३२०१६८
३	खानीडाँडागोपाले गुणी सडक स्तरोन्नति	सुदुरपश्चिम प्रदेश - विषेश अनुदान	३००००००	१७१३६७४
४	नवाडी सेरातलिया सडक स्तरोन्नति	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान	४६५००००	२३४२५४५
५	बयलाआमपानी रन्तोला गजार सडक स्तरोन्नति	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान	४६०००००	२१७७३२९
६	मंगलपुरमत्स्य शेरा तलिया भक्तपुर सडक स्तरोन्नति (क्रमागत)	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान	४३६७०००	२०३३७००
७	देउरालीमौरी चौमाला सडक निर्माण (क्रमागत)	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान	४१५५०००	१३२७४८५
	जम्मा		**३१७७२०००**	**१६९१४९०१**

२२ **कानून निर्माण एवम् कार्यान्वयन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाले हालसम्म २१ वटा ऐन, ४ वटा नियमावली, ६ निर्देशिका लगायत ३१ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यनमा ल्याएको छ। तसर्थ उक्त कानूनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।

२३ **न्यायिक समिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ। तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतवर्ष फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाँकी ८ र यो वर्ष थप भएको १० गरी कुल १८ विवाद दर्ता भएकोमा १४ वटा फर्स्यौट भई ४ बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फर्स्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।

२४ **सहकारी नियमन**

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरणअनुसार पालिका भित्र २० वटा सहकारी संस्था रहेका छन् । पालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन। त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समेत लेखापरीक्षणका क्रममा पेश भएन। जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन। तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ ।

२५ **सार्बजनिक निर्माण ब्यबस्थापन**

सार्बजनिक निर्माण ब्यबस्थापन सम्बन्धमा देखिएका ब्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन:-

संरचनाको अभिलेखः- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ उपनियम (११) मा निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि पूर्वाधार विकास कार्यालयले आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र रहेका पुल, कल्भर्ट, सडक लगायतका संरचनाहरुको निर्माण एवं संचालन अवस्था र लागत खुलाई अभिलेखाङ्कन अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेमा तद्अनुसार अभिलेख राखेको देखिएन। निर्मित संरचना खुल्ने गरी नापी किताब समेत अद्यावधिक छैन। निर्मित संरचना, निर्माणाधिन एवं प्रस्तावित संरचनाको अभिलेख, सो को संचालन अवस्था, मर्मत सम्भार कार्य योजनाका लागि आवश्यकता पहिचान सर्वेक्षण, डिटेल डिजाइन लागत अनुमान तयारी गर्दा चेनेज डिजाइनमा GPS को माध्यमले स्थान पहिचान र अभिलेख खुल्ने संयन्त्रको विकास गरी सिस्टमबाट नै अभिलेख राख्ने र हेर्न मिल्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। अन्तर निकाय समन्वय, संरचना निर्माणमा दोहोरोपनाको अन्त्य र अभिलेख व्यावस्थापनका

लागि GPS बाट अभिलेख (Geodetic Coordinate बाट Geographic Information System को माध्यमले अभिलेख) राख्ने व्यवस्था तत्काल मिलाउनु पर्दछ।

कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन:सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२५ अनुसार परीक्षण गर्ने त्रुटि सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त नहुँदै कुनै त्रुटि देखिएमा सार्वजनिक निकायले सोको एकीन गरी समयमा नै दाबी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग, डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। तर कार्यालयले सो अनुसार कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको देखिएन ।

गुणस्तर परिक्षण- सार्बजनिक खरिद तथा निर्माण संझौता कार्यान्वयन गर्दा सामान आपूर्तिमा तथा निर्माणमा गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालय अन्तर्गत सञ्चालित बिभिन्न ठेक्काहरुमा प्रयोग हुने निर्माण सामाग्रीहरु रड, सिमेन्ट, गिट्टी, बालुवा, ढुङ्गा, जि.आई.वायर तथा क्युब समेतको गुणस्तर परीक्षण ठुला केहि ठेक्काहरुमा गरेको प्रमाण पेश भए पनि अधिकांश साना ठेक्काहरु र उपभोक्ता समितिहरुबाट भएका निर्माण कार्यको परिक्षण भएको पाईएन । जसबाट सार्बजनिक निर्माणमा प्रयोग भएका सामाग्रीहरु तथा निर्माण कार्यको गुणस्तर सम्बन्धमा आस्वस्थ हुन सक्ने अवस्था छैन ।

बीमा नगराएको:-सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२ मा बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी मुल्यको निर्माण कार्य गर्ने निर्माण व्यववसायीले निर्माण सामाग्री, प्रयोग गरिने मेशिन औजार तथा प्लाण्ट, तेश्रो पक्ष बीमा र निर्माण कार्यको पुर्ण प्रतिस्थापन खर्चको बीमा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । त्यसरी गर्ने बीमाको अवधि कम्तिमा त्रुटी सच्याउने अवधि बराबर हुनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाबाट यो वर्ष संचालित योजनाहरुको नमुना परीक्षण गर्दा ठुला योजनाहरुको बीमा गराएको भएपनि मझौला तथा साना योजनाहरुको बीमा गराएको देखिएन । अतः नियमानुसार सार्बजनिक निर्माण योजनाहरु बीमा गर्ने गराउने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ।

२६ **म्याद नाघेको पेश्की**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५० मा पेश्की दिईएको रकम तोकिएको म्याद भित्र फर्स्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवैको कर्तव्य हुने उल्लेख छ। पालिकाले देहायका व्यक्ति तथा संस्थालाई दिएको पेश्की आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म फर्स्यौट नभई रू. १५७६९७१५।०० बाँकी रहेको सुत्रमा देखिन्छ । म्याद नाघेको मध्ये आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रू ७९०१७५५।०० लगती बेरुजु कायम भएकोले यस वर्षमा म्याद नाघेको मध्ये रु ७८६७९६०।०० लगती बेरूजु कायम गर्नु पर्ने देखिन्छ। अतः म्याद नाघेको फर्स्यौट गर्न बाँकी रहेकोले उक्त पेश्की नियमानुसार फर्स्यौट गर्नु पर्ने रू

		विनियोजन तर्फको पेश्की विवरण			
क्र.सं.	गो. भौ. न.	पेश्कीको विवरण	पेश्की लिने ब्यक्ती, फर्म वा कम्पनीको नाम	पेश्की रकम	कैफियत
१	३८१	च्याउ खेती तालिम तथा बिउ वितरण	दिपक पाण्डे	१५००००	
२	८४९	सुन्तला बगैँचा व्यवस्थापन तालिम एवम् प्रविधि तथा सामग्री हस्तान्तरण	दिपक पाण्डे	३०००००	
३	२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	अमन एण्ड इशा कन्सट्रक्शन प्रा.लि.	१४३४३९८	२०८०/८१ लगती
४	२	गाउँ भासु विद्युत विस्तार	नेपाल विद्युत प्राधिकरण धनगढी वितरण केन्द्र	६९३०९९	२०८०/८१ लगती
५	२	बिद्युत विस्तार चुरे ६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण धनगढी वितरण केन्द्र	१९८९६७०	२०८०/८१ लगती
६	२	मिलनपुर देखि चोट्टे सम्म विद्युत विस्तार	नेपाल विद्युत प्राधिकरण धनगढी वितरण केन्द्र	१००००००	२०८०/८१ लगती
७	२	वडा अन्तरगत विधुत विस्तार	नेपाल विद्युत प्राधिकरण धनगढी वितरण केन्द्र	२५००००	२०८०/८१ लगती
८	३९७	बिमा तथा नवीकरण खर्च	हिमालयन लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	५६०	
९	२	केदार मन्दिर घेरवार योजना	श्री केदार मन्दिर निर्माण उपभोक्ता समिति	१०००००	२०८०/८१ लगती
१०	२६५	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	बालुवागडा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	५०००००	
११	२६६	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	घरखेडा खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता संस्था	१५००००	
१२	२६७	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	जनता मा.वि. शौचालय निर्माण उपभोक्ता समिति	१२५०००	
१३	२६८	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	चौरपानी खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता संस्था	२०००००	
१४	२७०	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	कोट बहुउपयोगी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	२५००००	
१५	२७१	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	शुक्र मा बि सौचालय निर्माण उ स	१२५०००	
१६	२९५	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन कार्यक्रम LACCP साझेदारी	ठुलीखाली सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह	१५०००	
१७	२	बिद्युत विस्तार	ने.वि.प्रा. सामुदायिक ग्रामीण विद्युतीकरण विभाग	२४३४५८८	२०८०/८१ लगती
		जम्मा		९७१७३१५	
		कार्य सञ्चालन कोष तर्फ पेश्की विवरण			

१	२	बालुवागडा खानेपानी तथा सरसफाई योजना	बालुवागडा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	३०३४८००	
२	३	घरखेडा खानेपानी तथा सरसफाई योजना	घरखेडा खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता संस्था	४५३०००	
३	४	विद्यालय शौचालय निर्माण जनता मा. वि.	जनता मा.वि. शौचालय निर्माण उपभोक्ता समिति	४२२०००	
४	५	चौरपानी खानेपानी तथा सरसफाई योजना	चौरपानी खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता संस्था	६६५७००	
५	६	विद्यालय शौचालय निर्माण शुक्र मा. वि.	शुक्र मा बि सौचालय निर्माण उ स	४४७७००	
६	७	कोट सिंचाई योजना पोखरी र पाईप	कोट बहुउपयोगी खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	७२९२००	
७	९	पानी पुनर्भरण (रिचार्ज) पोखरी निर्माण	ठुलीखाली सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह	३०००००	
		जम्मा		६०५२४००	
	कुल पेश्की			१५७६९७१५	

पेश्की	७८,६७,९६०

२७ प्रशासकीय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरणअनुसार पालिकाले ८० स्थायी ४३ करार गरी १२३ दरबन्दी सभाबाट स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधिसम्म ३४ स्थायी र ७२ करार गरी १०६ पद पूर्ति भएको देखिन्छ । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा २७ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

२८ तलवी प्रतिवेदन

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको चं.नं.१८० मिति २०७६।५।१८ को पत्रबाट स्थानीय तहका कर्मचारी र संघबाट स्थानीय तहमा खटिएका कर्मचारीहरूको जिल्ला स्थित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट तलवी प्रतिवेदन पारित गर्न परिपत्र गरेको छ। पालिकाले यस वर्ष पालिका तथा स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत सबै कर्मचारीको तलवी प्रतिवेदन पारित नगरी रू. १२९०४८१२।२४ तलव खर्च लेखिएकोमा तलव भत्ता तथा ग्रेडको सम्बन्धमा एकिन गर्न सकिएन। ऐनको व्यवस्था बमोजिम तलवी प्रतिबेदन पारित गरेर मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्दछ ।

२९ दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारी

सुदूरपश्चिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका सर्त सम्बन्धमा ऐन, २०८२ को दाफा ८ मा स्थानीय तहमा स्थानीय सेवाको सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी सृजना गर्न तथा त्यस्तो सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी पुनरावलोकन वा हेरफेर गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा गठन हुने समितिले प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्नु पर्ने तर कुनै पनि व्यक्तीलाई ज्यालादारी वा करारमा नियुक्ति गर्न पाइने छैन त्यसरी नियुक्ती पाएको व्यक्तिले पाएको तलब, भत्ता र अन्य सुविधा वापतको रकम नियुक्ति गर्ने अधिकारीबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार देहायका पदमा दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारी नियुक्ती भएको पाइयो। पालिकाले संगठन सर्भेक्षण गरी

सभाबाट स्वीकृत भएको संगठन रचनामा सहायक लेखापाल पदको दरबन्दी नरहेकोमा १ जना स्थायी कर्मचारी लोक सेवाले पठाई दिएकोमा नियुक्ती दिनु परेको र उक्त कर्मचारीलाई वडा सचिवको कामकाजमा लगाएको लेखापरीक्षणको क्रममा जनकारी दिएको छ। खा.पा.स.टे र सहायक प्रशासनका पदमा स्वीकृत दरबन्दी भन्दा स्थायी कर्मचारी नै बढी देखिएको छ। असिस्टेन्ट सव इन्जीनियर, नायब पशु प्राविधिक पद र अमिन पदमा करारमा कर्मचारी बढी नियुक्त गरेको देखियो। पालिकाको संगठन संरचनामा दरबन्दी नरहेको, स्थायी कर्मचारी बढी देखिएको पदहरूमा दरबन्दी अनुसारको कर्मचारी नियुक्ती हुने तर्फ ध्यान दिनु पर्छ। पालिकाले दरबन्दी भन्दा करारमा कर्मचारी नियुक्ती गरी गरीएको खर्च नियमसँगत नदेखिएको रू.

क्र.स.	स्वीकृत पद	सेवा समुह	तह	दरबन्दी	पदपुर्ति	बढी कर्मचारी	बार्षिक रकम	कैफियत
१	सहायक लेखापाल	प्रशासन लेखा	चौथो	०	१	१	४२७७२६	लोक सेवा पठाएको
२	खा.पा.स.टे.	इन्जिनियरिङ	चौथो/पाँचौ	१	२	१	४२७७२६	स्थाई १ बढी
३	सहायक	प्रशासन	चौथो	३	४	१	४२७७२६	स्थाई १ बढी
४	अ.स.ई	इन्जिनियरिङ	चौथो	२	३	१	४२७७२६	१ करारमा बढी
५	ना.प.स्वा.प्रा.	पशु	चौथो	३	५	२	८५५४५२	२ करारमा बढी
६	अमिन		चौथो	१	२	१	४२७७२६	१ करारमा बढी
	जम्मा						२९९४०८२	

अनियमित भएको	१७,१०,९०४

३० करार कर्मचारी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने, अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नहुने र तयार गरेको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन सभाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने छ। त्यस्तै सुदूरपश्चिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका सर्त सम्बन्धमा ऐन, २०८२ को दाफा ८ मा स्थानीय तहमा स्थानीय सेवाको सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी सृजना गर्न तथा त्यस्तो सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी पुनरावलोकन वा हेरफेर गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा गठन हुने समितिले प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्नु पर्ने तर कुनै पनि व्यक्तीलाई ज्यालादारी वा करारमा नियुक्ति गर्न पाइने छैन त्यसरी नियुक्ती पाएको व्यक्तिले पाएको तलब, भत्ता र अन्य सुविधा वापतको रकम नियुक्ति गर्ने अधिकारीबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ। त्यस्तै स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, कम्प्युटर अपरेटर, इन्जिनियरिङ सेवा, माईक सञ्चालक, क्यामेराम्यान, पलम्बर, इलेक्ट्रिसियन, कार्यालय सहयोगी, हलुका सवारी चालक, हेभी सवारी चालक, मालि र स्वीपर पदको स्वीकृत दरबन्दी रिक्त भएको अवस्थामा कार्यालयलाई अति आवश्यक भएमा मन्त्रालयको अनिर्वाय सहमतिमा उक्त पदमा प्रचलित कानून बमोजिम करारमा नियुक्ती गर्न सकिनेछ। पालिकामा सभाबाट स्वीकृत दरबन्दी संरचना अनुसार १२३ दरबन्दी कायम भएकोमा ३४ जनाको स्थायी नियुक्ती रहेको छ। पालिकाले स्वास्थ्य सेवा, कार्यालय सहयोगी, हलुका सवारी चालक, हेभी सवारी चालक, मालि र स्वीपर जस्ता पदमा ७२ करारमा राखी रू. १८७४७३३३।९७ खर्च लेखेको छ साथै प्रतिस्पर्धाको आधारमा कर्मचारी नियुक्त नगरी सोझै तथा पुराना कर्मचारीलाई नै निरन्तरता दिएको देखियो। पालिकाले कानुन बमोजिम संगठन सर्भेक्षण गरी स्थानीय तहको आन्तरिक श्रोत, दरबन्दीको आवश्यकता र औचित्य समेतको अधारमा सङ्गगठन संरचना स्वीकृत गराई प्रदेश किताबखानामा पद दर्ता गराई लोकसेवाबाट पदपुर्तीका लागि ध्यान दिनु पर्छ।

३१ फिल्ड भत्ता

(..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **१३५,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **११७,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **११७,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **११७,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **११७,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-१०** को निर्णयले रू **९८,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३२ संघ सस्थाको अनुदान

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आफ्नो कार्य क्षेत्र भन्दा वाहिरको कार्यालय तथा संघ संस्थाको लागि बजेट विनियोजन गरी रू ९५०००।०० खर्च गरीएको छ। खर्च मितव्ययी र बजेट प्रभावकारी भएको देखिएन पालिकामा यस्तो प्रकृतीको खर्चले थप व्ययभार वढ्दै जाने देखिन्छ । यस्तो प्रकृतीको खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

३३ आर्थिक सहायता

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा स्थानीय तहलाई आर्थिक सहायता, चन्दा, पुरस्कार एवम् संस्थागत अनुदान वितरण गर्न पाउने व्यवस्था रहेको देखिंदैन । पालिकाले आर्थिक सहायता प्रयोजन वापत यस वर्ष विभिन्न व्यक्तिलाई रू.१५०००००।०० आर्थिक सहायता वितरण गरेको देखियो । यस्तो विविध प्रकृतिको खर्चलाई आन्तरिक आयको आकार सँग तादम्यता कायम गरी खर्चको औचित्य समेत पुष्टि हुनेगरी निश्चित वस्तुगत मापदण्ड बनाई मितव्ययिता कायम गर्नुपर्दछ ।

३४ **विविध खर्च**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्य समेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष खाना, खाजा, सभा संचालन तथा अन्य विविध शिर्षकमा रू. २७१६०७३।०० खर्च गरेको छ । विविध खर्चलाई आन्तरिक आयको आकार सँग तादम्यता कायम गरी खर्चको औचित्य समेत पुष्टि हुनेगरी निश्चित वस्तुगत मापदण्ड बनाई मितव्ययिता कायम गर्न पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ ।

३५ **मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को नियम ८(२) मा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम खरिद गर्दा प्रतिस्पर्धा सीमित हुने गरी टुक्रा, टुक्रा पारी खरिद गर्न नहुने उल्लेख छ । त्यस्तै सोही नियमावली, २०६४ को नियम ३ मा खरिदलाई बढि सुविधाजनक समुहमा विभाजन गर्ने वा प्याकेजमा समावेश गर्ने व्यवस्था छ । नियम ८ मा खरिद योजना बनाउदा खरिदको सम्भावित प्याकेज बनाउनु पर्ने र नियम ९ मा खरिद सम्बन्धी सम्पुर्ण काम एउटै सम्झौताबाट हुन सक्ने नसक्ने एकिन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यो वर्ष पालिकाले विभिन्न समयमा पटक पटक गरी निम्नानुसार रू. २०७९९८४।०० को कार्यालय मालसमान खरिद गरेको देखियो। खरिदलाई खुला र प्रतिस्पर्धात्मक बनाई खर्चमा मितव्ययिता अपनाउनु पर्दछ ।

३६ **सफ्टवेयर खरिद**

नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यबस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं.४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ। स्थानीय तहले यो वर्ष देहायका सफ्टवेयर मर्मत तथा नविकरणमा रु. १४०९९४।०० खर्च गरेकोमा सफ्टवेयरको सूचना तथा प्रविधि विभागबाट स्वीकृत लिएको देखिएन। यस्ता सफ्वेयर स्वीकृति लिई प्रयोग गर्नुपर्दछ।

क्र स	सफ्टवेयरको नाम	प्रयोजन	आपुर्तिकर्ता	रकम
१	तलब हिसाव खाता व्यवस्थापन प्रणाली	मर्मत तथा नविकरण	गभर्नेस अटोमेसन सोलुसन	७११६०
२	एकिकृत कर संकलन प्रणाली	मर्मत तथा नविकरण	सोफ्टेक इन्फोसिस प्रा.लि.	६९८३४
	जम्मा			१४०९९४

३७ **पदाधिकारी सुविधा**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्य समेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाको यस वर्ष पदाधिकारी सुविधाको वापत रू. ५५५७५००।००खर्च गरेकोमा पालिकाको आन्तरिक आय रू. ६६५२१५५.८१ रहेको छ । जुन आन्तरिक आयको ८३.५४ प्रतिशत हुन जान्छ। पालिकाले आफ्नो आन्तरिक आयको आकार र कर्मचारी तथा पदाधिकारी सुविधा बीचमा आवश्यक तादम्यता मिलाई चालु खर्चलाई व्यवस्थित र मापदण्डमा आधारित बनाउनु पर्दछ ।

३८ **पदाधिकारी बिमा**

सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५(पहिलो संशोधन समेत) मा यस प्रदेशमा स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूले म्यादी जीवन बिमा व्यवस्था गरेको छैन। पालिकाले ३३ जना जन प्रतिनिधीहरूको म्यादी जिवन बिमा गरे वापत हिमालयन लाईफ इन्स्योरेन्स लिमिटेडलाई रू. ३५१५१० प्रिमियम वाप्त भुक्तानी गरेको देखिन्छ । यस्ता खर्चलाई नियन्त्रण गर्नु पर्छ । यसरी भुक्तानी भएको निमयसँगत नदेखिएको रू ....

अनियमित भएको	३,५१,५१०

३९ **ईन्धन खर्च**

अर्थ मन्त्रालयबाट जारी कार्य संचालन निर्देशिका, २०८१ मा सवारी साधन प्रयोग गर्ने व्यक्तिलाई सोही अनुसार विभिन्न परिमाणमा ईन्धन उपलव्ध गर्न सकिने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार २ पाङ्ग्रे २५ थान, एम्बुलेन्स २ थान, व्याकहोल्डर २, पिकअप १ थान रहेकोमा इन्धन रू. ४५४६८५७।०० इन्धनमा खर्च गरेको छ। सवारी साधन प्रयोग गर्ने पदाधिकारीहरुले प्रयोग गरेको ईन्धनको अभिलेख र दमकल, ब्याकहो लोडर जस्ता मेशिनको प्रयोग अवधि र उक्त मेशिनहरुले खपत गर्ने ईन्धनको मापदण्ड समेत नबनेकोले ईन्धन खपतको वस्तुगत परीक्षण गर्न सकिने अवस्था देखिएन । ईन्धन खपत सम्बन्धमा Public Asset Management System (PAMS) को पुर्ण रुपमा प्रयोग गरी इन्धन खर्चको व्यवस्थित अभिलेखाङ्कन गरी ईन्धन खर्चलाई मापदण्डमा आधारित बनाउनु पर्दछ ।

४० मर्मत सम्भार खर्च

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९६ मा कुनै मालसामान मर्मत गर्नुपर्दा नियम १३ अनुसार लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने, प्रतिस्थापित पार्टपुर्जा दाखिला गर्नुपर्ने, नियमावलीको प्रक्रीया अवलम्बन गरी पार्ट पुर्जा खरिद गर्नुपर्ने तथा मर्मत अभिलेख राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसै गरी म.ले.प.फा.नं. ४१४ र ४१४(क) बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण आवेदन फारम र म.ले.प.फा.नं. ४१५ बमोजिमको ढाँचामा मर्मत संभार तथा संरक्षण अभिलेख खाता राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार पालिका अन्तर्गत २ पाङ्ग्रे २५ थान, एम्बुलेन्स २ थान, व्याकहोल्डर २, पिक अप १ थान रहेको देखियो। उल्लिखित सवारी साधनहरुको मर्मतमा रु. ४८१७७८१।०० खर्च गरेकोमा मर्मत आदेश फारम, मर्मत सम्पन्न फारम, मर्मत अभिलेख खाता तयार नगरी खर्च लेखेको पाइयो। तोकिएका फारमहरुको प्रयोग गरेको नदेखिएकोले मर्मत खर्चको यथार्थता परीक्षण गर्न सकिएन। मर्मतलाई मितव्ययी बनाउन तोकिएको ढाँचामा अभिलेखाङ्कन गरी अध्यावधिक गर्नुपर्ने तर्फ पालिकाको ध्यान दिनु पर्छ।

४१ आन्तरिक आय

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानिकरण अनुदान र राजस्व बाँडफाटबाट प्राप्त रकमको तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदान	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
१८२१५५३१०	६६५२१५५.८१	३.६५

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा ३.६५ प्रतिशत मात्र रहेको छ। स्थानीय वित्तीय आधारलाई फराकिलो बनाउदै आन्तरिक आय सङ्कलन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

४२ आय अनुमान

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा निम्नानुसार आन्तरिक आयतर्फ रू.१ करोड आय प्राप्त गर्ने अनुमान गरेकोमा रू. ६६ लाख ५२ हजार मात्र आय प्राप्त गरेको छ। अर्थात अनुमानको ६६.५२ प्रतिशत आय प्राप्त गरेको छ। आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ। करदाता कार्यालयमा दाखिला गर्न आएको अवस्थामा मात्र असुल गर्ने तर अनुगमन गरी सोको लगत राख्ने अभ्यास नभएकोले करदाताको लगत राखी राजस्व असुल गर्ने प्रमाणलीको विकास हुनुपर्दछ।

क्र.सं.	राजस्व संकेत	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	११३१३	सम्पती कर	८०,०००.००	१,४२,८०३.४३
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	६,००,०००.००	६,०७,४९३.७८
३	११३१७	वहालकर	४,५०,०००.००	२,०१,१६८.१७
४	११३१८	वहालविटौरी कर	०	१,६२५.००
५	११६११	व्यवसायलेभुक्तानी गर्ने	०	२,०००.००
६	११६३१	कृषितथापशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	२,००,०००.००	१,९२,६६०.००
७	११६९१	अन्यकर	१,५०,०००.००	१,०५,३५०.००
८	१४१२२	व्यापारिकनिकायबाट प्राप्त लाभांश	०	३,०००.००
९	१४१५१	सरकारीसम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	४,००,०००.००	३,३०,५८०.००
१०	१४२१३	अन्यबिक्रीबाट प्राप्त रकम	०	३,०००.००
११	१४२१८	विद्युतसेवा शुल्क	०	४००.
१२	१४२१९	अन्यसेवा शुल्क तथा बिक्री	०	१,०००.००
१३	१४२२१	न्यायिकदस्तूर	०	१००.
१४	१४२२३	शिक्षाक्षेत्रको आम्दानी	०	२९,१००.००
१५	१४२२४	परीक्षाशुल्क	३५,०००.००	१९,०००.००
१६	१४२२९	अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	६,००,०००.००	३,४१,९००.००
१७	१४२४२	नक्सापासदस्तुर	२५,०००.००	६,०००.००
१८	१४२४३	सिफारिशदस्तुर	१५,००,०००.००	९,२९,२२६.००
१९	१४२४४	व्यक्तिगतघटना दर्ता दस्तुर	२,५०,०००.००	२,५८,३५०.००
२०	१४२४५	नाताप्रमाणित दस्तुर	५०,०००.००	५१,०५०.००
२१	१४२४९	अन्यदस्तुर	३,००,०००.००	९,२२,७७५.००
२२	१४२५३	व्यावसायरजिष्ट्रेशन दस्तुर	४,००,०००.००	६,२३,७९२.५०
२३	१४२६२	विद्युतसम्बन्धी दस्तुर	०	७,३००.००
२४	१४२६५	अन्यक्षेत्रको आय	३७,६०,०००.००	११,८३,३३६.००
२५	१४३१२	प्रशासनिकदण्ड, जरिवाना र जफत	५०,०००.००	०
२६	१४५२९	अन्यराजस्व	५,००,०००.००	२,०४,९५८.९३
२७	१४६११	व्यवसायकर	३,००,०००.००	२,१७,२६४.००
२८	१५१११	बेरूजू	३,५०,०००.००	२,६६,९२३.००
		जम्मा	१,००,००,०००.००	६६,५२,१५५.८१

४३ **व्यवसाय कर**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. २१७२६४ कर सङ्कलन गरेकोमा पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छैन । जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन। तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

४४ **विज्ञापन कर**

नेपालको संविधानको अनुसूची ९ को बुदा न ४ मा विज्ञापन करको अधिकार क्षेत्र स्थानीय तहलाई तोकिएको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८० को दफा ५ मा विज्ञापन कर लगाउन र उठाउन पाइने अधिकार स्थानीय तहलाई दिइएको छ। पालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० मा होर्डिङ् वोर्ड ब्यानर तथा माईकिङ् मार्फत गरिने विज्ञापनलाई मात्र कर लगाउने व्यख्या गरिएको भए पनि यो वर्ष विज्ञापन कर असुल गरेको देखिएन। त्यसै गरी पालिकाले सामाजिक सञ्जाल फेसबुक, युट्युव, ईन्सग्राम जस्ता विद्युतीय संजाल मार्फत गरिने विज्ञापनलाई करको दायरामा ल्याउन सकिएको देखिएन । समाजिक सञ्जाल तथा विद्युतीय प्लाटफर्म मार्फत गरिने विज्ञापनहरुलाई समेतलाई आर्थिक ऐनले समेटी उपयुक्त प्रणालीको विकास गरी करको दायरा फराकिलो बनाउनु पर्दछ ।

४५ **सामुदायिक वन क्षेत्रको वन पैदावर विक्री**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०४७ को दफा ६२(ख) मा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने र सोही बमोजिम वन पैदावार विक्री वापत प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। त्यसै गरी वन ऐन २०७६ मा वन पैदावार भन्नाले काष्ठ तथा गैर काष्ठ वस्तु र ढुंगा माटो नदि जन्य र खनिज जन्य पदार्थ समेतलाई सम्झनु पर्ने व्यवस्था उल्लेख छ। पालिका अन्तर्गतका सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुले वन पैदावार विक्री गरेको हुन सक्ने देखिएता पनि वन उपभोक्ता समितिहरुले पालिकाबाट कार्ययोजना स्वीकृत गरेको देखिएन। यस सम्बन्धमा अनुगमन गरी सामुदायिक वन उपभोक्ताहरुको वन पैदावार विक्रीको आय नियमानुसार पालिकाको संचित कोषमा दाखिला हुनु पर्दछ।

४६ **रसिद नियन्त्रण खाता**

कार्यालयले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ। जिन्सीबाट वडालाई नगदी रसिद कति दिएको तथा कति रसिद पालिकामा बुझाएको सोको अभिलेख पालिकामा भएको देखिएन। बाँकी के कति छन यकीन गर्न सकिएन। यसले वडाको आम्दानी यथार्थ मान्न सकिने आधार देखिएन । यसको सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयबाटै छानविन हुनुपर्दछ। अतः कार्यालयले आगामी दिनमा रसिद प्रयोग निरुत्साहित गर्दै सफ्टवेयरबाट राजश्व असुली गर्नेतर्फ ध्यानदिदै राजश्व असूली सम्बन्धमा विशेष ध्यान पुर्याउनुपर्ने देखियो।

४७ **आय ठेक्का सम्बन्धमा**

पालिकाले उपलब्ध गराएको जानकारी अनुसार यस पालिकाको यस आव मा प्राप्त हुने गरि निम्न अनुसारका आय ठेक्का लगाई प्राप्त रकम पालिकाको आन्तरिक आयमा जम्मा गरेको जनाएको छ ।

क्र.सं.	काम	न्यनतम कायम रकम (मु.अ.कर बाहेक)	ठेक्का गरेको रकम (मु.अ.कर सहित)	सम्झौता लागु मिति	सम्झौता सकिने मिति	व्यवसायीको नाम	असुल रकम (मु.अ.कर सहित)	मु.अ.कर बाहेकको असुल हुन बाँकी रकम
१	नदीजन्य पदार्थ	८७८२६६।६०	१०५००००।००	२०८१।९।११	२०८२।२।३०	नवादेवी निर्माण सेवा, डोटी	१०५००००।००	०
२	नदीजन्य पदार्थ	८७६८९३।३६	१२४३०००।००	२०८१।९।११	२०८२।२।३०	हुनिनाथ निर्माण सेवा, कैलाली	१२४३०००।००	०
३	कबाडी मालसामन	१७५०००।००	२२७१३०।००	२०८१।४।२१	२०८४।३।३०	कन्चन कन्सल्टेन्ट कन्ट्राक्टर्स, धनगढी। २	२०१०००।००	०
३	जिवजन्तु निकासी	१७५०००।००	२०३९६५।००	२०८१।५।७	२०८४।३।३०	सोनि कन्सट्रक्सन, कन्चनपुर	२०३९६५।००	०

ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा, उत्खनन, बिक्री तथा व्यबस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड २०७७ बमोजिम नदीजन्य पदार्थ संकलन क्षेत्रमा सम्झौता लगायतका शर्त पालन भए नभएको अनुगमन नभएको, संकलन क्षेत्रमा तोकिए बमोजिमको सूचना पाटी राख्नु पर्नेमा राखेको प्रमाण पेश नभएको देखिन्छ । नदीजन्य पदार्थ संकलनको लागि ठेक्कापट्टाको कार्य गर्दा तोकिएका सबै पालना अनिबार्यरुपमा पालना गर्ने गराउने व्यबस्था हुनुपर्दछ ।

४८ राजश्व दाखिला

आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०६४ को दफा २८(२) बमोजिमजिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगद सोही दिन दाखिला गरि स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। साथै सोहि नियम अनुसार तोकिएको समयमा राजस्व रकम दाखिला नगरेमा सम्बन्धित तालुक कार्यालयले १० प्रातिशत जरिवाना गरि नगद दाखिला गर्न लगाई कसुरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम बिभागिय कारबाही समेत गर्न गराउन सक्ने व्यवस्था छ । पालिका अन्तर्गत ६ वटा वडाकार्यालयहरुले ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम तोकिएको अवधि भित्र राजस्व दाखिला गर्ने गर्नुपर्दछ ।

वडा नं.	कुल संकलित रकम	बैङ्क मा जम्मा भएको रकम	दाखिला हुन बाँकी रकम
१	८६३५६७।१५	८६३५६७।१५	०
२	२७२५४७।०९	२७२५४७।०९	०
३	७२१०३४।८५	७२१०३४।८५	०
४	४०२७७७।३१	४०२७७७।३१	०
५	६४९४७९९५	६४९४७९९५।००	०
६	७६४६८१।४२	७६४६८१।४२	०
पालिका	३०५१५२६।१६	३०५१५२६।१६	०
जम्मा	**६७२५६१३।९३**	**६७२५६१३।९३**	०

४९ आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यहोरा चालु तर्फ

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७८ को दफा ३३(८) मा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश भएका व्यहोरा अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु अगावै फस्यौंट तथा सम्परीक्षण गराई अन्तिम लेखापरीक्षक समक्ष प्रस्तुत गर्नु पर्ने उल्लेख छ। आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश भएका व्यहोराहरु फस्यौंट तथा समपरीक्षण गराईएको पाइएन। आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश भएको व्यहोराहरू देहाय अनुसार रहेको छन।

४९.१ **बिज्ञापन शुल्कः-** विज्ञापन नियमन गर्ने (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०८० को नियम ६ (क) को उपनियम (२) मा सरकारी निकाय वा कार्यालयले सुचना तथा विज्ञापनको रकम भुक्तानी गर्दा विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन, २०७६ को दफा २१(२)(ख) बमोजिम खर्च

रकमको तिन प्रतिशत रकम बिज्ञापन बोर्डको कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका संचार माध्यमलाई सुचना प्रकाशक वाप्त भुक्तानी भएको रकममा ३% ले हुने रकम बिज्ञापन बोर्डमा जम्मा भएको देखिएन। अतः उक्त रकम बिज्ञापन बोर्डमा जम्मा भएको प्रमाण पेश हुनु पर्ने रू

गो.भौ.न	संचार माध्यमको नाम	खर्च रु	३% ले हुने रकम
२८	सेतो हिमाल पव्लिकेशन प्रा.लि	३५०००	१०५०
४९	युगअस्त्र दैनिक	२८०७०	८४२
१३४	अत्तरिया मिडिया प्रा.लि	२००२२०	६००७
१३५	सफलता ऐजेन्सी प्रा.लि	१५००९२	४५०३
१५९	गोदावरी मिडिया प्रा.लि	९४९२०	२८४८
२४४	त्रिलक्ष्मी एडभर्टाइजिङ सर्भिसेश प्रा.लि	८०६८२	२४२०
६३६	उद्धार खबर दैनिक	१५०००	४५०
७९१	टाइगर न्युज	१८०००	५४०
८५४	उद्धार खबर दैनिक	२४०००	७२०
९५७	निशाना न्युज प्रा.लि	१९४५०	५८४
९५८	युगअस्त्र दैनिक	१००००	३००
	जम्मा		२०२६३

प्रमाण पेश नगरेको	२०,२६३

४९.२ **जरीवानाः** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा स्रोत साधनको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरि र प्राप्त प्रतिफलको उच्च गुणस्तर समेत कायम हुनेगरी मितव्ययि ढंगले खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। कार्यालयले सवारी साधन नविकरण र बिदुत महसुल भुक्तानी गर्दा रु. ९२३५२।४९ जरिवाना रकम भुक्तानी गरेको देखिन्छ । पालिकाले समयमा नविकरण तथा महसुल भुक्तानी नगर्दा थप व्यभार पर्न गएको छ। यसरी जरिवना भुक्तानी भएको रकम नियमसँगत नदेखिएको रू

अनियमित भएको	९२,३५२.४९

४९.३ **प्रमाण पेशः** आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा स्रोत साधनको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरि र प्राप्त प्रतिफलको उच्च गुणस्तर समेत कायम हुनेगरी मितव्ययि ढंगले खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले गो.भौ.नं.३७४ बाट अमृता देवी मिजारीलाई रु २०,०००।०० आर्थिक सहयोग भुक्तानी कार्यपालिकाको निर्णय पेश भएको देखिएन। अतः कार्यापालिकाको निर्णय पेश हुनु पर्ने रू ......

प्रमाण पेश नगरेको	२०,०००

४९.४ **वितरण भरपाईः-** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ३९ (९०) सरकारी रकम खर्च गर्दा बिल, भरपाई, प्रमाण कागजात संलग्न हुनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका सप्लायर्ससँग रू ९५७५००।०० विउविजन खरिद वितरण गरेको देखिएन। विउविजन किसानलाई वितरण गरेको भर्पाई पेश हुनु पर्ने रु

गो.भौ.नं./मिति	सप्लायर्सको नाम	सामग्री खरिद	रकम
१६४-२०८१/०८/१८	ग्यात्री एग्रो टेक एण्ड सप्लायर्स	बिउविजन	२७६०००
१२३३-२०८२/०३/२५	श्री बडिमालिका एग्रो सेन्टर	विउविजन	२८२५००
१२३३-२०८२/०३/२५	ग्यात्री एग्रो टेक एण्ड सप्लायर्स	विउविजन	३९९०००
	जम्मा		९५७५००

प्रमाण पेश नगरेको	९,५७,५००

४९.५ **दैनिक भ्रमण भत्ताः** सरकारी कामको सिलसिलामा मुलुक भित्र आफ्नो कार्यालय भन्दा बाहिर भ्रमण वा काजमा खटिएका पदाधिकारी वा कर्मचारीले अनुसूची २ बमोजिम दरमा दैनिक भ्रमण भत्ता पाउने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका कर्मचारीलाई दैनिक भ्रमण भत्ता भुक्तानी गर्दा तोकिएको दर भन्दा बढी भुक्तानी भएको देखियो यसरी तोकिएको दर भन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम असुल हुनु पर्ने रू

गो.भौ.नं.	नाम	बढी भुक्तानी रकम
१७८	तुलसी कु महता	७००
	पुस्कर ब अर्खालीमगर	१७५०
४२१	कल्पना सापकोटा	१५५०
	कविता जि.सि. भाट	२६००
	खुस्वु कुमारी रावत	३००
	जम्मा	६९००

असुल गर्नुपर्ने	६,९००

४९.६ **बहाल कर** – आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८(१) मा बासिन्दा व्यक्तिले नेपालमा स्रोत भएको भाडा भुक्तानीमा १० प्रतिशतका दरमा कट्टा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। गोश्वरा भौचर नं. ८८१ बाट खोप ढुवानी गरेवाप्त अमर बहादुर साउदलाई गाडी भाडा बाप्त रकम रू. १०७००।०० भुक्तानी भएको १० प्रतिशत रकम कट्टा भएको देखिएन। गाडी भाडामा १० प्रतिशतले हुने कर रकम रू १०७०।०० असुल हुनु पर्ने रू

असुल गर्नुपर्ने	१,०७०

४९.७ **लागत अनुमानः** सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागि तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका कार्या गर्दा लागत अनुमान तयार गरेको देखिएकोन। लागत अनुमान तयार नगरी खरिद विधि पहिचान नहुने र इच्छा अनुसार खरिद हुने र प्रतिस्पर्धा सिमित भई खरिद हुने देखिएकोले लागत अनुमान बानाई मात्र खरिद गर्नु पर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्छ।

सि.नं.	विवरण	रकम
१	कराते खेलकुद सामाग्री खरिद	१४९१९८
२	मसलन्द तथा कार्यालय समाग्री	१४५४४१
३	सुत्केरी स्याहर कार्यक्रम	२९५२७५
४	एकल महिला आय आर्जन कार्यक्रम	१४९८५६
	जम्मा	७३९७७०

५० **लघु उद्यम**

गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को तालिका नं. १ मा उद्यमी सिर्जना तथा स्तोरन्नतिका लागि बजेट तर्जुमाको दायरा उल्लेख गरेको छ । पालिकाद्धारा आ.व. २०८१/०८२ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरु निम्नाअनुसार छन् । अतः कार्यक्रम सञ्चालन म्यानुअलले तोकेको प्रक्रिया पुरा गरी प्रतिफल प्राप्त हुने गरी खर्च गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ । पालाकाले उक्त तालिमबाट उद्यमिमा परेको प्रभाव मुल्याङ्कन गरिएको छैन । अत: सञ्चालित तालिमबाट लाभान्वित भएका उद्यमीहरुले आर्जन गरेको ज्ञान, सीप, अनुभव र प्रदान गरिएको प्रविधि बमोजिमको व्यवसाय तथा रोजगार प्राप्त गर्ने नगर्ने सम्बन्धमा कार्यक्रमको प्रभावकारिताको लेखाजोखा पालिकाबाट हुनुपर्दछ ।

क्र.स.	कार्यक्रम को नाम	बजेट रु	खर्च रु	गरेको काम	लाभांवित संख्या
१	उद्यमिहरुको स्तरउन्नती तालिम	२०००००।००	१९९५९६।००	मौरिपालन सम्बन्धी आधुनिक मौरीघार वितरण	३२ जना उद्यमीहरु
२	नयाँ उद्यमी सिर्जना कार्यक्रम	८६००००।००	८४७९४६।००	लक्षितबर्गलाई तरकारी खेती तथा मसलावाली सिपमुलक तालिम	३३ जना उद्यमीहरु
३	समुहमा प्रविधी हस्तान्तरण कार्यक्रम	१,४००००।००	१३९७७९।००	तरकारी र मसला बालीका सहभागीलाई कृषि सामग्री वितरण	३३ जनाको उद्यमीहरु

५१ **अन्य कार्यालयको खर्च**

आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७७ को नियम ३९ बमोजिम सरकारी खर्च गर्दा बजेटको सिमा भित्र रही तोकिएको प्रकृया पुरा गरी तोकिएको प्रयोजनामा मात्र खर्च गर्नु पर्दछ । स्थानिय निकायका लागि बित्तिय सामान्यीकरण अनुदान बापत केन्द्र सरकारबाट प्राप्त रकम छुट्टै बजेट बिनियोजन हुने सरकारी कार्यालयका लागि खर्च गर्न मिल्ने देखिदैन । कार्यालयले बिभिन्न सरकारी कार्यालयको भवन निर्माण,मर्मत संभार, बस्तुगत अनुदान तथा अन्य चालु प्रकृतिका खर्चहरु बापत भुक्तानी दिने गरेको पाईयो । यसरी सार्बजनिक निर्माण,अनुदान, सहायता उपलब्ध गराउनु पर्ने अवस्था श्रृजना भएमा आफ्नो आन्तरिक श्रोतबाट प्राप्त रकमको उपभोग गर्नुपर्नेमा सो समेत गरेको पाईएन । यसरी हुने सार्बजनिक खर्चबाट काममा दोहोरोपना हुन सक्ने, बजेट तथा जिन्सी मालसामानको अनियमिता र हिनामिना समेत हुन सक्ने हुँदा यस्ता खर्चमा नियन्त्रण गरी खर्च नियमित हुनुपर्दछ । रु.

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भौ./ मिति	भुक्तानी पाउने कार्यालयको नाम	बापत	बिजक नं./ मिति	भुक्तानी रकम रु.
१.	पालिका चालु	८३९।०८२।३।३	सशस्त्र प्रहरी बल, बडी मालिका जवान तालिम शिक्षालय	वाल फ्यान र एयर कुलर खरिद	२१६।०८२।२।१३	५००००
					जम्मा	**५००००**

अनियमित भएको	५०,०००

५२ **आन्तरिक लेखापरीक्षण तर्फ**

५२.१ जरिवाना- आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा स्रोत साधनको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरि र प्राप्त प्रतिफलको उच्च गुणस्तर समेत कायम हुनेगरी मितव्ययि ढंगले खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । कार्यालयले विद्युतको महसुल भुक्तनी गर्दा रु. ५०३५२।४९ जरिवाना भुक्तानी भएको छ । समयमा भुक्तानी नगर्दा भुक्तानी गरेको जरिवाना मनासिब देखिएन ।

अनियमित भएको	५०,३४९.५२

५२.२

प्रमाण पेश - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (५) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा त्यस्तो खर्च पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई, प्रमाण र कागजात संलझ हुनुपर्ने तथा नियम ३९ (१०) मा जिम्मेवार व्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न या भुक्तानी दिन आवश्यक बिल, भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। अत सम्बन्धितबाट प्रमाण पेस गर्नुपर्ने रु.

गो.भौ/ मिति	**नाम**	**रकम**	**कैफियत**
११५-२०८१।०७।१४	गाडि भाडा भुक्तानी	४२०००।००	योजना अनुगमन र गाडिमा सवारको विवरण
१२६३-२०८२\०३\२५	Anjella computer and electronic	१६५००।००	फोटोकपि बिल संलग्न रहेको हुंदा सक्कलि बिल पेश गर्नुपर्ने
७१-२०८२\१०\१५	श्री ककरीसिंह आ.वि	१,९७,८००।००	श्री ककरीसिंह आ.वि लाईसोलार खरिद
	जम्मा	**२५६३००।००**	

प्रमाण पेश नगरेको	२,५६,३००

५२.३ **वितरण भरपाई** - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा सरकारी रकम खर्च गर्दा बिल, भरपाई, प्रमाण कागजात संलग्न हुनुपर्ने व्यवस्था छ । गायत्री एग्रो टेक एण्ड सप्लायर्स बाट तरकारी बिऊ खरिद, बितरण भरपाई पेश गर्नुपर्ने ।

सामग्रीको नाम	**परिमाण**
मुला मिर्नि अलि	६०० पाकेट
मुला ४० दिने	६०० पाकेट
मेथी बिउ	६०० पाकेट
धनिया बिउ	६०० पाकेट
पालुङ्गो कोडे	६०० पाकेट
रायो मार्फा	६००पिस\ थान
बन्दागोवि बिउ	६०० पाकेट
काउली	६०० पाकेट

-आकस्मिक वाली संरक्षण अन्तरगत विषादी खरिद वितरण भरपाई पेश गर्नुपर्ने रु. २८२५००।00

-५०% अनुदानमा तरकारी विउ खरिद वितरण भरपाई पेश गर्नुपर्ने रु. ३९९०००।००

प्रमाण पेश नगरेको	६,८१,५००

५२.४ **भ्रमण खर्च**- भ्रमण खर्च नियमावली-२०६४ को नियम ७ (३) अनुसार सार्वजनिक यातायातको सुविधा प्राप्त हुने ठाउँमा एकै दिन गई फर्कने गरी सरकारी काममा कार खटी जाने पदाधिकारी का कर्मचारीले नियमावती बमोजिम भ्रमण खर्च र दैनिक भत्ताको पच्चीस प्रतिशत खाजा खर्च पत पाउनेछ । भ्रमण खर्च नियमावली २०६४ मा तोकिएको दर भन्दा बढि भुक्तानी भएको छ । दैनिक भ्रमण भत्ता स्वीकृत रकम भन्दा बढी भुक्तानी सम्बन्धित बाट असुल हुनुपर्दछ ।

क्र.सं.	नाम	बढि भुक्तानि रु.
१	तुलसी कु महता (छेडाल)	७००
२	पुस्कर ब अर्खाली मगर	१७५०
३	कल्पना सापकोटा	१५५०
४	कविता जिसि भाट	२६००
५	खुस्बु कुमारी रावत	३००
	जम्मा	**६९००**

असुल गर्नुपर्ने	६,९००

५२.५ भुक्तानीमा अग्रिम करकट्टी- आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ र ८९ मा भुक्तानीमा अग्रिम कर कट्टा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले देहायका भुक्तानीमा नियमानुसार लाग्ने अग्रिम कर रु.३३००।०० घटी कट्टी गरेकोले सम्बन्धितबाट असुल गरी दाखिला हुनुपर्ने रु

गो.भौ/ मिति	नाम	बापत	रकम रु.
५५९-२०८१\१२\२१	रेफ्रि	परिश्रमिक कर	१८००
८८१-२०८२\०३\०६	अमर साउँद	बहाल कर	१०००
७१-२०८२\१०\१५	श्री ककरीसिंह आ.वि	बहाल कर	५००
		जम्मा	**३३००।००**

असुल गर्नुपर्ने	३,३००

५२.६ **सव कन्ट्राक्टर-** विद्यालयको खेलमैदानका लागि बजेट खर्च गर्नु पर्नेमा सम्पूर्ण बजेट सोझै खरिदको माध्यमबाट टुक्रा टुक्रा पारी खर्च गरेको पाईयो । यसरी प्रतिशपर्धा बेगर सोझै कार्य गराउनु नियमसम्मत देखिदैन । यसमा सम्बन्धित तालुक निकायबाट नियन्त्रण गर्नु पर्नेमा साना-साना योजनाका लागि सोझै खरिद गर्न मिल्ने गरी बजेट बिनियोजन गर्ने साथै बर्षान्तमा ठुलो बजेट थप गर्दिने गरेको पाईयो । कार्यालयले पनि प्रतिशपर्धा सिमित हुने गरी बिभिन्न योजनामा बजेटलाई टुक्राई निम्नानुसार रु. १७६१५८४।६५ खर्च गरेको सम्बन्धमा टुक्रे योजनामा पटक पटक बजेट बिनियोजन गरिदिने तालुक पदाधिकारीहरु र कार्यालयलाई समेत सचेत गराउन सम्बन्धित निकायको ध्यान जानु पर्दछ । पालिकाले सवकन्ट्राक्टरबाट गरेको काम अनियमित देखिएकोले उक्त रकम नियमित हुनुपर्दछ ।

गो भौ र मिति	नाम	वापत	रकम रु.
२४-२०८१\०८\१२	चुरे निर्माण सेवा	श्री मोहन्याल मा.वि लाई खेलमैदान निर्माण	५६८३९१।००
२६-२०८१\०८\१७	बडीकेदार निर्माण सेवा प्रा.ली	श्री शुक्र मा.वि लाई खेल मैदान निर्माण	४१७७२०।६२
८०-२०८१\१०\२४	पञ्चकोटी कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि	श्री सरस्वती आ.विलाई खेल मैदान	१०९१६४।५७
२३१-२०८२\०२\१८	चुरे निर्माण सेवाको	श्री मोहन्याल मा.वि को खेल मैदान	२२००८३।७५
२७६-२०८२\०३\०९	ज्यास्मिन निर्माण सेवा	श्री केदार आ.वि तुसारेपानीलाई खेल मैदान	४४६२२४।७१
		जम्मा	**१७६१५८४।६५**

अनियमित भएको	१७,६१,५८४.६५

५२.७

लागत अनुमान र सोझै खरिद - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ मा १ लाख रूपैयाँ भन्दा बढीको खरिद कार्य गर्दा लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५(४) मा सार्वजनिक निकायले एक लाख रूपैयाँ भन्दा बढी रकमको सोझै खरिद गर्दा मौजुदा सूचीमा रहेका कम्तिमा तीनवटा आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता वा सेवाप्रदायकबाट लिखितरूपमा दरभाउपत्र वा प्रस्ताव माग गरी खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकामा भए गरेका विकास निर्माण लगायतका अन्य बिषयहरू समेटेर वृत्तचित्र निर्माण वाफत न्यु विश्वास फिल्मर्स तथा भिडीयोग्राफी सेन्टर लाई रू.४,२५,०००। भुक्तानी भएकोमा खरिद कार्य गर्दा लागत अनुमान तयार नभएको र दरभाउपत्र माग नगरि सोझै खरिद भएको देखियो। यसरि भुक्तानी भएको रकम नियम सम्मत नदेखिएको रू

क्र.सं.	गो.भौ/ मिति	कार्यक्रमको नाम	रकम रु.
१	६२३-२०८२\ ०१\ ०५	उपाध्यक्ष सुत्केरी स्याहर कार्यक्रमका लागीबराबरको सामाग्री खरिद	२,९५,२७५।००
२	५०१-२०८१\ १२\ ०६	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री रु	१,४५,४४१।००
३	१०४८-२०८२\ ०३\ २०	एकल महिला आए आर्जन कार्यक्रम र अपाङ्गता आय आर्जन कार्यक्रमका लागी बाखा	१४९८५६।००
		जम्मा	**५९०५७२।००**

अनियमित भएको	५,९०,५७२

५३ आय आर्जन कार्यक्रम

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता र औचित्य समेत कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यसरी दिने अनुदान कार्यविधिले तोकेको प्रक्रिया पुरा गरी बढी भन्दा बढी कृषकहरुलाई सहभागि हुने अवसरको सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ ।

गो.भौ/ मिति	कार्यक्रमको नाम	आपुर्तिकर्ता	वडा नं.	गरेको काम	रकम रु.	लाभान्वित समुह
८६८-२०८२।३।६	जनजाती आयआर्जन कार्यक्रम	डेविट पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	५	बाख्रा वितरण	९८४७०।००	१७ जना जनजाती कृषक
८६७-२०८२।३।६	दलित आयआर्जन कार्यकर्म	निशा कृषि तथा पशुपंक्षी फर्म	५	बाख्रा वितरण	६८९४३।००	१० जना दलित कृषक
८०५-२०८२।३।१	महिला आयआर्जन कार्यक्रम	थापा पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	६	बाख्रा वितरण	९८४४६।००	१४ जाना महिला कृषक
७०६-२०८२।२।७	दलित आयआर्जन कार्यकर्म	विक्रम पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	६	बाख्रा वितरण	४९२४४।००	७ जना दलित कृषक
७०७-२०८२।२।७	अपांग आयआर्जन कार्यक्रम	विक्रम पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	६	बाख्रा वितरण	४९२४४।००	७ जना अपाङ्ग कृषक
१०४८-२०८२।३।२०	एकल महिला आयआर्जन कार्यक्रम	थापा पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	३	बाख्रा वितरण	१४७६०६।००	१६ जना एकल महिला
				जम्मा	**५११९५३।००**	

५४ उपकरण परिचालन

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४१ बमोजिम खर्च गर्दा उपलब्धि सुनिश्चित गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकामा निम्नानुसार उपकरण रहेका र उपकरणको चालक, इन्धन र मर्मत खर्च लेखेका अवस्थामा ति उपकरण उपयोग, आय र

परिचालनको लगसिट लगानी र आय विश्लेषण गरी व्यवस्थित राखेको पाइएन । पालिकाको उपकरणहरु मार्फत प्रदान गरीने सेवाको आय र व्यय देखिने गरी व्यवस्थित अभिलेख राख्नुपर्दछ ।

क्र.सं.	सवारी विवरण	थान	प्रयोग गर्ने	इन्धन लागत (लि)	मर्मत, बिमा, नविकरण खर्च	जनशक्ति लागत खर्च रू	आय	बचत
१	एम्बुलेन्स	२	कार्यालय		८६५१४५।७५	४८००००	३९२५८०	उल्लेख नभएको
२	व्याकहुइलोडर	१	कार्यालय		३७९४८३।०५	४१७३६०	१४८९३५९	उल्लेख नभएको
३	जीप	२	कार्यालय		११,०४१७९।५०	४८००००	उल्लेख नभएको	उल्लेख नभएको

५५ **दररेट फरक**

पालिकाले जिल्ला दररेटमा उल्लेख भएका सामग्रीहरु जुन जिल्लाबाट खरिद गरिन्छ सोही जिल्लाको दररेटको आधारमा गर्नुपर्दछ । पालिकाले देहायका सामग्रीहरु खरिद गर्दा कैलाली जिल्लाको आ.व.२०८१।८२ को दररेट भन्दा बढीमा खरिद गरेको पाइयो । उक्त बढी रकम सम्बन्धित सप्लायर्सबाट असुल गर्नुपर्दछ । रू.

गोभौ र मिति	सप्लायर्सकर्ताको नाम	विजक नं.	आइटम	संख्या	खरिद दर	जिल्ला दर	बढी भुक्तानी रू.	कैफियत
३। ०८२। ०३।१९	भारती नेर्चुरल प्रोडक्ट प्रा.लि.	३४। ०८२। ०३।१७	मौरी घार	७३	५०००	४०००	७३०००	डडेल्धुराको जिल्ला दररेट ३३०० रहेको र ढुवानी जोडी प्रतिघार रू.४०००।०० दरले खरिद गर्नुपर्नेमा
५। ०८२। ०३।१९	मोर्डन एग्रो एण्ड सप्लायर्स	४२। ०८२।३। ११	फरुवा	४०	१०००	३४०	२६४००	
					जम्मा		९९४००	

असुल गर्नुपर्ने	९९,४००

५६ **च्यानेज (CHAINAGE) नखुलेको**

कार्यालय अन्तर्गतका निम्न सडकहरुको बिभिन्न स्थानमा फरक निर्माण ब्यबसायीहरुबाट कार्य गराएको पाईयो । उक्त सडकको बिभिन्न स्थानमा बोलपत्र, शिलबन्दी दरभाउ पत्र र सोझै खरिद बिभिबाट सडक निर्माण तथा मर्मत सम्बन्धि कार्य गराएको पाईयो । यसरी एकै सडकको फरक फरक स्थानमा निर्माण तथा मर्मत कार्य गराउँदा चेनेज खुलाई लागत अनुमान तयार गर्नु पर्नेमा गरेको पाईएन । यसरी चेनेज तथा कार्य स्थल नखुलाएको कारण निर्माण कार्यको OVER LAPPING भई दोहोरो नापी हुन सक्ने, एउटा निर्माण ब्यबसायीको दायित्व भित्रको कार्य अर्को निर्माण ब्यबसायीबाट भई भुक्तानी हुने सम्भावना रहन्छ । उल्लेखित योजनाहरुको कार्यस्थलको DEMARCATION तथा चेनेज नखुलेको कारण सडकको फरक फरक खण्डमा कार्य भए नभएको एकिन गर्न सकिएन । यसमा कार्यालयले ध्यान दिएको पाईएन ।

५७ **AS BUILT DRAWING**

सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १२५(१) मा खरिद सम्झौता वमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ३० दिन भित्र सम्वन्धित निर्माण व्यवसायीले निर्माण भए वमोजिमको (एज विल्ट) नक्सा सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ।पालिका अन्तर्गत सञ्चालित ठुला योजनाको समेत AS BUILT DRAWING पेश भएको पाईएन । यस्तो प्रतिबेदन पेश गर्ने गराउने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ

५८ **डि.एल पि.अभिलेख**

सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १२५(२) मा कुनै निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्व अवधि समाप्त भएपछि सार्वजनिक निकायका प्रमुखले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग,डिजाइन वा स्पेशिफिकेशन वमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीवाट जाँचवुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ।नियममा भएको उक्त प्रावधानको

प्रभावकारी रुपले कार्यान्वयन गर्न र गुणस्तरीय निर्माण कार्यमा सघाउ पुर्याउनको लागि निर्माण सम्पन्न भई डि.एल.पी.मा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखि नियममा उल्लेख भए अनुसार प्राविधिक कर्मचारीवाट जाचवुझ गराउनुपर्नेमा डि.एल.पीमा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखेको देखिएन। यस्तो अवस्थामा डि.एल.पि समाप्त भएका ठेक्काको प्राविधिक कर्मचारी खटाई नियममा भएको प्रावधान अनुसार जाँचबुझ गराई कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार भए नभएको एकिन गर्ने सक्ने अवस्था रहेन। अतः यसको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने कार्य तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ।

५९ अन्तर निकाय समन्वय

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायी नियमावली, २०७७ को नियम १६ मा विकास आयोजनाको बजेट तर्जुमा गर्दा सम्भाव्यता अध्ययन र आर्थिक, प्राविधिक, वातावरणीय तथा प्रशासकीय उपयुक्तताको आधारमा त्यसबाट हुने प्रतिफलको समेत विचार गरी त्यस्तो आयोजना स्वीकृत भएको हुनुपर्ने र जिल्लास्तरीय आयोजना अनुसूची-३ मा उल्लेख भए बमोजिम स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्नको लागि विस्तृत सर्वेक्षण, ड्रइङ्ग, डिजाइन, लागत अनुमान र सो अनुसार वार्षिक कार्यक्रम निश्चित गरी वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। राष्ट्रिय यातायात नीति, २०५८ मा केन्द्रीय सडक प्रणाली अन्तर्गत रहेका राष्ट्रिय राजमार्ग, फिडर सडक, बढी सवारी चाप भएको शहरी सडक, बिद्युत, पर्यटन, उद्योग र महत्वपूर्ण स्थानमा जोडिने सडक बाहेक नगर र गाउँ क्षेत्रको सडक निर्माण, मर्मत तथा सुधारको सबै काम सम्बन्धित स्थानीय तहबाट जनसहभागिता जुटाई सञ्चालन गरिने उल्लेख छ। यद्यपी, संघीय सरकार अन्तर्गत सडक विभाग र मातहतका सडक डिभिजनहरु, प्रदेश मन्त्रालय र अन्तर्गतका पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु र स्थानीय तहहरुबीच कार्यक्रम स्वीकृति र कार्यान्वयन गर्दा समन्वय हुने गरेको देखिँदैन । कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायबीच समन्वय नहुँदा एउटै सडक वा योजना स्थलमा एक भन्दा बढी निकायबाट कार्यक्रम सञ्चालन हुन सक्ने अवस्था रहन्छ। सञ्चालित सडक निर्माण तथा मर्मत कार्यहरुको चेनेज, लम्बाई, चौडाई आदि खुल्ने विवरण र कार्यक्रमगत खर्चको अभिलेख समेत राख्न सकेको छैन। यसका लागि संघीय सरकार अन्तर्गतका डिभिजन सडक कार्यालय र आयोजनाहरुको जिम्मेवारीमा रहने, प्रदेश पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु र स्थानीय तहको जिम्मेवारीमा रहने सडकहरुको स्पष्ट रुपमा कार्य बिभाजन गरी काममा हुनसक्ने दाहोरोपनालाई नियन्त्रण गरिनु पर्दछ।

६० योजना तयारी र स्वीकृती

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ अनुसारको कार्याविधि अपनाई योजनाको सम्भाव्यता अध्ययन, लागत अनुमान तयारी र योजना स्वीकृत गराई कार्य गर्नुपर्नेमा कार्यालयले कार्यक्रम र वजेट प्रस्ताव गरी पठाउने गरेको देखिएन। केन्द्रीय निकायवाट योजना र वजेट प्राप्त भए पश्चात मात्र लागत अनुमान तयारी कार्य गर्ने गरको देखियो। जनताको माग र सम्भाव्यताको आधारमा छनौट भएका योजना कार्यान्वयन गर्नुपर्नेमा केन्द्रवाट प्राप्त भएका योजना मात्र कार्यान्वयन गर्ने गरेकोले योजना तर्जुमाको प्रक्रिया तलवाट माथि जाने नभई माथिवाट तल जाने पद्धती अपनाईएकोमा यसमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

६१ कृषि अनुदान

कृषि अनुदान- सुदूर पश्चिम प्रदेश कृषि तथा पशुपंक्षी ब्यबसाय प्रबर्दन नियमावली-२०७९ को अनुसूचि-९ को सि.नं. १ अनुसार बिउ, बेर्ना, मल, बिषादी लगायतका कृषि सामाग्री खरिदमा कार्यालयले बढीमा ५० प्रतिशतसम्ममात्र अनुदान दिन पाउने ब्यबस्था रहेको छ । पालिकाले निम्नानुसारको कृषि बिउ खरिद गरेको छ । पालिकाले कृषकलाई बिउ बितरण गर्दा शत प्रतिशत रकम पालिकाले व्यहोरी खरिद गरेको गरी बितरण गरेको पाईयो । नियमावली अनुसार कृषकबाट ५०% जनसहभागिता बापत हुन आउने रकम रु. १,४५,५००।- असुल गरी राजस्व दाखिला गरेको प्रमाण पेस हुनुपर्दछ । रु.

सि.नं.	गो.भौ./ मिति	भुक्तानी पाउने कृषि फर्मको नाम	अनुदानको प्रकार	पेश भएको बिल भरपाई	भुक्तानी भएको अनुदान रकम रु.	भुक्तानी हुनुपर्ने अनुदान रकम रु.	असुल हुनुपर्ने रु.
१.	३३३। ०८२।३। २०	दिपा भेट सेन्टर, धनगढी	पावर स्प्रेयर र चाप कटर अनुदन	९७०००	९७०००	४८५००	४८५००
२.	१७५। ०८१। १२।२१	कृषक एग्रिकल्चर्स एण्ड मिल स्टोर	चापकरट मेशिन घाँस काटने मेशिन	१९४०००	१९४०००	९७०००	९७०००
				जम्मा	**२९१०००**	**१४५५००**	**१४५५००**

प्रमाण पेश नगरेको	१,४५,५००

६२ दर बिश्लेषण (सोझै खरिदतर्फ)

सार्बजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १० अनुसार सार्बजनिक निकायले निर्माण सम्बन्धि कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दानिर्माणसम्बन्धि नर्मस भए त्यस्तो नर्मसबमोजिम र त्यस्तो नर्मसनभएको अवस्थामा आवश्यक नर्मसतयार गरी नेपाल सरकार मन्त्री परिषदबाट स्वीकृत गराई स्वीकृत नर्मसबमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नुपर्दछ। सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(४)मा सार्वजनिक निकायले लागत अनुमान तयार गर्दासिमेन्ट, फलामे डण्डी, इंटा, माटो, बालुवा, ऋकंट पाता, पोलिथिन पाईप, जि.आई.तार लगायतका निर्माणसामग्रीको दरभाऊ, मेशिन र उपकरणको भाडा वा कामदारको ज्याला निर्धारणगर्दाजिल्ला दररेट निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको दररेटको आधारमा निर्धारणगर्नुपर्नेउल्लेख छ । कार्यालयले All type of Soil Cutting Work कोलागितयारगरेकोदरबिश्लेषणअनुसारप्रतिघनमिटर७३कादरलेभुक्तानीगर्नुपर्नेमाOrdinary Rock र Medium Rock को केहि प्रतिशत लिएर औषत दर(७३*९०%+ २९८*५%+४६५*५%)= १०३।८५तय गरेको पाईयो । यसरी कामको प्रकृति अनुसार जिल्ला दररेटमा तय गरिएको दर राखी लागत अनुमान तयार गर्नु पर्नेमा फरक दर राखेको कारण बढी भुक्तानी भएको पाईयो । यसरी बढी भुक्तानी भएको रकम रु.४,६२,७९५।- असुल हुनुपर्दछ । रु.

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भौ./ मिति	योजनाको नाम	निर्माण ब्यावसायी	बिजक नं./ मिति	आईटमवाईज कार्य	कार्य परिमाण	भुक्तानी दर (मू.अ.कर सहित)	भुक्तानी हुनुपर्ने दर (मू.अ.कर सहित) रु.	बढी भुक्तानी भएको
१.	गाउँपालिका पूँजिगत	२०९।०८२।२।७	सल्लेखोला मोहन्याल जोडने नयाँ सडक	राममाया निर्माण सेवा, कैलाली	१।०८२।१।३०	All type of Soil Cutting Work	७१७२.७५	११६।९५	८२।४९	२४७१७३
२.	गाउँपालिका पूँजिगत	१८६।०८२।१।४	कोल्मुडा सडक बिस्तार	कालिकादेबि कन्ष्ट्रक्सन, कैलाली	००५।०८२।१।३	All type of Soil Cutting Work	१०१६.००	२२०।३५	८२।४९	१४००६६
३.	पालिका पूँजिगत	३६९।०८२।३।२४	भंङ्गेरी धनेडी सडक निर्माण	बि.एण्ड के.एस. निर्माण सेवा, कैलारी	९।०८२।३।१८	All type of Soil Cutting Work	१३७५.७५	१३७।४१	८२।४९	७५५५६
									जम्मा	**४६२७९५**
									असुल गर्नुपर्ने	४,६२,७९५

६३ **सोझै खरिद**

सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३, को नियम ८(२) मा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम खरिद गर्दा प्रतिश्पर्धा समित हुने गरी टुक्रा, टुक्रा पारी खरिद गर्नु हुदैन भनी उल्लेख छ । सार्बजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ (१ख) अनुसार सार्बजनिक निकायले एक आर्थिक बर्षमा एकै पटक वा पटक पटक नियमावलीले तोकेको सिमा भन्दा बढी रकमको वा एउटै ब्यक्ति फर्म, कम्पनी वा संस्थाबाट एक पटक भन्दा बढी सोझै खरिद गर्न सकिने छैन । त्यस्तै सोही नियमावलीको नियम ३१(१) मा सार्बजनिक निकायले २० लाख रूपैयाभन्दा बढी लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य, मालसामान वा जुनसुकै सेवा खरिद गर्नुपर्दा खुला बोलपत्रको माध्ययमबाट खरिद गर्नु पर्ने नियम ८४(१) अनुसार सार्बजनिक निकायलेबीस लाखसम्म लागत अनुमान भएको सार्बजनिक खरिद वा मालसामान शिलबन्दी दरभाउ पत्रको माध्यमबाट मात्र खरिद गर्नु पर्ने ब्यबस्था रहेको छ । कार्यालयले सार्बजनिक निर्माण वा मालसामान खरिद कार्यको प्रकृति अनुसार एउटै प्याकेज बनाई लागत अनुमानको सिमा अनुसार बोलपत्र वा दरभाउ पत्र मार्फत कार्य गराउनु पर्नेमा गराएको पाईएन । निम्नानुसारको रु. १,१०,७०,७४३।- बराबरको सार्बजनिक खरिद कार्य प्रतिश्पर्धा सिमित हुने गरी टुक्रा टुक्रा पारी सोझै गराएको हुँदा खरिद प्रकृयानियम सम्मत देखिएन । यस्तो खरिद प्रकृयामा नियन्त्रण तथा सुधार गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो. भौ. नं./ मिति	भुक्तानी पाउने फर्मको नाम	बापत	बिजक नं./ मिति	भुक्तानी
१.	पालिका पूँजिगत	३७२। ०८२।३। २४	घोडा घोडी निर्माण सेवा प्रा.लि., कैलाली	देशाना रिठेखोला सडक निर्माण	२३।०८२।३।१८	३८०९६६
२.	पालिका पूँजिगत	३६६। ०८२।३। २४	रिजन हिमाल निर्माण सेवा, कैलाली	वडा कार्यालयमा बगैचा निर्माण	१२।०८३२।३।२३	२८८०८३
३.	पालिका पूँजिगत	३५१। ०८२।३। २३	वडाका सडक सरसफाई तथा मर्मत, वडा नं. ३	वडा सडक सरसफाई तथा मर्मत	०२।०८२।३।२२	२५४९४६
४.	पालिका पूँजिगत	३४५। ०८२।३। २३	श्रीकृष्ण निर्माण सेवा, कैलाली	वडा नं.-३ र स्वास्थ्य चौकी मर्मत	०६।०८२।३।२२	२९२८४८
५.	पालिका पूँजिगत	३४१। ०८२।३। २२	ज्यास्मिन निर्माण सेवा, कैलाली	घोडेथर सायल सडक सरसफाई	१०।०८२।३।१०	५१२९९५
६.	पालिका पूँजिगत	३२८। ०८२।३। १९	डि.एण्ड एल. कन्ष्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि., धनगढी	५ नं. वडा कार्यालय मेशिनरी वाल निर्माण, चुरे-५	०३।०८२।३।१५	४८३३३२
७.	पालिका पूँजिगत	२७९। ०८२।३। ९	बि.एण्ड बि. अर्गानाईजेशन प्रा.लि.,	घोप्टे ढुङ्गापानी खानेपानी पाईप खरिद	११।०८२।३।४	८२४५५०
८.	पालिका पूँजिगत	२०९। ०८२।२। ७	राममाया निर्माण सेवा, कैलाली	सल्लेखोला मोहन्याल जोडने सडक बिस्तार	१।२०८२।१।३०	९६७१७२
९.	पालिका पूँजिगत	२०७। ०८२।२। ७	हुनीनाथ निर्माण सेवा, कैलाली	मेलबास सायल सडक निर्माण	०५।०८२।२।६	२८४०१३
१०.	पालिका पूँजिगत	१८६। ०८२।१। ४	कालिकादेबि कन्ष्ट्रक्सन, कैलाली	कोल्मुडा सडक बिस्तार	००५।०८२।१।३	६८३३४१
११.	पालिका पूँजिगत	१८४। ०८१। १२।३१	चुरे निर्माण सेवा, चुरे	बुङ्गा चिनारी सडक निर्माण	०७।०८१।१२।२०	४८३०५१
१२.	पालिका पूँजिगत	७७। ०८१। १०।२३	ज्यास्मिन निर्माण सेवा, कैलाली	घोडेथर सायल सडक सफाई	०४।०८१।१०।१५	५३२२८७
१३.	पालिका पूँजिगत	४५। ०८१।९। १९	भागरथी निर्माण सेवा, धनगढी	पैरेठा, आलगडा, पहाडी रानी भुकुडा सडक निर्माण	०७।०८२।९।१७	९५७१००
१४.	पालिका पूँजिगत	३३१। ०८२।३। २०	अनीसफ्ट सोलुसन्स प्रा.लि., काठमाण्डौ	डिजिटल सिटिजनचार्टर म्यानेजमेन्ट वेव एप्लिकेसन सहित	०२५।०८२।३।१६	४५२०००

१५.	ग्रेप प्रोजेक्ट	७।०८१।६।२१	चुरे निर्माण सेवा, कैलाली	सिचाई पोखरी निर्माण	०३।०८१।६।२०	७७७४२०
१६.	ग्रेप प्रोजेक्ट	१०।०८१।७।१४	बडीकेदार निर्माण सेवा, कैलाली	सेलार स्टोर निर्माण	०३।०८१।७।१३	५२०२३६
१७.	पालिका पूँजिगत	१३।०८१।७।१२	त्याडी निर्माण सेवा, बाजुरा	सहजपुर निगाली सडक सफाई	०२।०८१।७।१२	४८४३४३
१८.	पालिका पूँजिगत	१०।०८१।७।१२	तारामी निर्माण सेवा, धनगढी	बालुवागडा आमबास सडक मर्मत	११।०८१।७।१२	२८९५८९
१९.	पालिका पूँजिगत	१४७।०८१।१२।६	एडभान्स मल्टी ट्रेड सप्लायर्स, कैलाली	बिभिन्न किसिमका फर्निचर खरिद	१४६,१४७/२०८१।११।२०	९९२२८१
२०.	पालिका पूँजिगत	३६०।०८२।३।२४	रोयल फर्निचर एण्ड इन्टेरियर, धनगढी	फाईल र्‍याक निर्माण	१२६।०८२।३।२२	६१०२००
					जम्मा	**११०७०७४**

६४ पदाधिकारीकालागि उपकरण खरिद

स्थानिय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुबिधा सम्बन्धि ऐन, २०७५ मा राजनीतिक पदाधिकारीहरुका लागि निजी प्रयोगमा आउने मोबाईल फोन, ट्याब्लेट डिभाईस लगायतका बिद्युतिय उपकरणहरु खरिद गर्न पाउने ब्यबस्था छैन । कार्यालयले राजनीतिक पदाधिकारीहरुका लागि ब्यक्तिगत प्रयोजनका लागि निम्नानुसारका बिद्युतिय उपकरणहरु खरिद गरिएको पाईयो । यसरी ब्यक्तिगत प्रयोजनमा प्रयोग हुने अत्यधिक मुल्य पर्ने बिद्युतिय सामाग्रीहरु खरिद गरी बितरण गर्नु नियमसम्मत साथै औचित्यपूर्ण समेत देखिएन । यसरी भएको ब्यक्तिगत प्रयोजनको खर्चमा पूर्ण रुपमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ । रु.

सि.नं.	गो.भौ./ मिति	भुक्तानी पाउने फर्मको नाम	खरिद गरिएको मालसामानको बिवरण	भुक्तानी दर (मू.अ.कर सहित)
१.	५७।०८१।१०।९	सिटी टप मोबाईल एण्ड कम्पुटर सेन्टर	सामसुङ्ग ए ५५ मोबाईल १२ जि.बी./ २५६ जि.बी. र चार्जर लगायतका एसोसरिजहरु	७०८५१
			जम्मा	**७०८५१**

अनियमित भएको	७०,८५१

६५ अमानतबाट कार्य

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९८ मा सार्वजनिक निकायले बिशेष परिस्थिति सृजना भएमा १ लाख रुपैयामा नबढाई अमानतबाट काम गराउन सक्ने उल्लेख छ । कार्यालयले निम्न भौचरबाट अमानतबाट काम गराई गरेको पाईयो । नियमावलीको प्रावधान विपरित तोकिएको बजेट सिमा नघाई योजनाको काम अमानतबाट गराई भुक्तानी गरेको नियमसम्मत देखिएन ।कार्यालयले अमानतबाट कार्य गराउने प्रकृयामा नियन्त्रण हुनपर्दछ ।

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भो./ मिति	योजनाको नाम	भुक्तानी पाउने कर्मचारीको नाम	भुक्तानी रकम रु.
१.	गाउँपालिका पूँजिगत	१०८। ०८१।११। ०८	सडक सरसफाई योजना	बल बहादुर थापा मगर, रघुबिरसिंह धामी, लाल बहादुर रावत	८१९५०
२.	गाउँपालिका पूँजिगत	६।०८१। ६।२२	बाटेगडादेखि कटौजेसम्म सडक मर्मत तथा सरसफाई	खगेन्द्र ब. बरै मगर, जयलाल कँडेल, दिर्घसिंह रजवार बोगटी, लाल बहादुर साउँद	२२६८००
				जम्मा	**३०८७५०**

६६ **बिमा**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२ मा बीस लाख रुपैया भन्दा बढि मुल्यको निर्माण कार्य गर्ने निर्माण व्यववसायीले निर्माण सामाग्री, प्रयोग गरिने मेशिन औजार तथा प्लाण्ट र निर्माण कार्यको पुर्ण प्रतिस्थापन खर्चको बीमा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । त्यसरी गर्ने बिमाको अवधि त्रुटी सच्याउने अवधि बराबर वा सो भन्दा बढि अवधिको हुनुपर्ने व्यवस्था छ । निम्न निर्माण व्यवसायीले निर्माण सामाग्री, प्रयोग गरिने मेशिन औजार तथा प्लाण्ट र निर्माण कार्यको बिमा गराउदा त्रुटि सच्याउने अवधिसम्मको हुनुपर्नेमा कम अवधिको बिमा गरेको पाइयो । कार्य शुरू गर्ने मिति देखि त्रुटि सच्याउने अवधिसम्मको बिमा हुनुपर्नेमा निर्माण कार्य शुरू भएको २ देखि ३ महिनासम्म ढिला र १२ देखि १३ महिनासम्म कम अवधिको बिमा गरि भुक्तानी गरेको पाइयो । नियमावलीमा भएको व्यवस्था विपरित कम अवधिको बिमा गरेकोमा भुक्तानी गर्ने कार्य मनासिब देखिदैन । अतः सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीबाट असुल गर्नुपर्ने रू.

क्र.सं.	योजनाको नाम	सम्झौता मिति	सम्म	विमाको अवधि	सम्म	भुक्तानी रू
१	देउराली मौरी चौमाला सडक	२०८१। ८।५	२०८१।१२। ३१	२०८१।९।७	२०८२।९।६	५१२०२।१७
२	बयाला-आमपानी रन्तोला-गाजर सडक स्तरोन्नती	२०८१। ८।७	२०८१।१२। ३१	२०८१।१२। १५	२०८१।१२। १३	४०००३
	नवाडी सेरा तलिडा सडक स्तरोन्नती	२०८१। ८।७	२०८२।३। २०	२०८१।१०। ११	२०८१।१२। ३१	४९८६९।४०
	मंगलपुर मत्स्य सेरा तलिया भक्तपुर सडक स्तरोन्नती	२०८१। ८।७	२०८२।२। ३०	२०८१।९। २४	२०८१।१२। ३१	५००००।१६
जम्मा रू.						१९१०७४.७३

असुल गर्नुपर्ने	१,९१,०७४

६७ **होस्टेल निर्माण (भानु माध्यमिक विद्यालय)**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय निकायले योजना बनाउँदा उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने र मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरूको सूचीसमेत तयार गरी योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले वडा नं.३ मा भानु माध्यमिक विद्यालयमा गतबर्ष रू.६५,१५,६४५।७४ र यस बर्ष रू.७३,१५,०६८।९० सहित रू.१,३८,३०,७१५। ०० खर्च गरी होस्टेल निर्माण गरेकोमा प्रभावकारी रूपमा सदुपयोग भएको देखिएन । पालिकाले जनाए अनुसार उक्त होस्टेलको १४ कोठामा २ जनाको दरले २८ जना क्षमता भएकोमा ८ जना मात्र बिद्यार्थी मात्र होस्टेलमा बसोबास गरेको पाइयो । लागत लाभ विश्लेषण र सम्भाव्यता अध्ययनबेगर खर्च गरेको देखियो । अतः लागत लाभ विश्लेषण र सम्भाव्यता अध्ययनबेगर खर्च गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

६८ **बत्तीको पोइन्ट**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ मा सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी दिनुपर्ने व्यवस्था छ । भानु माध्यमिक विद्यालय होस्टेल निर्माण अन्तर्गत बत्तीको पोइन्टको भुक्तानी गर्दा १३९ वटा भएकोमा १६२ वटा रू.५००।०० को दरले भुक्तानी निर्माण व्यवसायी बडिकेदार निर्माण सेवा चुरे गाउँपालिका-३, कैलालीलाई बढी भुक्तानी गरेको पाईयो । अतः मूअकरसहित असुल गर्नुपर्ने रू.

असुल गर्नुपर्ने	१२,९९५

६९ डिपिआरको खर्च र कार्यान्वयन

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ३ मा सार्वजनिक निकायले कुनै खरिद कारबाहीको तयारी गर्दा खरिद आवश्यकताको पहिचान गरेर मात्रै खरिद गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस बर्ष ४ परामर्शदाताबाट रू.५६ लाख ९२ हजार ९ सय ८२ खर्च गरी डिपिआर तयार गरेको छ । आर्थिक बर्ष २ वटा डिपिआर तयार गरेकोमा दुई सो हालसम्म कार्यान्वियन गरेको देखिएन । त्यसैगरी यस बर्ष तयार गरेको डिपिआरको पनि कार्यान्वियन भएको देखिएन । निम्न ६ योजनामा डिपिआरबाट कायम भएको लागत अनुमान रू.४ अर्ब १४ करोड २० लाख ९६ हजार ६० रूपैयाँ २३ पैसा भएकोमा यसबर्ष रू.१५,००,०००।०० र आगामी बर्षसहित रू.५५ लाख मात्र भएको देखियो । डिपिआरबाट कायम लागत अनुमान ४ अर्ब भन्दा बढी भएकोमा पालिकाको पूँजीगत खर्चको स्थिति हेर्दा उक्त डिपिआर कार्यान्वियन हुन सक्ने देखिदैन । आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा रू.१३ करोड ८० लाख १६ हजार ०७९ रूपैयाँ, २०८०।८१ मा रू.९ करोड ८७ लाख ५ हजार ६ सय ६३ रुपैयाँ र यस बर्ष रू.१२ करोड ४० लाख ७४ हजार ४ सय ५५ रूपैयाँ ५४ पैसा खर्च भएको देखिन्छ । यसरी पुँजीगत खर्च यहि प्रवृतिमा रहेको अवस्थामा र सम्पूर्ण पूँजीगत बजेट यि योजनामा मात्र बिनियोजन गर्दा पूर्णरूपमा कार्यान्वियन गर्न औषतमा ३४ बर्ष लाग्ने देखिन्छ । गतबर्ष र यो बर्ष तयार भएको डिपिआरको कार्यान्वियन नभएको अवस्थामा आगामी आर्थिक बर्ष २०८२।८३ मा रू.५५ लाख बजेट बिनियोजन भएको छ । अतः बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वियन हुने आयोजनाको लागि मात्र डीपिआर लगायतको प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ६९ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

७० कार्यविधि निर्माण

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट जारी मापदण्ड सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी तथा प्रभावकारी बनाउनेसम्बन्धी मापदण्ड, २०८१ को दफा २२ (२) मा ऐन, नियम, विनियम, कार्यविधि, मापदण्ड, दिग्दर्शन र निर्देशिका लगायतका नीतिगत दस्तावेजको मस्यौदा तर्जुमा गर्ने कार्य परामर्श सेवाबाट गराउन नपाइने व्यवस्था छ । पालिकाले यस बर्ष परामर्शदाता हुनैनाथ कन्सल्टिङ प्रा.ली. मैतिदेवी काठमाण्डौंसँग मिति २०८१।९।१८ मा १५ वटा कार्यविधि निर्माण (नयाँ निर्माण कानून १४ र संशोधन १ सहित) गरी रू.३,९२,११०।०० खर्च गरेको छ । मापदण्डविपरित भएको खर्च मनासिब देखिदैन र बजेट खर्च गर्ने उद्वेश्यले खर्च गरेको देखियो । अतः अनियमित देखिएको रू.

अनियमित भएको	३,९२,११०

७१ गजुर खरिद (लाटा केदार भगवति मन्दिर)

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११७ (१) मा सार्वजनिक निकायले सम्पन्न भएको निर्माण कार्य, आपूर्ति गरिएको मालसामान वा प्रदान गरिएको सेवा स्वीकार्दा सोको प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गजुर खरिदवापत लाटा केदार भगवति मन्दिर निर्माण उपभोक्ता समिति वडा नं.१ ओजेनालाई रू.५५,०००।०० भुक्तानी भएकोमा हालसम्म उक्त गजुर जडान भएको देखिएन । अतः जडान भएको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	५५,०००

७२ उपभोक्ता समितिबाट कार्य

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा सम्पन्न निर्माण कार्यको सञ्चालन उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्ने, खर्चको सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने, निर्माण कार्यमा डोजर, लोडर, एक्साभेटर, मेशीनहरू प्रयोग गर्न नहुने व्यवस्था छ । श्रममूलक प्रविधिमा आधारित रही श्रमको उपयोग र परिचालनलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने, मेशीनरी उपकरणको प्रयोग गरेमा कारवाही गर्नुपर्ने, उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरूको कार्यसम्पन्न भएपछि

सम्वन्धित निकायले सोको रेखदेख मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेबारी समेत तोकी उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने आदि व्यवस्थाहरु रहेका छन् । त्यसैगरी स्थानिय सीप, श्रोत र साधन उपयोग हुने र स्थानिय स्तरमा कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने मात्र आयोजनाको कार्यान्वयन उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न सकिने, उपभोक्ता समितिले सम्झौता बमोजिम गर्नुपर्ने काम समिति आफैले गर्नु गराउनु पर्ने, अन्य कुनै निर्माण व्यवसायी वा अन्य व्यक्ति वा संस्था मार्फत गर्न गराउन नपाइने र उपभोक्ता समितिको लगत अनुसूची-१ मा तोकिएको ढाँचामा अद्यावधिक गराई राख्नुपर्ने उल्लेख छ । उपभोक्ता समितिबाट कार्यहरु गराउँदा कानुनको पूर्णरुपले अनुशरण र पालना गरेर मात्र गराउनु पर्नेमा गरेको पाईएन ।

७३ **स्वास्थ्यतर्फ**

७३.१ **तलवी प्रतिवेदन -** स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ मा तलवी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्ने उल्लेख छ ।गाउँपालिकाले यो वर्ष तलबी प्रतिवेदन पारित नगराई सङ्घीय सरकारबाट हस्तान्तरित चालु अन्तर्गत स्वास्थ्यतर्फका स्थायी कर्मचारीहरुको रु.१११६०८१५। २०तलब भत्ता खर्च लेखेको छ । तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी खर्च लेख्दा पाउने भन्दा बढी ग्रेड भुक्तानी हुनसक्ने तथा लेखापरीक्षणको क्रममा भुक्तानीको तुलना गर्न नसकिने भएकोले ग्रेड वापत भएको भुक्तानी रकम यकिन गर्न सकिएन ।

७३.२ **न्यानो झोला कार्यक्रम** - स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरुले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकामा गत वर्षको मौज्दात३५० थान र यो वर्ष५० थान गरी जम्मा ४० थान रहेको छन। यो वर्ष ५० थानरू.५००००।०० को खरिद गरेकोमा२१६ जना प्रसुति भएको सोही अनुसार झोला वितरण गरेको अभिलेखबाट देखिन्छ। पालिकाको भण्डारमा १८४ थान न्यानो झोला मौज्दातमा रहेका छन्। खरिद भएका त्यस्ता झोलाहरु तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट परीक्षण गरेको देखिएन । तसर्थ माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी गुणस्तरीय झोला खरिद गर्नुपर्ने र लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा ह्रास आउने हुनाले त्यसतर्फ समेत पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ।

विवरण	२०८०/८१ कोअ.ल्या र खरिद	२०८१/८२को खरिद	जम्मा	वितरण	बाँकी
शाखा	३५०	५०	४००	२१६	१८४
सहजपुरस्वास्थ्य चौकी				६४	
निगालीस्वास्थ्य चौकी				९०	
खैरलास्वास्थ्य चौकी				३५	
खानीगाँउआधारभुत स्वास्थ्य				२७	
जम्मा				२१६	१८४

७३.३ **सुरक्षित प्रसुति सेवा -** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा प्रसुति यातायात खर्च तथा स्वास्थ्य संस्था प्रोत्साहन खर्च र उत्प्रेणा खर्च प्रदान गर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस वर्ष रू.९१२००।०० खर्च लेखेको छ। स्वास्थ्य संस्था प्रोत्साहन खर्च र उत्प्रेणा खर्च स्वरुप प्रदान गरेको रू.६९६०००।०० को उपयोगिताको अनुगमन गरेको पाइएन। उक्त खर्चको अनुगमन गर्नुपर्दछ।

वर्थिङ सेन्टरको नाम	स्वास्थ्य संस्थाको प्रसुति संख्या	प्रसुति यातायात खर्च	स्वा संस्था प्रोत्साहनरकम	जम्मा रकम	संघकोगर्भ जाँच उत्प्रेणा खर्च पाउने		जम्मा रकम	जम्मा खर्च
					संख्या	दर		रकम
सहजपुरस्वास्थ्य चौकी	६४	६४०००	१६००००	२२४०००	४९	८००	३९२००	२६३२००
निगालीस्वास्थ्य चौकी	९०	९००००	२२५०००	३१५०००	८५	८००	६८०००	३८३०००
खैरलास्वास्थ्य चौकी	३५	३५०००	८७५००	१२२५००	३४	८००	२७२००	१४९७००
खानीगाँउआधारभुत स्वास्थ्य	२७	२७०००	६७५००	९४५००	२७	८००	२१६००	११६१००
जम्मा	२१६	२१६०००	५४००००	७५६०००	१९५	८००	१५६०००	९१२०००

७३.४ **स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन**: स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले आर्थिक बर्ष २०८१/८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि जारी सञ्चालन मार्गदर्शनले उपचारात्मक सेवा, नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन, क्षयरोग नियन्त्रण, स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार, परिवार कल्याण, इपियोडिमिलोजी तथा रोग नियन्त्रण लगायतका आधारभुत स्वास्थ्य सम्वन्धी विविध कार्यक्रमहरु पालिकाबाट सञ्चालन हुने व्यवस्था गरेको छ। साथै यसरी कार्यान्वयन गर्दा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले यो वर्ष स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित निम्नानुसार कार्य गरेकोमा मार्गदर्शनले निर्देशित गरेबमोजिम अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा नियमित प्रतिवेदन भएको पनि देखिदैन। कार्यविधि अनुसार नियमित अनुगमन गरी कार्यक्रमको प्रभावकारिता अभिवृद्दि गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	कार्यक्रम	बजेट	खर्च
१	पोषण कार्यक्रम	३४४०००	२४२१५०
२	किशोरकिशोरी स्वास्थ्य सेवा	८४०००	१९९५०
३	स्थानिय तह तर्फ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा	१७०००००	१३५१७६०
४	जुनोटिक रोगहरू, AMR सम्बन्धि पैरवी तथा अभिमूखिकरण कार्यक्रम,AMR Day,Rabies Day	२००००	९९००
५	महामरी/ आकास्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	९००००	९९००
६	पोषणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन	१४०००००	०
७	स्थानीय तहको साझेदारीमा नियमित खोप सुदृढीकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चतता र दीगोपनाका	२५२०००	१८५९००
८	स्थानिय तह मार्फत मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम सन्चालन	१४०२०००	५४१८००
९	प्रजनन् रुग्णता स्वास्थ्य सेवा	१८७०००	१८६०६५
१०	सुनौला हजार दिनका विपन्न महिलाको पोषण सुधारको लागि आयआर्जन अनुदान	६२५०००	६०००००
११	समुदायलाई क्षयरोग सम्बन्धी अभिमुखिकरण एवम् घरदैलो क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम	८९०००	८७८५०
१२	आकस्मिक अवस्थामा औसधि एवं ल्याब सामाग्री ढुवानी, रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिङ	९५०००	९३४५०
१३	एच.पी.भी. खोप अभियान तथा नियमित खोपमा शुरुवात को लागि कार्यक्रम संचालन तथा ब्यबस्थापन	२७६०००	२७५२५०
१४	परिवार योजना सेवा	१०७०००	८५६५०
१५	नियमित तथ्याङ्कको गुणस्तर वृद्धिका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेशन तथा भ्यालिडेशन एवम् अर्धबार्षिक र बार्षिक समिक्षा	२३००००	२३००००
१६	आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	१०७२०००	१०७२०००
	जम्मा	७६२९०००	४९९१६२५

७३.५ **औषधी खरिद** - पालिकाकालाई आवश्यक पर्ने औषधि पालिकाबाट खरिद गर्नुपर्ने र तालुक निकायबाट प्राप्त हुने परिमाण एकिन गरी वार्षिक आवश्यकताको परिणाम तयार गरी पुल सिस्टमको आधारमा आपूर्ति व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ। यसवर्ष पालिकाले देहायका फर्मसँग विभिन्न मितिमा रू.१५०९३४६।०० को औषधि खरिद गरेको देखिन्छ।

गोभौ	मिति	औषधि आपूर्तीकर्ताको नाम	रकम
१९२।०८१।१२।०७		भिमदेवी मेडिसिन सप्लायर्स	१०५३४३१
५०८।०८१।१२।०७	चालु	भिमदेवी मेडिसिन सप्लायर्स	१६६४७०
३६९।०८१।१०।२७	" (पशुतर्फ)	सन्तुष्टी भेट फार्मा	२८९४४५
		जम्मा	१५०९३४६।००

- खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको।
- आपूर्ति हुने औषधि डब्लु.एच.ओ. सटिफइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको ।

- आपूर्ति भएका औषधी एंवम सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/ नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन ।
- औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको।
- औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्ने एकमुष्ट घटाउने गरेको।

तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बांकी रहेको औषधिहरु जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

७३.६ **खोपको अवस्थाः** पालिकालाई आवश्यक पर्ने खोपको डोज स्वास्थ्य कार्यालय, सुनसरीबाट प्राप्त हुने पालिकाले जनाएको छ । यस आ.व.मा पालिकालाई १७४५६ खोप प्राप्त भएको र प्राप्त भएकोमध्ये १५१०४ डोजमात्र प्रयोगमा आएको, २२९४ डोज फिर्ता भएको र १ डोज खेर गएको पालिकाबाट उपलब्ध तथ्याङ्कबाट देखिन्छ । खोप फिर्ता गर्दा थप खेरजाने जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै खोपको पूर्ण उपयोग गर्नेतर्फ सम्बन्धीत निकायको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

खोपको प्रकार	प्राप्तडोज	प्रयोगभएको डोज	फिर्ताभएको डोज	खेरगएको
B.C.G	३७२०	३२२०	५००	
Rota	८६५	७२७	१३७	१
O.P.V	१९८०	१७२०	२६०	
F.I.P.V	१२९५	११३०	१६५	
pcv	१४३०	१२३८	१९२	
DPT, Hep-B, Hib	१९९०	१६९०	३००	
M.R	२१७०	१९६०	२१०	
J.E	१०८५	८३५	२५०	
TCV	८१५	६२५	१९०	
TD	११३०	१०४०	९०	
HPV	९७६	९१९	०	
जम्मा	१७४५६	१५१०४	२२९४	१

कोभिड-१९ विरुद्धको खोपः

क्र.स	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	फाइजर पहिलो डोज			फाइजर दोस्रो डोज			फाइजर तेस्रो डोज		
		प्राप्त	खर्च	फिर्ता	प्राप्त	खर्च	फिर्ता	प्राप्त	खर्च	फिर्ता
१	सायल आ स्वा से केन्द्र	५२	५२	०	१८७	१८७	०	३५१	३५१	०
२	निगालि स्वास्थ्य चौकी	१५८	१५८	०	३१५	३१५	०	७९३	७९३	०
३	खैरला स्वास्थ्य चौकी	१३०	१३०	०	६६६	६६६	०	७३१	७३१	०
४	सहजपुर स्वास्थ्य चौकी	३२	३२	०	१४६	१४६	०	२६८	२६८	०
५	गर्भादरबार आ स्व से के	१३४	१३४	०	२१७	२१७	०	२४७	२४७	०
६	बालुवागाडा आ स्व से के	८२	८२	०	१६३	१६३	०	४७५	४७५	०
७	खानिगाउँ आ स्वा से के	४३	४३	०	०	०	०	३३९	३३९	०
८	सान्तीनगर आधारभुत स्वा से के	१३७	१३७	०	२४६	२४६	०	४२१	४२१	०
९	गोगनपानि आ स्वा से केन्द्र	२६	२६	०	२४६	२४६	०	३२५	३२५	०
	जम्मा	७९४	७९४	०	२१८६	२१८६	०	३९५०	३९५०	०

७३.७ **कडा रोग उपचार खर्चः** १५०।०८१।१०।२३, २७४।०८२।०३।०४ समेत गरी) मृगौला प्रत्यारोपण गरेका डायलाइसिस गरिरहेका क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षाघातका बिरामीलाई औषधि उपचार बापत खर्च उपलव्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ को बुँदा नं. ४ मा नेपाल सरकारले तोकेको मासिक पाँच हजार रुपियाँको दरले यस कार्यविधिमा तोकिएका ४ प्रकारका कडा रोगीहरुको बैङ्क खातामा जम्मा गरिने तर नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आधिकांश स्वामित्व भएका संस्थाबाट रोजगारी वा पेन्सन वा विदेशी सरकारबाट रोजगारी वा पेन्सन प्राप्त गरिरहेका व्यक्तिलाई यस निर्देशिका बमोजिमको सुविधा प्रदान नगरिने उल्लेख छ। त्यसै गरी बुदाँ नं. ८ मा मन्त्रालय र प्रदेश सरकारको स्वास्थ्य हेर्ने मन्त्रालयले उपचार खर्च सम्बन्धी कार्यको नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्ने व्यवस्था छ। यो वर्ष पालिकाबाट उल्लिखित ४ प्रकारका २३ रोगीहरुलाई मासिक रू.५०००।०० का दरले रू.१०५००००।०० उपचार खर्च वापत भुक्तानी भएको छ। उक्त लाभग्राहीले प्राप्त गरिरहेका उपचारको खर्चको सम्बन्धमा कार्यविधिको बुँदा नं. ८ बमोजिम सम्बन्धित निकायहरुले अनुगमन गर्नुपर्दछ।

७३.८ **समिक्षा बैठकः** ३९०।०८२।०३।२३) संघीय सर्शत अनुदानको रकम कार्यसंचालन निर्देशिका, २०८१।८२ अनुसार खर्च गर्नुपर्दछ । पालिकाले निर्देशिकाको मापदण्ड विपरित नियमित तथ्याङ्कको गुणस्तर वृद्दिका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरुको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेसन तथा भ्यालिडेशन एंवम अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षामा झोला खरिद गरी रू.५२५००।०० खर्च गरेको पाइयो । कार्यसंचालन निर्देशिका विपरित गरिएको खर्च रू.५२५००।०० नियमित गर्नुपर्दछ । रू.

अनियमित भएको	५२,५००

७४ **सुनौला हजार दिन**

(..... कार्यालयले बेरुजु फस्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-११** को निर्णयले रू **६००,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

७५ **वितरण भरपाई**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपदफा ५ मा सरकारी रकम खर्च गर्च गर्दा त्यस्तो खर्चलाई पुष्टि गर्ने बिल, भरपाई, प्रमाण कागजात संलग्न हुनुपर्ने व्यवस्था छ। ८०७७७५०२००१ को गो भौ ३८७।०८२।०३।२५ बाट भागेश्वर एग्रोभेट डिष्ट्रिव्यूटर्स एण्ड सप्लायर्स प्रा लि.लाई विजक नं.२५०।०८२।३।२२ बमोजिम २४ वटा मिनिटिलिर ७ HP को रू.७००००।०० का दरले रू.१६८००००।०० मध्ये ५०% अनुदान रू.७३०८००।०० भुक्तानी गरेको छ । वितरण गरेको प्रमाण पेस गर्दा २४ मध्ये २२ वटा मात्र वितरण गरेको पाइयो । २ मिनिटिलर वितरण गरेको प्रमाण पेस गर्नुपर्दछ । रू.

प्रमाण पेश नगरेको	७,३०,८००

७६ **सुरक्षित नागरिक आवास**

सुरक्षित नागरिक आवासकार्यन्वयन कार्यविधि, २०७५ को बुदा ५ (७) र ५ (८) मा क्रमस पहिलो किस्ता वापत ६० प्रतिशत र दोस्रो किस्ता बापत ४० प्रतिशत रकम उपलव्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ। सोही अनुसार यस पालिकाको लागि छनौट भएका लाभग्राही संख्या १२५ को लागि प्रति लाभग्राही पचहत्तर हजारका दरले अनुदान दिने व्यवस्था भएको देखिन्छ। लेखापरीक्षणको लागि पेश भएको विवरण अनुसार यस वर्ष पालिकाका ११८ जना लभाग्राहीहरुले पहिलो किस्ता वापत रू.२३६५०।०० दरले रू.२७९०७००।०० भुक्तानी गरेको छ ।पालिकाले अझै सम्म दोस्रो किस्ता वापतको अनुदान प्राप्त गर्न सकेको देखिएन। अतः ११८ जना लभाग्राहीहरुलाई भुक्तानी भएको पहिलो किस्तावापतको रकम उपयोगमा ल्याउन निजहरुको निर्माणाधिन आवास सम्पन्न गर्न लगाई दोस्रो किस्ता बापत हुने रू.६०५९३००।०० भुक्तानी हुने अवस्था सृजना गरी कार्यक्रम सम्पन्न गर्नुपर्दछ।

वडा	सम्झौता भएका लाभग्राही	पहिलो किस्ता	दोस्रो किस्ता	अझैसम्म किस्ता नपाएका लाभग्राही	दोस्रो किस्ता नपाएका लाभग्राही
१	७५	२३६५०	५१३५०	७	६८
२	५०	२३६५०	५१३५०	०	५०

७७ **प्राकृतिक श्रोतको रोयल्टी**

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक ऐन. २०८१ को दफा ८(१), अनुसुचि-६ को खण्ड (क) बमोजिम पालिकाले प्रदेश सरकारले तोकेको ढुङ्गा, गिट्टी, रोडा, ग्राभेल, चट्टान, स्लेट. बालुवा र चिप्सको लागि रु. ४ प्रति घन फिट, माटो, भरौट, बलौट र ईट्टा बनाउने माटो जस्ता निर्माण समाग्रीमा रु.३ प्रति घन फिटको दरले र दहत्तर/ बहत्तरको रु. १ प्रति के.जी. का दरले रोयल्टी असुल गर्नु पर्ने ब्यवस्था रहेको छ। पालिकाले ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, मिस्कट लागयतका स्थानिय निर्माण सामाग्रीहरुको रोयल्टी संकलनका लागि ठेक्का लगाएको छैन । बिभिन्न योजनाहरुमा स्थानिय खोलनाला र खानीहरुबाट संकलन गरिएको निर्माण सामाग्री प्रयोग गरेको पाईएको हुँदा सो बापतको रोयल्टी रकम गणना गरी असुल गर्नु पर्नेमा सो समेत गरेको पाईएन । पालिकाबाट निम्नानुसारका बिभिन्न योजनामा प्रयोग भएको निर्माण सामाग्री बापतको रोयल्टी रकम असुल गरेको नपाईएको हुँदा आगामी दिनमा असुलगर्नतर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ७७ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

७८ **जिन्सी तर्फ**

७८.१ **जिन्सी दाखिला-** आर्थिक कार्यबिधि तथा बितिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९५(१) मा कार्यालय प्रमुखले आफ्नो कार्यालयमा रहेको र खरिद गरी वा नगरी, कुनै प्रकारले हस्तान्त्रण भई, कुनै बस्तुगत सहायत वा कुनै प्रकारले प्राप्त हुन आएको सम्पती तथा जिन्सी मालसामानको बिवरण र मूल्य समेत खुलाई सम्पती तथा जिन्सी खातामा सात दिन भित्र आम्दानी बाँधी लगत अद्यावधिक गरी राख्नुपर्ने कानुनी ब्यबस्था रहेको छ । कार्यलयले खप्ने प्रकृतिका जिन्सी मालसामनलाई म.ले.प.फा.न. ४०८ मा दाखिला गर्नुपर्नेमा खर्च भएर जाने जिन्सी खाता (म.ले.प.फा.नं. ४०७) मा दाखिला गरेको पाइयो । अत: निम्नअनुसारका मालसामानलाई खर्च भएर नजाने जिन्सी खाता (मलेपफानं. ४०८) मा दाखिला भएको प्रमाण पेस हुनुपर्दछ ।

क्रं सं.	मालसामानको विवरण	परिमाण	मुल्य रु. (मु.अ.कर सहित)
१	भिडियो डकुमेन्ट्री	१	१४९१६०।००
२	स्पिकर	१	१५४९९।०६
३	Hard Disk	३	८५६७६।००
४	पलङ	२	३७०६४।००
५	सफ्टवयर	१	३३९०००।००
६	सोलार प्यानल सेट	१	१५९३३।००
७	परामर्श सेवा खरिद	२	४९१८३२।५०
		जम्मा	**११३४१६४।५६**

प्रमाण पेश नगरेको	११,३४,१६५

७८.२ **जिन्सी निरीक्षण -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९, (१) मा कार्यालय प्रमुखले यस नियमावली बमोजिम लगत खडा गरी अभिलेख राखिएको सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामानको मौजुदा अवस्थाको सम्बन्धमा वर्षमा कम्तीमा एक पटक आफै वा त्यस्तो मालसामान जिम्मा लिने कर्मचारी बाहेक अन्य कर्मचारीको नेतृत्वमा कम्तीमा तीन सदस्यीय समिति

गठन गरी सो समितिबाट निरीक्षण गरी गराई महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत ढाँचामा सम्पत्ति तथा जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन लिनु पर्नेछ । तेस्तै उपदफा (४) उपनियम (१) वमोजिमको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यालय प्रमुखले त्यस्तो प्रतिवेदनको एक प्रति तालुक कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ । तालुक कार्यालयले त्यस्तो प्रतिवेदनको विषयमा एक महिनाभित्र कुनै निर्देशन दिएमा कार्यालय प्रमुखले सो समेतलाई विचार गरी र सो अवधिभित्र कुनै निर्देशन प्राप्त नभएमा लिलाम बिक्री गर्नु पर्ने सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामानको हकमा नियम १०६ बमोजिम लिलाम विक्री गर्ने र मर्मत सम्भार गर्नु पर्ने सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामानको हकमा तीन महिनाभित्र मर्मत सम्भार गरिसक्नु पर्नेछ । तर पालिकाले यस वर्ष जिन्सी निरीक्षण गराई प्रतिवेदन तयार गरेको छैन । जसले गर्दा पालिकाको जिन्सीको अवस्था बारे यकिन गर्न सकिएन । अत नियमावलीको व्यवस्था अनुसार सम्बनधित कर्मचारीलाई जिम्मेवार बनाई जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन गरी सोको आधारमा मर्मत सम्भार, लिलामी लगायतका कार्य गरी जिन्सी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ ।

७९ **अनुदान वितरण**

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन म्यानुअल, २०७७ को परिच्छेद ७.१ मा तोकिएका पकेट उपलब्ध हुने सेवा सुविधाहरु सम्बन्धि तालिका नं १४ मा कृषि उत्पादन सामाग्रीहरु (बिउ,बेर्ना, बिरुवा,माछा, भुरा पशु नश्ल लगायतमा) बढीमा ५० प्रतिशत र उत्पादनोपरान्त तथा कृषि व्यवसाय सेवा पूर्वाधारमा बढीमा ८५ प्रतिशत, साना सिँचाई पुर्वाधारमा ८५ प्रतिशत लगायत सुविधा दिने उल्लेख छ । पालिकाको चुरे गाउँपालिकाको पशु विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८१ को ५ कृषक व्यक्तिगत/समुह/समिती व्यवसायिक पशु फर्म अनुदान सहयोग कार्यविधी २०८१ को १५ मा तोकिएका छनौटका मापदणडहरु पालना नगरी, सार्जनिक सुचना प्रकाशन नगरी कार्यपालिकाको निर्णय र वडा कार्यालयको सिफारिश बमोजिम निम्न फर्महरुलाई ७५ प्रतिशतमा प्रजनन योग्य राँगो र बोका वितरण गरेको पाइयो । सार्वजनिक सुचना र कृषक छनौटका मापदण्डको पालना बेगर दिइएको अनुदान रकम पाउनुपर्ने वास्तविक कृषकहरुले पाए नपाएको यकिन गर्न सकिएन । पालिकाले यसरी दिने अनुदान कार्यविधिले तोकेको प्रक्रिया पुरा गरी बढी भन्दा बढी कृषकहरुलाई सहभागि हुने अवसरको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ । सघिंय र प्रदेशका कानुन, कार्यविधिहरु सँङ्ग बाझिने गरि पालिकाले कार्यविधि बनाउन नपाइने व्यवस्था छ । अत पालिकाले यसरी संघिय कार्यविधि सँङ्ग बाझिने कार्यविधि बमोजिम दिएको अनुदान रकम नियम सम्मत देखिएन ।

गो.भौ/ मिति	कृषक फर्मको नाम	बापत	बिल रकम	अनुदान रकम	दिनुपर्ने रु.	बढी अनुदान
३८९-२०८१।११।१	शिशिर कृषि तथा पशुपंक्षि फर्म	राँगो	१०५०००।००	७३४२५	५२५००	२०९२५
६११-२०८२।१।४	केदारेश्वर बाखा पोल्ट्री फर्म तथा फलफुल कृषि उत्पादन केन्द्र	बोका	३२०००।००	२३५२०	१६०००	७५२०
६११-२०८२।१।४	प्रकाश कृषि तथा पशुपन्क्षी उत्पादन केन्द्र	बोका	३५७५०	२४४६२	१७८७५	६५८७
८०८-२०८२।३।२	रावत पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	बोका	३२०००	२३५२०	१६०००	७५२०
८७०-२०८२।३।६	सिद्ध भगवती पशुपन्क्षी तता कृषि फर्म	बोका	३१५००	२३१५२	१५७५०	७४०२
८६९-२०८२।३।६	एन.डि पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	बोका	३२०००	२३५२०	१६०००	७५२०
८९८-२०८२।३।१०	न्यू ज्योती कृषि नर्सरी तथा पशुपन्क्षी उत्पादन केन्द्र	बोका	३३५००	२४४९७	१६७५०	७७४७
९१४-२०८२।३।१२	लाटाबागा पशुपंक्षी तथा कृषि फर्म	बोका	३२०००	२३५२०	१६०००	७५२०
१२०३-२०८२।३।२५	भैंसी खर्क कृषि तथा पशुपंक्षी फार्म	बोका	३४०००	२४४९७	१७०००	७४९७
१२०३-२०८२।३।२५	मष्टापशुपंक्षी फलफुल नर्सरी तथा कृषि फर्म	बोका	३३५००	२४४९०	१६७५०	७७४०
	जम्मा		**४०१२५०।००**	**२८८५७६।००**	**२००६२५।००**	**८७९७८।००**

अनियमित भएको	८७,९७८

८० कृषि उपकरण अनुदान

सुदूर पश्चिम प्रदेश कृषि तथा पशुपंक्षी ब्यबसाय प्रबर्दन नियमावली-२०७९ को अनुसूचि-९ को सि.नं. ३ अनुसार कृषि यन्त्र, औजार तथा उपकरणको खरिदमा कार्यालयले बढिमा ५० प्रतिशतसम्ममात्र अनुदान दिन पाउने ब्यबस्था रहेको छ । पालिकाले निम्नानुसारको कृषि औजार तथा यन्त्रावली तथा कृषि मिल्स मेशिनरी खरिद गरी बितरण गर्दा कृषकको योगदान समावेश नगरी सम्पूर्ण रकम पालिकाले ब्यहोरेको पाईयो । समानुपातिक कट्टी नगरिएको रकम अनुदान पाउने कृषक तथा कृषकहरुको समुहबाट रु. ९६०००।- असुल हुनुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८० सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

असुल गर्नुपर्ने	९६,०००

८१ शिक्षातर्फ

८१.१ **अनुगमन नियमन व्यवस्थाः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार माध्यामिक तहसम्मका विद्यालय संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति निर्माण, अनुगमन मुल्यांकन तथा नियमन सम्बन्धि कार्य सम्बन्धित पालिकाले गर्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकाले विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरेको छैन। जसबाट विद्यालय अनुगमन कार्यका साथै शिक्षण सिकाई कार्य प्रभावकारी रुपमा संचालन हुन नसक्ने देखिएकोले मापदण्ड तयार गरी विद्यालय अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

८१.२ **शैक्षिक गुणस्तरः** सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको नीति तथा कार्यक्रम, २०७५ अनुसार सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय सरकारको अग्रणी भुमिका हुने व्यवस्था अनुरुप सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक

गुणस्तर सुधार मार्फत नागरिकको छनौटको विद्यालयको रुपमा विकास गरी समाजमा सामुदायिक विद्यालयको ख्याति स्थापित गर्न स्थानिय तहले बाल विकास केन्द्रहरुको पुनर्वितरण तथा सञ्चालनमा सुधार, पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामाग्रीमा समसममयिक सुधार, प्रधानाध्यापकहरुको व्यवस्थापकिय एवम् नेतृत्व क्षमता बढाउने, शिक्षक छनौट प्रकृयामा सुधार, शिक्षक तालिम तथा पेसागत विकासलाई सुदृढिकरण, शिक्षक प्रशंसा तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरी उत्प्रेणा अभिवृद्धि, शिक्षकको वृत्ति विकास प्रणालीमा परिवर्तन, विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार, विद्यालय र नागरिकबीच सुमधुर सम्बन्ध, सहयोग र सहकार्य तथा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षामा सुधार जस्ता कुराहरुलाई समेटि शैक्षिक गुणस्तर मापन मापदण्ड तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा सो सम्बन्धि कुनै पनि कार्य गरेको देखिएन। यसमा सुधारका लागि पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।

८१.३ **शिक्षकको अभिलेखः** शिक्षा नियमावली, २०५९ को परीच्छेद ३ नियम १६ (झ) मा शिक्षा सेवा आयोगबाट नियुक्ती वा बढुबाको लागी सिफारीस भई आएका शिक्षकलाई नियुक्त गर्ने, सामुदायिक तथा सरकारी विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको नोकरी तथा अन्य विवरण अभिलेख अद्यावधिक गरि राख्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले शिक्षकको दरबन्दी अभिलेख, काजमा आएका, काजमा गएका, सरुवा भई आएका तथा गएका, सेवानिवृत भएका, बिदामा रहेका, नयाँ नियुक्त भएका, राहत कोटा र दरवन्दीमा कार्यरत, शिक्षक सम्बन्धी विवरण, मृतक र अवकाशको विवरण आदिको बारेमा नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिमको अभिलेख तयार गरेको देखिएन। विद्यालयस्तरमा संचालन हुने कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ अनुसार स्थानीय तहले हाल कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता सम्बन्धी एकीन विवरण जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाईबाट प्राप्त गरि सोही अनुसार खर्च लेख्नुपर्ने र विद्यालयबाट प्राप्त माग विवरण अनुसार श्रोत केन्द्रहरुले चौमासिक तलव विवरण तयार गरी निकासा विवरण तयार गर्नुपर्ने र सोही अनुसार निकासा दिनुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले नियमावलीको व्यवस्था अनुसारका उक्त अभिलेखहरु पेश नभएकोले पालिकाबाट विद्यालयहरुलाई निकासा भएको शिक्षकहरुको तलव, पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति लगायत अन्य निकासाको यथार्थता विश्लेषण गर्न सकिएन।

८१.४ **शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS):** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८१।८२ मा उल्लेख भए अनुसार IEMIS प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको वास्तविक तथ्याङ्कसँग सत्यापन (भिडान) गराई, शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणीत गरी सोहि आधारमा विद्यालयहरुलाई छात्रवृत्ति (छात्रा तथा दलित १-५) प्रति विद्यार्थी रु.४००।०० का दरले, शैक्षिक सामाग्री तथा बुक कर्नर व्यवस्थापनका लागि कक्षा १-५ प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु.१५०।०० का दरले, कक्षा ६-१० प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु.२००।०० का दरले, प्रारम्भिक बाल विकास कक्षाका लागि प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु.५००।०० का दरले, कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालनका लागि प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु.२७५।०० का दरले र दिवा खाजा बाल विकास कक्षा १ देखी कक्षा ५ सम्म प्रति विद्यार्थी दैनिक रु.१५।०० का दरले विद्यालयलाई अनुदान दिने व्यवस्था छ । कार्यालयले IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई कक्षागत विद्यार्थीहरुको वास्तविक तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराइएको स्पष्ट आधार देखिएन । यसले गर्दा वास्तविक विद्यार्थी सङ्ख्या भन्दा बढी निकासा भएको छैन भन्न सकिने आधार भएन। IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई कक्षागत विद्यार्थीहरुको वास्तविक तथ्याङ्क सत्यापन गरी भिडान गरेर मात्र वास्तविक संख्या अनुसार निकासा व्यवस्थापन कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

८१.५ (✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-११** को निर्णयले रू **८,१०६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-११** को निर्णयले रू **१४,२६१** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

८१.६ **एकमुष्ट अनुदानः** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१३ मा शिक्षक दरबन्दी तथा शिक्षक अनुदान प्राप्त नगरेका सामुदायिक विद्यालयहरुलाई प्रति विद्यालय रु.१० लाख एकमुष्ठ अनुदान दिने तथा सोको लागि अनुदान लिने विद्यालयसँग केन्द्रले तोकेअनुसारको ढाँचामा विद्यालय संचालनका लागि करार सम्झौता गर्ने र करार सम्झौता बमोजिम कार्य सम्पादन भए नभएको नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने उल्लेख छ। पालिकाले देहायका विद्यालयलाई(गो.भौ.न. ४४।०८१।०६।२०) समेतबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा उल्लेख भएको प्रावधान अनुसार रु.१००००००।०० का दरले रू.२००००००।०० अनुदान निकासा गरेको देखियो । अतः पुस्तिका उल्लेख भएबमोजिम करार सम्झौता र सो बमोजिमको कार्य सम्पादन भएको विल भरपाई तथा नियमित अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	विद्यालयको नाम	रू.
१	सरस्वती आ.वि., बाट्टेगडा	१००००००
२	सरस्वती आ.वि.,रानीभुकडा	१००००००
	जम्मा	२००००००

८१.७ **शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्तिः** स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ। पालिका अन्तर्गत विभिन्न तहका ४९ वटा सामुदायिक विद्यालयमा १७८ शिक्षक दरवन्दी रहेकोमा ७९ स्थायी शिक्षकको पदपूर्ति रहेको छ। शिक्षक विद्यार्थिको अनुपात हेरी शिक्षकको पदपुर्ति गर्नुपर्दछ।

तह	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति				रिक्त	विद्यार्थी संख्या शैक्षिक सत्र २०८१	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
		स्थायी	राहत	करार	जम्मा			
प्राथमीक	१३०	५९	६७	४	१३०	०	२७०५	१:२१
निम्न माध्यमिक	३०	१६	१४	०	३०	०	१४०५	१:४९
माध्यमिक	१५	२	१३	०	१५	०	५२१	१:३५
साविक उ मा वि	३	२	१	०	३	०	१६८	१:५६
	१७८	७९	९५	४	१७८	०	४७९९	

८१.८ **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात:**शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम ७७ को उपनियम (१) मा सामुदायिक विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया उपत्यका तथा तराई, पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा क्रमश: ५०, ४५ र ४० विद्यार्थी हुनुपर्ने व्यवस्था छ। सोही नियमावलीको नियम १२क मा अधिकांश कक्षामा नियम ७७ बमोजिमको विद्यार्थी संख्या नभएकोमा विद्यालय गाभ्न सक्ने व्यवस्था छ। साथै स्थानीय तहमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ। विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ। निर्देशिकाको बुदाँ नं. १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकास्थित ४९ वटा सामुदायिक विद्यालयमा २३६ जना शिक्षक तथा ५५८७ जना विद्यार्थी रहेका छन। पालिकाले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालय अन्य विद्यालयमा गाभ्ने वा अन्य प्रकृया संचालन गरी शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात मिलाउनुपर्दछ।

यस पालिकामा रहेका विद्यालयमध्ये शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:६ देखि १:४५ सम्म रहेको प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ। सो अनुसार कतिपय विद्यालयमा न्यून विद्यार्थी संख्या रहेका कारण प्रति विद्यार्थी लागतबढ्न गरेको अवश्था देखिन्छ। अत: न्यून विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवं शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८१.८ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

८१.९ (३७८-2082-03-22):

मापदण्ड विपरित एकमुष्ट अनुदान: कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१३ मा विद्यालयलाई एकमुष्ट अनुदान स्वरुप रू.१० लाख प्रदान गर्ने तथा सो अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयले अन्य विद्यालय सरह दिवा खाजा, पाठ्यपुस्तक तथा छात्रवृत्ति अनुदान मात्र उपलब्ध गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले एकमुष्ट अनुदान निकासा गरेपनि देहायको रकम निकासा गरेको पाइयो। सो कार्यान्वयन पुस्तिका विपरित निकासा रकम संघीय संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्दछ।

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	SIP निर्माण	सामाजिक तथा लेखापरीक्षण	संचालन तथा व्यवस्थापन	जम्मा
१	सरस्वती आ.वि., रानीभुकडा	१५०००	१००००	१५०००	४००००
२	सरस्वती आ.वि., बाटेगडा	१५०००	१००००	१५०००	४००००
	जम्मा	३००००	२००००	३००००	८००००

असुल गर्नुपर्ने	८०,०००

८१.१० **न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालय:** शिक्षा नियमावली २०५९ को नियम ७७ को उपनियम (१) अनुसार सामुदायिक विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया उपत्यका र तराई पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा क्रमश: ५० ४५ र ४० विद्यार्थी हुनुपर्ने व्यवस्था छ। सोही नियमावलीको नियम १२ (क) मा अधिकांश कक्षामा नियम ७७ बमोजिमको विद्यार्थी संख्या नभएको अवस्थामा विद्यालयलाई गाभ्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। पालिकाका देहायका विद्यालयमा अति न्यून विद्यार्थी संख्या रहेको तथा प्रति विद्यार्थी लागत पनि बढी रहेको पाइयो । अत न्यून विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवं शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ।

सि.नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी	राहत	करार	अनुदान शिक्षक	जम्मा शिक्षक	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	प्रति विद्यार्थी लागत
९	जनजागृती आ.वि. किचान	०	३		०	३	२७	१:९	७३५५०
११	भैरौं आ.वि.सिमली	१	२		१	४	४७	१:१२	४७५३०
१३	बर्मा आ.वि.आमसेरा	०	१		२	३	३१	१:१०	२३६६५
१७	वेताल प्रा.वि.देसाना	०	३		०	३	४२	१:१४	३७५३५
१९	सरस्वती आ वि .बसन्तपुर	१	२		१	४	३५	१:९	५३२४५
२४	ग्वासी आ.वि. सहजपुर	२	३		१	६	७३	१:१२	४६४७०
२६	आदर्श आ.वि. साल्घारी	१	१		०	२	१३	१:७	१२८६८०
३०	मालिका प्रा.वि.गाजरी	०	३		०	३	२४	१:८	७१२८९
३२	कालिका प्रा.वि. भुजे	१	२		०	३	१९	१:६	८१६३८
३९	केदारेश्वर प्रा.वि.ओखलढुगां	२	१		१	४	३०	१:८	५८५५५
४२	समैजी प्रा.वि.मौरी	१	२		१	४	२९	१:७	६३८०१
४५	धौलापहरु प्रा.वि. गिथाडा	१	०	१	१	३	२७	१:९	५०२७०
		१०	२३	१	८	४२	३९७	१:९	

८१.११(२७५-2082-03-04):

प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा अनुदानः कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१/ ८२ को क्रियाकलाप नम्बर २.७.१३.१३ मा प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई सामाग्री तथा डिजिटल सामाग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान कार्यक्रम अर्न्तगत विद्यालयलाई अनुदान निकासा पश्चात अनुदानको प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। यस वर्ष ४९ वटा विद्यालयमा ५५८७ विद्यार्थि रहेकोमा प्रति विद्यार्थि लागतका आधारमा अनुदान रू.१२८०६५०।०० निकासा भएको छ। सोको उपयोगको प्रगति तथा खर्चको पुष्ट्याई हुने प्रतिवेदन पेश भएको पाईएन। अत: कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको पालना हुनुपर्दछ।

८१.१२ **बालविकास सहजकर्ताः** प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता सम्बन्धी निर्देशिका, २०६१ को दफा ८ अनुसार बालविकास सहजकर्ताले दिनको चार घण्टा कक्षा संचालन गर्नुपर्ने र प्रत्येक कक्षामा २५ जनासम्म बालबालिका राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । प्रत्येक सहजकर्तालाई संघीय सशर्ततर्फ प्रति महिना रु.१००००।०० का दरले निकासा गरेको छ । पालिका अन्तर्गत देहायका विद्यालयहरुमा बालविकास सहजकर्ता तथा विद्यार्थी सङ्ख्या देहायअनुसार रहेको छ। विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्या न्यून रहेको देखिन्छ । पालिकाले प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताहरूको संख्या पुनरावलोकन गरी थप व्ययभार घटाउनुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८१.१२ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

८१.१३ **विद्यालय सुधार योजना निर्माणः** ३७८।०८२।०३।२२) कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि आधारभूत तहका विद्यालयलाई प्रति विद्यालय रु.१५,०००।०० र माध्यमिक विद्यालयहरुलाई रु.२०,०००।०० का दरले एकमुष्ठ अनुदान दिने उल्लेख छ। यस्तो अनुदान विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरेका तथा अद्यावधिक गरेका विद्यालयहरुलाई मात्र उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले पालिकाभित्रका ४९ वटा विद्यालयहरुलाई विद्यालयलाई सुधार योजना निर्माणको लागि रु.७८००००।०० निकासा दिएकोमध्ये देहायका १३ वटा विद्यालयहरुबाट विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरी पालिकामा पेश गरेको देखिएन । पुस्तिकामा उल्लेखित व्यवस्था बमोजिम विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गरी विद्यालयले योजना अनुरुपको शैक्षिक सुधार कार्यक्रम गरे नगरेको सम्बन्धमा पालिकाबाट लेखाजोखा हुनुपर्ने साथै १३ विद्यालयले योजना निर्माण गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा रू.२१५०००।०० असुल गरी राजस्व दाखिला हुनुपर्दछ। रू.

सि.नं.	विद्यालयको नाम	SIP निर्माण
१	शिव मा.वि., किम्तोला	२००००
२	सरस्वती आ.वि., घोडेथर	१५०००
३	आदर्श आ.वि., साल्घारी	१५०००
४	जनता मा.वि. बैसेनी	२००००
५	समैजी प्रा.वि., जगाती	१५०००
६	सरस्वती आ.वि., बाटेगडा	१५०००
७	बस्नेत आ.वि., गर्भा	१५०००
८	सरस्वती प्रा.वि., रानीभुकडा	१५०००
९	केदारेश्वर प्रा.वि., ओखलढुङ्गा	१५०००
१०	शुक्र मा.वि., खानिडाँडा	२००००
११	मसानी आ.वि., गुणी	१५०००
१२	मेलकट्टेश्वर मा.वि., बयला	२००००
१३	ग्वासी आ.वि., सिराड	१५०००
	जम्मा	२१५०००

प्रमाण पेश नगरेको	२,१५,०००

८१.१४ **बढी सहजकर्ता नियुक्तीः** प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता सम्बन्धी निर्देशिका, २०६१ अनुसार एक कक्षामा २५ जनासम्म बालबालिका बराबर एक सहजकर्ता राख्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । देहायका विद्यालयहरूले यो मापदण्डको पालना नगरी २५ भन्दा कम विद्यार्थी भएका कक्षामा पनि एकभन्दा बढी अर्थात २ जनासम्म बालविकास सहजकर्ताहरू नियुक्त गरेका छन्, जसका कारण कुल ५ जना बढी सहजकर्ताको प्रतिमहिना संघ सशर्तबाट रु. १००००।०० र पालिकाबाट रू.७०००।०० गरी रू.१७००००।०० का दरले ११०५०००।०० बढी व्यभार पर्न गई सरकारी खर्चमा अनावश्यक भार परेको छ । कतिपय विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्या न्यून हुँदा पनिबढी सहजकर्ताको व्यवस्थापन भएको देखिन्छ । पालिकाले प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताहरूको संख्या पुनरावलोकन गरी थप व्ययभार घटाउनुपर्दछ । तोकिएको अनुपात भन्दा बढी बालविकास सहजकर्ता नियुक्त गरी बढि व्ययभार पारेको रु.११०५०००।०० नियमित देखिदैन ।

क्र सं	विद्यालयकोनाम	वालविकासशिक्षक संख्या	विद्यार्थीसंख्या	शिक्षकविद्यार्थी अनुपात	१:२५बमोजिमहुनेबढीसहजकर्ता
१	श्री शुक्र माध्यमिकविद्यालय,खानिडाडाँ	२	१८	१:९	१
२	श्री मेलकट्टेश्वर माध्यमिक विद्यालय ,वयाला	२	२४	१:१२	१
३	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय, मत्स्ये	२	४२	१:२१	१
४	श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय,कोटढुङ्गेनी	२	२२	१:११	१
५	श्री जनता प्राथमकि विद्यालय,मिलनपुर	२	२१	१:११	१
	जम्मा	१०	१२७	१:३	५

अनियमित भएको	११,०५,०००

८१.१५(३३६-2082-03-17):

विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति: शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं.२.३.१६ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ। त्यसैगरी IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यार्थिहरुलाई रकम निकासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष ९१ विद्यार्थिहरुलाई छात्रवृत्ति वापतको रू.६००० का दरले रू.५४६०००।०० निकासा गरेको छ। छात्रवृत्ति रकमको यथार्थ उपयोग सम्बन्धमा पालिकाबाट आवश्यक अनुगमन हुनुपर्दछ।

८१.१६ **प्रति विद्यार्थी लागतः** विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ। निर्देशिकाको बुँदा नं १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्य अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिका अन्तर्गत रहेका४९ सामुदायिक विद्यालयबाट प्राप्त विवरण अनुसार विद्यालयलाई भएको कूल निकासाको आधारमा प्रति विद्यार्थी लागतको विवरण निम्नानुसार छन। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार पालिका अन्तर्गतका निम्नानुसार ४९सामुदायिक विद्यालयलाई यो वर्ष कूल रू. १३४४६७२५०।०० चालु खर्चको लागि भएको निकासाको आधारमा प्रति विद्यार्थी लागत निम्नानुसार देखियो। प्राप्त विवरण अनुसार श्री आदर्श प्राथमिकविद्यालय,सालघारीप्रति विद्यार्थी लागत सबै भन्दा धेरै रू.१२८६८०।०० र श्री सरस्वती प्र.वि.रानीभकुडामा सबै भन्दा कम रू.६२५०।०० खर्च देखिएको छ। प्रति विद्यार्थी लागतमा अस्वभाविक भिन्नता देखिनु मनासिव देखिदैन। अस्वभाविक प्रति विद्यार्थी लागत भएको विद्यालयलाई अन्य विद्यालयहरुमा समायोजन गर्न आवश्यक अध्ययन गर्नुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८१.१६ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

८१.१७ **विद्यालयको सामाजिक तथा आर्थिक लेखापरीक्षण:**३७८।०८२।०३।२२) कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान अन्तर्गत विद्यालयहरुको सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखापरीक्षण गराउनको लागि आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१०,०००।०० र माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१५,०००।०० अनुदान दिने व्यवस्था छ। पालिकाअन्तर्गत सञ्चालित ४९ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखापरीक्षण गराउनको लागि रु.५३५०००।०० अनुदान रकम निकासा दिएको देखियो। लेखापरीक्षणको अवधिसम्म ७ विद्यालयले लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पालिकामा पेस गरेको पाइएन । विघलयबाट प्रतिवेदन प्राप्त गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सुझाव विद्यालयले कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको सम्बन्धमा अनुगमन हुनुपर्ने तथा ७ विद्यालयको आ व २०८०।८१ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्ने अन्यथा सो बराबरको रू.८५०००।०० रकम सम्बन्धित विद्यालयबाट असुल गर्नुपर्दछ। रू.

सि.नं.	विद्यालयको नाम	रकम
१	केदार आ.वि., तुसारपानी	१५०००
२	केदार आ.वि.,ओजेना	१५०००
३	समैजीलिंग प्रा.वि., कापडीगडा	१००००
४	समैजी प्रा.वि., जगाती	१००००
५	सरस्वती प्रा.वि., रानीभुकडा	१००००
६	केदारेश्चर प्रा.वि., ओखलढुङ्गा	१००००
७	मसानी आ.वि., गुणी	१५०००
	जम्मा	८५०००

प्रमाण पेश नगरेको	८५,०००

८१.१८(२१५-2081-12-28):

छात्रावृत्ती वितरण भरपाईः शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं. २.७.११.१ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ। त्यसैगरी IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई रकम निकासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट ९ विद्यालयलाई निकासा भएको रकम रू.४०४००।०० वितरण गरेको भरपाई पेश गरेको छैन। वितरण भरपाई पेस गर्नुपर्दछ ।रू.

सि.न.	विद्यालयको नाम	छात्राकोसङ्ख्या (कक्षा १-५)	दलित छात्रकोसङ्ख्या (कक्षा १-५	जम्माविद्यार्थी	रकमरू.
१	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, ओखलढुङ्गा	११	०	११	४४००
२	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, ओजेना	४५	०	४५	१८०००
३	मष्टा आधारभुतविद्यालय राउला	३	०	३	१२००
४	वस्नेत आधारभूतविद्यालय, गर्भा	३०	१२	४२	१६८००
	कुलजम्मा	१४६	२७	१७३	४०४००

प्रमाण पेश नगरेको	४०,४००

८१.१९ **छात्रवृत्ति सहायता सार्वजनिकिकरणः** नेपालको संविधानको अनुसूची ८ अनुसार आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकारको सूची अन्तर्गत रहेको देखिन्छ। अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा २७ मा निजी लगानीका विद्यालयले प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा देखि बाह्र कक्षा सम्मका कूल विद्यार्थी संख्या अनुसार पांचसय जनासम्म, पांचसय देखि आठसय जनासम्म र आठसय भन्दा बढी विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयले क्रमशः कम्तीमा दश, बाह्र र पन्ध्र प्रतिशत विद्यार्थीलाई निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्न स्थान आरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १५१ मा संस्थागत विद्यालयले गरीव, अपाङ्ग, महिला, दलित र जनजाति विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। यसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रका विद्यालयको अनुगमन गरी यस्ता छात्रवृत्ति कार्यक्रमको कार्यान्वयनको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको नाम, ठेगाना र रकम पालिकाको र सम्वन्धित विद्यालयको वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनुपर्दछ।

८१.२०(२१५-2081-12-28):

छात्रवृत्ति: शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं. २.७.११.१ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ। त्यसैगरी IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई रकम निकासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसार ४९ विद्यालयका १३५४ छात्रा र १७४ जना दलित गरी १५२८ विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्ति वापतको रू.६०७६००।०० निकासा गरेको छ। छात्रवृत्ति रकमको यथार्थ उपयोग सम्बन्धमा पालिकाबाट आवश्यक अनुगमन हुनुपर्दछ।

८१.२१(३७८-2082-03-22):

विद्यालयमा इन्टरनेटवापतको शुल्कः कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान अन्तर्गत विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको शुल्क वापत आधारभुत (१-५) लाई रू.१२०००।०० आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१५०००।०० र माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.२०,०००।०० अनुदान दिने व्यवस्था छ । पालिका अन्तर्गत सञ्चालित ४९ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुलाई इन्टरनेट शुल्कका लागि रु.७०२०००।०० अनुदान रकम निकासा दिएको देखियो । उपलब्ध अनुदानबाट विद्यालयहरुले इन्टरनेट जडान गरेको तथा सो को शुल्क तिरेको विल भरपाई पालिकामा पेश गरेको पाइएन। पालिकाले विद्यालयले जडान गरेको तथा नेट संचालन आए नआएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने तथा विद्यलयबाट खर्च पुष्ट्याई हुने विल भरपाईको प्रमाण पेस गर्नुपर्दछ।

८१.२२ **पाठ्यपुस्तकः** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१. मा सार्वजनिक विद्यालयमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान दिने व्यवस्था छ । यसरी अनुदान उपलब्ध गराउँदा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई स्थानीय तह अन्तर्गत सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १-१२ सम्मका विद्यार्थीको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई सत्यापित विवरण शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा आवश्यक कक्षागत र विषयगत पाठ्यपुस्तकको संख्या यकिन गर्ने, यकिन भएका विद्यार्थी संख्याका लागि स्वीकृत दररेटका आधारमा हिसाव गरी अनुदान उपलब्ध गराउने, विद्यार्थीहरुले शैक्षिक सत्रको सुरुवात मै पूरा सेटमा नयाँ पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको अनुगमन गरी उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने कार्य स्थानीय तहको हुने, जिल्ला तथा स्थानीय तहले पाठ्यपुस्तक समयमा उपलब्धता, अनुदानबाट नयाँ पाठ्यपुस्तक खरिद गरी विद्यार्थीलाई वितरण गरे नगरेको सम्बन्धमा संयन्त्र बनाई आवश्यक अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने लगायतका व्यवस्था छ। पालिकाले यस आ.व.मा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्क र विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको यथार्थ तथ्यांकसँग सत्यापन नगराई IEMIS मा देखिएको शैक्रिक सत्र २०८२ को तथ्याङ्कलाई आधार मानी सामुदायिक विद्यालयतर्फका कक्षा १ देखि १२ सम्मका विद्यार्थीको लागि (गो भौ २१६।०८१।१२।२८ र ३४३।०८२।०३।१९) रू.३३४९२३७।०० अनुदान दिएको जनाएको छ। विद्यालयका सम्पुर्ण विद्यार्थीले पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको पालिकाले अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

८१.२३ **बढी निकासाः** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१. मा सार्वजनिक विद्यालयमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान दिने व्यवस्था छ।पालिकाले (गो भौ २१६।०८१।१२।२८ र ३४३।०८२।०३।१९) IEMIS र विद्यालयको हाजिरमा रहेका विद्यार्थिको तथ्याकं एकिन नगरी बिल रकम भन्दा देहायका २ विद्यालयहरुलाई रू.७७४५।०० बढी निकासा दिएको पाइयो। सम्बन्धित विद्यालयहरुबाट बढि भएको निकासा रू.७७४५।०० असुल गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	विद्यालयको नाम	जम्मा	विलरकम	बढीरकम
१	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, खैराला	९३७०२	८७६९५	६००७
२	सरस्वती प्र.वि.रानीभकुडा	२८१०६	२६३६८	१७३८
	जम्मा	१२१८०८	११४०६३	७७४५

असुल गर्नुपर्ने	७,७४५

८१.२४ **वितरण भरपाई नभएकोः २१६।०८१।१२।२८ र ३४३।०८२।०३।१९)** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१. मा सार्वजनिक विद्यालयमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान दिने व्यवस्था छ। पालिकाले यस आ.व.मा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्क र विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको यथार्थ तथ्यांकसँग सत्यापन नगराई IEMIS मा देखिएको शैत्रिक सत्र २०८२ को तथ्याङ्कलाई आधार मानी सामुदायिक विद्यालयतर्फका कक्षा १ देखि १२ सम्मका विद्यार्थीको लागि रू.४१२२४०७।९६ अनुदान दिएको जनाएको छ। उक्त विद्यालय मध्ये देहायका ३ विद्यालयबाट रू.२३३८६।०० रकम बराबरको पुस्तक खरिदको बिल तथा वितरणको भरपाई पेश गरेको पाइएन। विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको यथार्थ तथ्यांकसँग सत्यापन गराई वितरण गरेको प्रमाण पेश हुनुपर्ने।

सि.नं.	विद्यालयको नाम	रकम
१	आदर्श शिशुसदन प्राथमिक विद्यालय, वजाडी	३२३३
२	मालिका प्राथमिक विद्यालय, गाजरी	९९६०
३	वर्मा प्राथमिक विद्यालय, आमसेरा	१०१९३
		२३३८६

प्रमाण पेश नगरेको	२३,३८६

८१.२५ **मापदण्ड भन्दा बढी वितरणः** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको २.८.१० क्रियाकलाप नं. २.७.१३.२३ मा स्थानीय तहले सामुदायिक विद्यालयको कक्षा ६-१२ सम्म अध्ययनरत सबै छात्राहरूका १० महिनाका लागि निःशुल्क सेनिटरी प्याड व्यवस्थाका लागि सेनिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६ वमोजिम एक महिनामा १६ पिस (२ प्याकेट) वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले विद्यालयमा प्याड वितरण गर्दा विद्यार्थी संख्यालाई आधार नमानी दामासाहीरुपले संख्याभन्दा बढी ९४६ प्याकेट रू.२०७१६।८० (मूअकर सहित) वितरण गरेको छ। खरिद गर्दा संख्या एकिन नगरी खरिद गरेको तथा सो को भण्डारणको गुणस्तरियताको सुनिश्चित नभएको साथै नियमित अनुगमन नभएको पाइयो । मौज्दातको विवण राखी निरन्तर रुपमा अनुगमन गर्नुपर्ने तथा मापदण्डभन्दा बढी खरिद गरि वितरण गर्ने कार्य नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	विद्यालयको नाम	छात्रा विद्यार्थी संख्या	प्याडवितरण	नर्म्सको आधारमा वितरण गर्नुपर्ने संख्या	बढी
१	केदार आधारभूतविद्यालय, तुसारेपानी	३०	६२५	६००	२५
२	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, ओजेना	२९	६०४	५८०	२४
३	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, खैराला	२१	४३८	४२०	१८
४	ग्वासी आधारभूतविद्यालय, कुभैना	२५	५२१	५००	२१
५	ग्वासी आधारभूतविद्यालय, सहजपुर	२०	४१७	४००	१७
६	जनकल्याण आधारभूतविद्यालय, शान्तिपुर	३३	६८८	६६०	२८
७	जनता प्राथमिकविद्यालय, सल्लेकाँडा	३९	८१३	७८०	३३
८	जनता माध्यमिकविद्यालय, वैसैनी	५८	१२०९	११६०	४९
९	जनता माध्यमिकविद्यालय, शान्तिनगर	३१	६४६	६२०	२६
१०	भगवती आधारभूतविद्यालय, सायल	२२	४५८	४४०	१८
११	भगवती आधारभूतविद्यालय,कोटढुङ्गेनी	५६	११६७	११२०	४७
१२	भानु माध्यमिकविद्यालय, चित्रपुर	१११	२३१३	२२२०	९३
१३	भैरव माध्यमिकविद्यालय, अलाउ	७३	१५२१	१४६०	६१
१४	मसानी आधारभूतविद्यालय, गुणी	१७	३५४	३४०	१४
१५	मेलकट्टेश्वर माध्यमिकविद्यालय ,वयाला	१२२	२५४२	२४४०	१०२
१६	मोहन्याल माध्यमिकविद्यालय, निगाली	६३	१३१३	१२६०	५३
१७	वस्नेत आधारभूतविद्यालय, गर्भा	२१	४३८	४२०	१८
१८	शिव माध्यमिकविद्यालय, किम्तोला	१३५	२८१३	२७००	११३
१९	शुक्र माध्यमिकविद्यालय,खानिडाडाँ	१५१	३१४६	३०२०	१२६
२०	सिद्धवावा आधारभूतविद्यालय, गौजेना	४१	८५६	८२०	३६
२१	सुर्यमूखी आधारभूतविद्यालय, वालुवागडा	२८	५८४	५६०	२४
			२३४६६		९४६

८१.२६ **सेनिटरी प्याड खरिदः** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको २.८.१० क्रियाकलाप नं. २.७.१३.२३ मा स्थानीय तहले सामुदायिक विद्यालयको कक्षा ६-१२ सम्म अध्ययनरत सबै छात्राहरूका लागि निःशुल्क सेनिटरी प्याड व्यवस्थाका लागि सेनिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि २०७६ वमोजिम गर्नुपर्ने र कार्यविधिमा विद्यालयले आफ्ना छात्राहरुको संख्याका आधारमा आवश्यक पर्ने सेनिटरी प्याड स्थानीय तहमा माग गर्ने पालिकाले शैक्षिक व्यवस्थापन प्रणालीको तथ्याकंसँग भिडाई विद्यालयलाई आवश्यक संख्यामा उपलब्ध गराउने विद्यालयले प्राप्त सेनिटरी प्याडको अभिलेख जिन्सी खातामा राख्ने र विद्यालयले छात्राहरूको नाम नामेसी स्पष्ट खुल्ने गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यसैगरी स्थानीय तहले विद्यालयबाट हुने सेनिटरी प्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गर्ने तथा विद्यालयले सो कार्यमा भएका कार्यहरुको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय तहमा पठाउने व्यवस्था छ । पालिकाले (गो भौ २१४।०८१।१२।२८) बोलपत्र माध्यमबाट ए.जि.हेल्थ इण्डष्ट्रिज प्र.लि. २४६०० प्याकेट सेनिटरी (Sagun Pad Regular २४० mm ८ पिस/प्याकेट) प्याड प्रति प्याकेट रू.१९।३८ का दरले रू.५३८७२५।२४ (मु.अ.कर समेत) को खरिद गरेको छ । खरिद गरिएका सेनिटरी सबै चितरण गरेको पाइयो। पालिका तथा विद्यालयबाट हुने सेनिटरी प्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गरेको नपाइएकोले नियमानुसार अनुगमन गरी सही सदुपयोग भए नभएको यकिन हुनुपर्दछ।

८१.२७ **दिवा खाजाः** आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यक्रम पुस्तिका २०८१/८२ को अनुसूची ४(ख) मा ४ देखि १२ बर्ष उमेरका बालबालिकाका लागि दैनिक आवश्यक पर्ने वृहत र सुक्ष्म पोषक तत्वको मात्रा तोकिएको छ। त्यसै गरि उक्त अनुसूचीले दिवा खाजा व्यवस्थापन सम्बन्धमा दिवा खाजाका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने खाद्यान्न प्रयोग गरी विद्यालयमा दिवा खाजा तयार गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराउने, विद्यालय व्यवस्थापन समितिले अभिभावक आमा समूह मार्फत खाजा व्यवस्थापनको प्रत्यक्ष रेखदेख तथा अनुगमनको व्यवस्था मिलाउन सक्ने र दिवा खाजाका लागि विद्यार्थीलाई नगद उपलब्ध नगराउने उल्लेख छ। पालिकाले (गो भौ ८८।०८१।०८।२० समेत गरी) शसर्त अनुदानबाट कुल ४९ विद्यालयका लागि दिवा खाजा वापत

रू.८५७४४३५।०० विद्यालयको खातामा निकासा गरेको पाइयो। निकासा गरेको रकमको सदुपयोग भए नभएको र विद्यार्थीहरुले तोकिए बमोजिमका पौष्टिकयुक्त खानेकुरा पाए नपाएको सम्बन्धमा पालिका र सम्बन्धित निकायबाट अनुगमन नगरी विद्यालयको मागको आधारमा निकासा गरेको पाइयो । यससँग सम्बन्धित निकायले सहि सदुपयोगको सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ।

८१.२८ **सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई अनुदानः** कार्यक्रम कार्यन्वयन पुस्तिका, २०८१।८२ क्रियाकलाप नं २.७.१३.११ मा सामुदायिक सिकाई केन्द्रको संचालन अनुदान निकासाको लागि वार्षिक साधारण सभा भएको, बजेट र कार्यक्रम पास गरेको, लेखापरिक्षण प्रतिवेदन पेश गरेको लगायतका ५ वटा मापदण्ड पुरा भएको अवस्थामा स्थानीय तहले स्थलगत निरीक्षण पश्चात एकमुष्ट रू.३ लाख अनुदान निकासा गर्ने उल्लेख छ। पालिकाले (गो भौ ३७६।०८२।०३।२२) खैराला सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई रू.३०००००।०० खर्च गरेको छ।सो मध्ये ३ दिने कृषि व्यवसायिक तालिम प्रदान गरी रू.२००६५०।०० खर्च लेखेको पाइयो । ३ दिने कार्यक्रम गरी वर्षभरिको तलवभत्ता प्रदान गर्नु उपयुक्त देखिदैन । पालिकाले सिकाई केन्द्रहरुमा भएको कार्य प्रगतिलाई नियमित अनुगमन गरेको देखिएन । कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको प्रावधान अनुसार खर्चको नियमित अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

८२ सामाजिक सुरक्षातर्फ

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधी, २०७७ अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस सम्वन्धमा देखीएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन।

८२.१ **वर्गगत सामाजिक सुरक्षा खर्च:**यस पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत यस बर्षमा लक्ष्मी सनराईज बैंक तथा गोर्खाज फाइनान्स बैङ्कमार्फत रू.६३८९५१३०।०० वितरण गरेको विवरण उपलब्ध गराएकोमा वर्गगत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विवरण निम्नानुसार छन। सो वितरित रकमको अनुगमन गर्नुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८२.१ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

८२.२ **त्रैमासिक वितरण**: सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैङ्कमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकामा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन तर्फ ९ वडाका लाभग्राहीको खातामा भत्ता रकम जम्मा गर्न २ बैङ्कमार्फत प्रथम त्रैमासिकमा रू. १५८२५५६९।००, दोस्रो त्रैमासिकमा रू. १५९४७७४३।००, तेस्रो त्रैमासिकमा रू. १५९६०३९५।०० र चौथो त्रैमासिकमा रू१६१६१४२३।०० समेत रू. ६३८९५१३०।०० निकासा गरेको छ। यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन् । सो वितरित रकमको अनुगमन गर्नुपर्दछ।

वडा नं.	त्रैमासिक खर्च रकम				जम्मा
	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	
१	३६०९२२२	३६२५६३१	३६३४७५७	३७०११७४	१४५७०७८४
२	१७०१६७०	१७०९६६३	१७२५६०६	१७३७००५	६८७३९४४
३	३२४८२००	३३२४९०३	३२९७७९९	३३१५५९४	१३१८६४९६
४	२३६०८९६	२३२४३९४	२३३७६६४	२३८०९३६	९४०३८९०
५	१६५०८४९	१६५५४६२	१६८४३५६	१७०५९७२	६६९६६३९
६	३२५४७३२	३३०७६९०	३२८०२१३	३३२०७४२	१३१६३३७७
जम्मा	१५८२५५६९	१५९४७७४३	१५९६०३९५	१६१६१४२३	६३८९५१३०

८२.३ **मृतकको खातामा भत्ता निकासाः** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को नियम १५(४) मा मृत्यु भइसकेका व्यक्तिले मृत्यु भएको दिनसम्मको भत्ता निजको हकवालाले पाउने उल्लेख छ। यस पालिकाले विभिन्न वडाको लाभग्राहीहरुका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि रकम निकासा गरेकोमा बैंकबाट प्राप्त भरपाईमा मृत्यु भइसकेका देहायका व्यक्तिहरुको खातामा समेत नगद जम्मा गरेको पाइयो। पालिकाले प्रत्येक बर्ष लाभग्राहीहरुको विवरण अद्यावधिक गरि मृत्यु भएका तथा विवरण अद्यावधिक नगराएका लाभगाहीको लगत कट्टी गरी बैंकलाई रकम निकासा गर्नुपर्नेमा आ.व. २०८१।८२ मा देहायका मृत्यु भएका व्यक्तिको खातामा समेत रू.३६८१७।०० जम्मा गरेको छ। अतः मृत्यु भएका व्यक्तिको खातामा निकासा भएको रू.३६८१७।०० सम्बन्धित खाताबाट फिर्ता ल्याई संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्दछ। रु.

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ८२.३ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

असुल गर्नुपर्ने	३६,८१७

८२.४ **निष्कृय खाताः** निष्क्रिय खाताको रकम फिर्ता सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २६ अनुसार सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लागि निकासा भएको रकम सोही आर्थिक वर्षमा खर्च नभएमा संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्दछ। राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभागको च.न.६७ मिति २०८१।६।६ अनुसार २०७९ श्रावण १ भन्दा पहिले सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लागि खोलिएका

खाताहरु निष्क्रिय भएको भए लाभग्राहीको सम्पुर्ण विवरण माग गरी रकम फिर्ता गर्नुपर्ने र Parking वा Settlement account मा रहेको २०८१ असार मसान्त भन्दा पहिलेको रकम फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले हालसम्म लाभग्राहीको संख्या अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता लक्ष्मी समराईज बैङ्कमार्फत भुक्तानी गर्दै आएको छ। लक्ष्मी सनराईज बैङ्कको मिति २०८२।०९।०९ को च.नं.LS/CHR-OPS/ २४१२२५/६५७४५९ बाट प्राप्त विवरण अनुसार Dormant खातामा रकम नरहेको विवरण प्राप्त भएको छ।

८२.५ **ग्राहक पहिचान (KYC) अद्यावधिक नभएको**: सामजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २४ अनुसार बैंकले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित लाभग्राहीको नाममा शुन्य मौज्दातमा खाता खोलि जम्मा गरिदिने र सम्बन्धित लाभग्राहीले कागजात पेश गरे पश्चात खाता सक्रिय हुने उल्लेख छ। बैंकले पालिका बाट प्राप्त सबै रकम सम्बन्धित लाभग्राहीको खातामा जम्मा गरेको फर्वाड फिड उपलब्ध गराए तापनि के कति लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक भई सक्रिय भए र के कति निश्क्रिय रहेका छन् सो को विवरण उपलब्ध गराएको देखिएन। जसबाट खर्च रकम सबै लाभग्राही बुझे नबुझेकोमा एकिन हुन नसक्ने र खाता दोहोरो पर्न जाने भएकोले बैंकबाट खाता सक्रिय भएको विवरण प्राप्त गरी लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक गर्नुपर्दछ।

पारदर्शिता: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ मा स्थानीय तहको कार्यालयले लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नवीकरण प्रक्रिया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने प्रक्रिया जस्ता भत्ता सम्बन्धि जानकारी स्थानीय सामाजिक संघ संस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्था समेतको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्ने र भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नामावली सम्बन्धित स्थानीय तहको वेभसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरेकोमा कार्यालयले उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरेको पाइएन। कार्यविधिमा उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरी सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्नुपर्दछ।

अनुगमन तथा निरीक्षण: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा २७ (३) अनुसार गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाका प्रमुखले वा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रक्रियाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले सो कार्य गरेको पाइएन। यसतर्फ पालिका क्रियाशिल हुनुपर्ने देखिन्छ।

संपरीक्षणबाट थप भएको बेरूजू

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
१	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्बितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव ई. श्री इश्वरी भट्ट लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.984००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
२	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्बितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव ई. श्री कलम घर्तीलाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.९८४००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
३	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्बितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव ई. श्री लोकेन्द्र बहादुर बहोरा लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.१३५६००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
४	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव ई. श्री दधीची जोशी लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.९८४००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
५	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ । सव. ई. श्री जय बोगटी लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.१३५६००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
६	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वयनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव. ई. श्री झलक बोहरा लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.984००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
७	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ । सव. ई. श्री रिता कैला लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू. ९८४००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
८	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव. ई. श्री जयराज भण्डारीलाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.९८४००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	९८,४००
९	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्वान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव ई. श्री विरेन्द्र सिंह लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.११७०००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	१,१७,०००

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
१०	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव. ई. श्री भीमदत भट्ट लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.११७०००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	१,१७,०००
११	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ ।सव. ई. श्री शिवराज भट्टलाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.११७०००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	१,१७,०००
१२	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्दान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ । ई. श्री उमेश जोशीलाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.१३५६००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	१,३५,६००

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
१३	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन र सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानून बमोजिम हुने साथै आ.व. २०७१।७२ को तलब भत्ता कार्यान्वियनका लागि मिति-२०७१।०४।०२ मा गरिएको परिपत्र अनुसार रा.प.तृतिय श्रेणीको लागि प्रति महिना रु.२७०० र रा.प. अनंङ्कित प्रथमका लागि प्रति महिना रु. २२५०।- रा.प. अनंङ्कित द्वितीय तहकालागि प्रति महिना रु. १८००।- का दरले फिल्ड भत्ता दिनुपर्नेमा पालिकाले तोकिएको दर भन्दा इन्जिनियरलाई १4०००, सव इन्जिनियरलाई १२००० र अ.स.ई.लाई १०००० का दरले फिल्ड भत्ता वितरण गरेको देखियो । पालिकाले कार्यविधि अनुसार, कार्यापालिकाको निर्णय सभाबाट अनुमोदन गराई उक्त भत्ता वितरण गरेको प्रतिकृयामा उल्लेख गरेको छ । सव. ई. डम्बर बोहरा श्री लाई संघिय सरकारले तोकेको दर भन्दा रू.११७०००।०० बढी फिल्ड भत्ता भुक्तानी भएको देखियो । यसरी कार्यविधि बनाई तोकिएको दरभन्दा बढी भुक्तानी भएको रकम नियमसगत नदेखिएको रु	१,१७,०००

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८१/८२

कार्यालय र स्थान : चुरे गाउँपालिका, कैलाली , चुरे गाउँपालिका , कैलाली

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	देवी प्रसाद जोशी	२०८०-१०-२८	२०८१-५-२४
कार्यालय प्रमुख	तेज बहादुर बोगटी	२०८१-६-२	२०८२-०१-१५
लेखा प्रमुख	भक्त राज भट्ट	२०७८-१०-१०	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
२,४१८,१६३	६,३१५,७११.६६	४,९६४,८१४	०	०	७,८६७,९६०
प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.					२१,५६६,६४८.६६
प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्र्यौट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.					२,०१३,१६७
संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.					१,३९०,८००
लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.					२०,९४४,२८१.६६

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		३४२८५८६९.९१	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	३०५८२५३५४	चालु खर्च	२९३०६५५८३.५८
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	२५४०४१६४	पूँजीगत खर्च	१२४०७४४५५.५४
राजश्व बाँडफाँट	१००२५३२९५.६३	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	१२०३३१०३५.३५
आन्तरिक आय	९६५२८६६.९३		
अन्य आय	९७७५०७०१.८३		
कुल आय	५३८८८६३८२.३९	कुल खर्च	५३७४७१०७४.४७
बाँकी मौज्दात		३५७०११७७.८३	

अनुसूची - २

बेरूजु दफा ३ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

क्र.स./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.ब.को कारोबार			गत आ.ब. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर		१०,११,७४,१९८.०३	०	१०,११,७४,१९८.०३	९,००,००,५७०.५१	०	९,००,००,५७०.५१
१३०००	अनुदान		३०,७४,८१,००६.४२	०	३०,७४,८१,००६.४२	२८,५६,७१,२३१.७२	०	२८,५६,७१,२३१.७२
१४०००	अन्य राजस्व		७२,५९,८६५.४१	०	७२,५९,८६५.४१	७०,०९,०३९.८६	०	७०,०९,०३९.८६
१५०००	विविध प्राप्ति		२,६६,९२३.००	०	२,६६,९२३.००	१,१६,०१०.००	०	१,१६,०१०.००
क	**कुल जम्मा प्राप्ति**		४१,६१,८१,९९२.८६		४१,६१,८१,९९२.८६	३८,२७,९६,८५२.०९		३८,२७,९६,८५२.०९
३	चालु		२९,३०,६५,५८३.५८	०	२९,३०,६५,५८३.५८	२८,८७,४६,९४६.५३	०	२८,८७,४६,९४६.५३
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा		१६,४३,६२,१४०.२१	०	१६,४३,६२,१४०.२१	२०,०८,४५,०९३.२८	०	२०,०८,४५,०९३.२८
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग		९,०६,८४,५७२.३७	०	९,०६,८४,५७२.३७	५,७०,७३,३४०.४५	०	५,७०,७३,३४०.४५
२५०००	सहायता (Subsidy)		१५,९७,१९८.००	०	१५,९७,१९८.००	३६,९२,०१५.००	०	३६,९२,०१५.००
२६०००	अनुदान		२,६२,०७,४२४.००	०	२,६२,०७,४२४.००	१,८३,९८,०१६.८०	०	१,८३,९८,०१६.८०
२७०००	सामाजिक सुरक्षा		९२,९१,१३७.००	०	९२,९१,१३७.००	६७,८०,५८१.००	०	६७,८०,५८१.००
२८०००	अन्य खर्च		९,२३,११२.००	०	९,२३,११२.००	१९,५७,९००.००	०	१९,५७,९००.००
४	पूंजीगत		१२,४०,७४,४५५.५४	०	१२,४०,७४,४५५.५४	९,८७,०५,६६३.००	०	९,८७,०५,६६३.००
३१११०	भवन तथा संरचना		३,७१,५६,२३६.००	०	३,७१,५६,२३६.००	१,४४,१०,१३०.००	०	१,४४,१०,१३०.००
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स		१,१८,८५,१८०.००	०	१,१८,८५,१८०.००	५६,८६,८९१.००	०	५६,८६,८९१.००
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च		७१,३३,८८८.००	०	७१,३३,८८८.००	३७,४९,१८९.००	०	३७,४९,१८९.००

३११५०	सार्वजनिक निर्माण		६,६१,४१,०११.५४	०	६,६१,४१,०११.५४	७,३३,८७,१९६.००	०	७,३३,८७,१९६.००
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च		०	०	०	५,९६,५३६.००	०	५,९६,५३६.००
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		१७,५८,१४०.००	०	१७,५८,१४०.००	६,७५,७२१.००	०	६,७५,७२१.००
३१४१०	जग्गाप्राप्ति खर्च		०	०	०	२,००,०००.००	०	२,००,०००.००
ख)	**कुल जम्मा भुक्तानी**		४१,७१,४०,०३९.१२		४१,७१,४०,०३९.१२	३८,७४,५२,६०९.५३		३८,७४,५२,६०९.५३
ग)	**बचत /कमी (ग = क-ख)**		-९,५८,०४६.२६		-९,५८,०४६.२६	-४६,५५,७५७.४४		-४६,५५,७५७.४४
घ)	**धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/ घट (+/-)**		२१,०६,९४३.०६		२१,०६,९४३.०६	२९,२६,५७३.९५		२९,२६,५७३.९५
घ.१)	**कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी**							
ङ)	**यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)**		११,४८,८९६.८०		११,४८,८९६.८०	-१७,२९,१८३.४९		-१७,२९,१८३.४९
च)	**गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात**		३,४५,५२,२८१.०३		३,४५,५२,२८१.०३	३,६२,८१,४६४.५२		३,६२,८१,४६४.५२
छ)	**विनिमय नाफा/ घाटा तथा अन्य समायोजन**							
ज)	**आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा**		३,५७,०१,१७७.८३		३,५७,०१,१७७.८३	३,४५,५२,२८१.०३		३,४५,५२,२८१.०३

	बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)							

बेरूजु दफा २७ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -४

क.स.	स्वीकृत पद	सेवा समुह	तह	दरवन्दी			पदपुर्ति (अषाढ मसान्तको स्थिती)					रिक्त पद	कैफियत
				स्थायी	करार	जम्मा	संघबाट	साविक स्थानीय तहमा कार्यरत	लोक सेवा बाट पदपुर्ति	आन्तरिक पदपुर्ति	करारबाट		
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन/सा.प्र	७।८	१	०	१	१	०	०	०	०	०	
२	अधिकृत	प्रशासन/सा.प्र	६	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
३	सिभिल इन्जिनियर	ईन्जिनियरिङ	६	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
४	लेखा अधिकृत	प्रशासन/ लेखा	६	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
५	अधिकृत	शिक्षा	६।७	१	०	१	१	०	०	०	०	०	
६	अधिकृत	कृषि	६	१	०	१	०	०	०	०	०	१	
७	अधिकृत	पशु सेवा	१	१	०	१	१	०	०	०	०	०	
८	सूचना प्रविधि अधिकृत		१	१	०	१	०	०	०	०	१	०	
९	हे.ई	स्वास्थ्य	५।६	४	०	४	४	०	०	०	०	०	
१०	नर्शिङ सहायक	स्वास्थ्य	५।६	१	०	१	०	०	०	०	०	१	
११	सहायक	प्रशासन/सा.प्र	५	९	०	९	१	०	१	०	०	७	
१२	सव-इन्जिनियर	इन्जिनियरिङ	५	६	०	६	०	०	०	०	१	५	
१३	प्रा.स.	शिक्षा	५	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
१४	लेखा सहायक	प्रशासन/लेखा	५	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
१५	प्रा.स.	कृषि	५	२	०	२	०	०	०	०	०	२	
१६	प्रा.स.	पशु	५	२	०	२	०	०	०	०	०	२	
१७	आ.ले.प.	प्रशासन	५	१	०	१	०	०	१	०	०	०	
१८	सहायक लेखापाल	प्रशासन लेखा	४	०	०	०	०	०	१	०	०	०	दरबन्दी फाजिल

१९	खा.पा.स.टे.	इन्जिनियरिङ	४।५	१	०	१	२	०	०	०	०	०	१ वढी
२०	हे.ई	स्वास्थ्य	४।५	१२	०	१२	३	०	०	०	९	०	
२१	नर्सिङ सहायक	स्वास्थ्य	४।५	१५	०	१५	४	०	०	०	११	०	
२२	सहायक	प्रशासन	४	३	०	३	०	२	२	०	०	०	१ वढी
२३	स.म.वि.नि.	विविध	४।५	१	०	१	१	०	०	०	०	०	
२४	अ.स.ई	इन्जिनियरिङ	४	२	०	२	१	०	१	०	१	०	१ वढी
२५	अ.ल्या.टे.	स्वास्थ्य	४	३	०	३	०	०	०	०	३	०	
२६	ना.प्रा.स.	कृषि	४	३	०	३	०	०	०	०	३	०	
२७	ना.प.स्वा.प्रा.	पशु	४	३	०	३	१	०	०	०	४	०	२ बढी
२८	सहायक कम्प्युटर अपरेटर	विविध	४	१	०	१	०	०	०	०	०	१	
२९	अमिन		४	१	०	१	०	०	०	०	२	०	१ वढी
३०	हेभि सवारी चालक				२	२	०	०	०	०	२	०	
३१	हलुका सवारी चालक				२	२	०	०	०	०	२	०	
३२	कार्यालय सहयोगी				२२	२२	०	१	०	०	२१	०	
३३	नगर प्रहरी				५	५	०	०	०	०	०	५	
३४	स्वीपर				११	११	०	०	०	०	११	०	
३५	माली				१	१	०	०	०	०	१	०	
	जम्मा			८०	४३	१२३	२०	३	११	०	७२	२४	७

बेरूजु दफा ६९ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -५

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	परामर्शदाता	लागत अनुमान	भुक्तानी रकम	डिपिआरबाट निर्धारण भएको लागत अनुमान रू.	बजेट विनियोजन
२०८०।८१ मा निर्माण भएका डिपिआर						
१.	Detail Project Report of Volleyball Stadium and staff Quarter	एम एज इन्जिनिरिङ एण्ड कन्स्ट्रक्शन प्रा.ली.धनगढी-५, कैलाली ।	१९९९८५२।६३	१९९७२००	९५१७९३०७।२९	रू.१५०००००।०० विनियोजन ।
२.	श्री जनता मा.वि. र केदारश्वर मा.वि.को होस्टेल निर्माण ।	जिविएस टेक्नोलोजिस प्रा.ली. मध्यपुर ठिमि भक्तपुर ।	७२०९६०।००	७१००३५।५	७२७५३२७९।९	बजेट विनियोजन नभएको
२०८१।०८२ मा तयार भएका डिपिआर						
१	Preparation of Detailed Engineering Survey, and Detailed Engineering Report of Bagaichula- Bayala-Aampani- Gajar Road Ward no 6 As Per ToR	Topup Engineering Solution Pvt. Ltd	१४९६५५८.४४	१४९६५५८।४४	९८५२७८०५५.७६	
२	Detailed Engineering Survey, Design And Report Perparation of Master plan for Ringney Tal Ward no 1 And Melbas-Garva Road Ward no 1 & 4 Chure Rural Municipality ,Kailali As Per ToR	M.H Engineering Consulting And Construction Pvt. Ltd, Dhangadhi-05, Kailali	१९९४९०२	१९९४९०२	१४२६०७१८५२.७५	२००००००
३	Consultancy Service For Detailed Engineering Survey, Detail Design, Cost Estimate and Report Preparation Of Thulaban Garva Road	Saipal Consult & Contractors Pvt. Ltd, Kathmandu-10, Baneshwor	१३९२१६०	१३९२१६०	१०५६६०५१६६.२४	२००००००
४	Consultancy Service For Detailed Engineering Survey, Detail Design, Cost Estimate and Report Preparation Of Aalad-Aamsera-Chatakpur Road at ward-1	Madhavi Engineers & Builders Pvt. Ltd, Dhangadhi-05, Kailali	८०९३६२।५	८०९३६२।५	५०६२०८३९८.२९	
जम्मा रू.			**९०५६१८३।४४**	**४१४२०९६०६०।२३**		

बेरूजु दफा ७७ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -६

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भौ./ मिति	योजनाको नाम	प्रयोग निर्माण सामाग्री(घन फिटमा)				कुल परिमाण (घन फिट)	प्रति घन फिट दर (मू.अ.कर सहित)	असुल गर्नु पर्ने जम्मा	उपभोक्ताको अंश कट्टी	असुल गर्नुपर्ने रकम रु.
				ढुङ्गा	गिट्टी	बालुवा	ग्राभेल					
१.	पालिका पूँजिगत	३६२। ०८२।३। २४	गाउँ भासु कृषि सडक निर्माण	४८१२	०	०	०	४८१२	४।५२	२१७५०	२९८८	१८७६२
२.	पालिका पूँजिगत	३५६। ०८२।३। २३	मेल खोला ग्वान्नी खेडी टुनेपानी सडक	२७३६	०	०	०	२७३६	४।५२	१२३६७	१८५५	१०५१२
३.	प्रदेश पूँजिगत	२७५। ०८२।३। ९	नयाँबन गोरेटो बाटो निर्माण	१४१०	०	०	०	१४१०	४।५२	६३७३	१०२०	५३५३
४.	पालिका पूँजिगत	१२। ०८२।३। ६	वडा नं.-४ मा अवस्थित चौमाला गर्भा सडक मर्मत	३३४५	२६३३	१४१०	०	७३८८	४।५२	३३३९४	३३३९	३००५५
५.	पालिका पूँजिगत	१४५। ०८१। १२।५	श्री सरस्वती आ.बि. घेराबार निर्माण	२३८६	०	२१६९	०	४५५५	४।५२	२०५८९	३२२८	१७३६१
६.	पालिका पूँजिगत	९७। ०८१। ११।६	दुर्गा आ.बि. भवन निर्माण	३४५९	०	०	०	३४५९	४।५२	१५६३५	२३४५	१३२९०
७.	पालिका पूँजिगत	६१। ०८१। १०।१०	कमलानदी मत्स्य सिचाई नहर मर्मत	३४९३	०	०	०	३४९३	४।५२	१५७८८	२६३२	१३१६६
८.	सडक बोर्ड	१२। ०८२।३। ६	वडा नं. ४ मा अवस्थित चौमाला गर्भा सडक मर्मत	३३४५	३१३२	१४१०	०	६६१८	४।५२	२९९१३	२९९१	२६९२२
९.	सडक बोर्ड	४।०८१। ६।२२	बगैचुला ढुङ्गेनी सडक मरम्त	०	०	०	८६०९९	८६०९९	४।५२	३८९१६८	१०८९६७	२८०२०१
१०.	सडक बोर्ड	२।०८१। ४।२५	गिथडा गजार सडक मर्मत	४९३२	९७०	४२८०	२७८३७	३८०१९	४।५२	१७१८४६	१७१८५	१५४६६१
									जम्मा	**७१६८२३**	**१४६५५०**	**५७०२८३**

बेरूजु दफा ८० सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -७

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भो./ मिति	भुक्तानी पाउने कृषक समुहको नाम	बितरण गरिएको मेशिनरीको बिवरण	कुल भुक्तानी भएको रकम रु.	भुक्तानी हुनुपर्ने रकम रु. (५०% ले हुन आउने)	असुल हुनुपर्ने रकम रु.
१	पालिका पुँजिगत	१७५-२०८१।१२।२१	विस्ना कु. बिजले	च्यापकटर घाँस काट्ने मेसिन	१६०००	८०००	८०००
२			पदम ब. साउँद		१६०००	८०००	८०००
३			जित ब. भण्डारी		१६०००	८०००	८०००
४			राम सिंह भाट		१६०००	८०००	८०००
५			जय ब. धामी		१६०००	८०००	८०००
६			हरिकला देवी ठाडा मगर		१६०००	८०००	८०००
७			शेर ब. साउँद		१६०००	८०००	८०००
८			नर ब. धामी		१६०००	८०००	८०००
९			भिम प्रसाद पौडेल		१६०००	८०००	८०००
१०			अन्जना आचार्य		१६०००	८०००	८०००
११			टेक ब. सिंह		१६०००	८०००	८०००
१२			जंग बहादुर साउँद		१६०००	८०००	८०००
				जम्मा	१९२०००।००	९६०००।००	९६०००।००

बेरूजु दफा ८१.८ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -८

सि.नं.	विद्यालयको नाम	स्थायी	राहत	करार	अनुदान शिक्षक	जम्मा शिक्षक	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
१	शिव मा.वि. किम्तोला	८	६		०	१४	३००	१:२१
२	भैरबमा.वि. अलाड	५	३		१	९	२२३	१:२५
३	मोहन्यालमा.वि. निगाली	४	३		२	९	२४४	१:२७
४	भगवतीआ.वि.सायल	२	१		२	५	१०८	१:२२
५	सरस्वतीआ.वि. घोडेथर	०	०		१	१	३०	१:३०
६	केदारआ.वि. तुषारेपानी	१	२		२	५	१४४	१:२९
७	केदारेश्वरआ.वि.ओजेना	२	१		३	६	१४९	१:२५
८	आदर्शशिशुसदन आ.वि.बजाडी	०	०		१	१	२२	१:२२
९	जनजागृतीआ.वि. किचान	०	३		०	३	२७	१:९
१०	समैजीआ.वि.घरखेडा	१	२		१	४	८८	१:२२
११	भैरौंआ.वि.सिमली	१	२		१	४	४७	१:१२
१२	जनताआ.वि.मिलनपुर	०	१		१	२	५५	१:२८
१३	बर्माआ.वि.आमसेरा	०	१		२	३	३१	१:१०
१४	जनजागृतीप्रा.वि. चिलोट	०	०		१	१	१६	१:१६
१५	कालिकाप्रा.वि.जिरेतोला	०	०		१	१	१९	१:१९
१६	ककरसिंहआ.वि. कडकिरी	२	१		२	५	११०	१:२२
१७	वेतालप्रा.वि.देसाना	०	३		०	३	४२	१:१४
१८	जनता आ विसल्लेकाँडा	२	१		२	५	१७५	१:३५
१९	सरस्वती आवि .बसन्तपुर	१	२		१	४	३५	१:९
२०	दुर्गाआ.वि. हिजिरे	०	३		०	३	६२	१:२१
२१	केदारेश्वरआ.वि.खैराला	१	१	१	२	५	१३७	१:२७
२२	समैजीप्रा.वि.गुगुडेनी	१	२		०	३	८३	१:२८
२३	भानुमा.वि. चित्रपुर	३	५	१	२	११	२३९	१:२२
२४	ग्वासीआ.वि. सहजपुर	२	३		१	६	७३	१:१२
२५	भगवतीप्रा.वि. मत्स्ये	२	२		०	४	१३४	१:३४
२६	आदर्शआ.वि. साल्घारी	१	१		०	२	१३	१:७
२७	जनकल्याणआ.वि.शान्तिपुर	२	२		२	६	१३७	१:२३

२८	समैजीलिंगप्रा.वि.कापडीगडा	०	१		१	२	३६	१:१८
२९	जनतामा.वि. वैसेनी	४	४		३	११	३२३	१:२९
३०	मालिकाप्रा.वि.गाजरी	०	३		०	३	२४	१:८
३१	समैजीप्रा.वि.जगाती	०	३		१	४	८५	१:२१
३२	कालिकाप्रा.वि. भुजे	१	२		०	३	१९	१:६
३३	सूर्यमुखिआ.वि.वालुवागडा	०	४		२	६	१८८	१:३१
३४	मुसुरखेतप्रा.वि. सइन	०	२	१	०	३	५८	१:१९
३५	सरस्वतीआ.वि. बाटेगडा	०	०		२	२	८१	१:४१
३६	बस्नेतआ.वि.गर्भा	३	०		२	५	१२८	१:२६
३७	सरस्वतीप्रा.वि रानीभुकुडा	०	०		२	२	६७	१:३४
३८	मष्टा आ विराउला	०	०		१	१	१७	१:१७
३९	केदारेश्वरप्रा.वि.ओखलढुगां	२	१		१	४	३०	१:८
४०	सुक्र मा.वि.खानिडाँडा	६	४		१	११	४९६	१:४५
४१	मसानीआ.वि. गुणी	१	२		३	६	१११	१:१९
४२	समैजीप्रा.वि.मौरी	१	२		१	४	२९	१:७
४३	मेलकट्टेश्वरमा.वि. बयला	८	६		०	१४	३२२	१:२३
४४	जनतामा.वि. शान्तीनगर	०	४		२	६	१६२	१:२७
४५	धौलापहरुप्रा.वि. गिथाडा	१	०	१	१	३	२७	१:९
४६	शिद्धबाबाआ.वि. गौजेना	२	१		३	६	१७४	१:२९
४७	शिद्धआ.वि. गोगनपानी	२	१		२	५	१३०	१:२६
४८	भगवतीमा.वि.कोटढुगेंनी	३	४		१	८	२०४	१:२६
४९	ग्वासीआ.वि. सिराडी	२	२		२	६	१३३	१:२२
		७७	९७	४	५८	२३६	५५८७	१:२४

बेरूजु दफा ८१.१२ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -९

क सं	विद्यालयकोनाम	वालविकासशिक्षक संख्या	विद्यार्थीसंख्या	शिक्षकविद्यार्थी अनुपात	१:२५बमोजिमहुनेबढीसहजकर्ता
१	श्री आदर्श प्राथमिकविद्यालय,सालघारी	१	३	१:३	
२	श्री ककरसिंह आधारभूतविद्यालय, कडकिरी	१	२५	१:२५	
३	श्री कालिका प्राथमिकविद्यालय, भुजे	१	२	१:२	
४	श्री केदार आधारभूतविद्यालय, तुसारेपानी	१	१८	१:१८	
५	श्री केदारेश्वरमाध्यमिक विद्यालय, खैराला	१	२०	१:२०	
६	श्री ग्वासी आधारभूतविद्यालय, सहजपुर	१	१०	१:१०	
७	श्री जनकल्याण आधारभूतविद्यालय, शान्तिपुर	१	१६	१:१६	
८	श्री जनजागृतीप्राथमिक विद्यालय, किचान	१	११	१:११	
९	श्री जनता माध्यमिकविद्यालय, शान्तिनगर	१	२०	१:२०	
१०	श्री जनता प्राथमकिविद्यालय,मिलनपुर	२	२१	१:११	१
११	श्री जनता प्राथमिकविद्यालय, सल्लेकाँडा	१	२४	१:२४	
१२	श्री जनता माध्यमिकविद्यालय, वैसैनी	१	६२	१:६२	
१३	श्री दुर्गा प्राथमिकविद्यालय, हिंजरे	१	११	१:११	
१४	श्री भगवती आधारभूतविद्यालय, सायल	१	१४	१:१४	
१५	श्री भगवती प्राथमिकविद्यालय, मत्स्ये	२	४२	१:२१	१
१६	श्री भगवती माध्यमिकविद्यालय,कोटढुङ्गेनी	२	२२	१:११	१
१७	श्री भैरव माध्यमिकविद्यालय, अलाड	१	२१	१:२१	
१८	श्री भैरो प्राथमिकविद्यालय, सिमली	१	१३	१:१३	
१९	श्री मसुरखेत वेतालप्राथमिक विद्यालय, सईन	१	१२	१:१२	
२०	श्री मेलकट्टेश्वरमाध्यमिक विद्यालय ,वयाला	२	२४	१:१२	१
२१	श्री मोहन्यालमाध्यमिक विद्यालय, निगाली	१	११	१:११	
२२	श्री वस्नेत आधारभूतविद्यालय, गर्भा	१	२३	१:२३	
२३	श्री वेताल प्राथमिकविद्यालय, देशाना	१	१५	१:१५	
२४	श्री शिव माध्यमिकविद्यालय, किम्तोला	१	२६	१:२६	
२५	श्री शुक्र माध्यमिकविद्यालय,खानिडाडाँ	२	१८	१:९	१
२६	श्री समैजी प्राथमिकविद्यालय, घरखेडा	१	११	१:११	
२७	श्री समैजी प्राथमिकविद्यालय, जगाती	१	२२	१:२२	

२८	श्री समैजी प्राथमिकविद्यालय,गुगुडेनी	१	२३	१:२३	
२९	श्री समैजीलिङ्गप्राथमिक विद्यालय, कापडीगडा	१	११	१:११	
३०	श्री सरस्वती प्राथमिकविद्यालय, घोडेथर	१	११	१:११	
३१	श्री सिद्ध आधारभूतविद्यालय, गोगनपानी	१	१४	१:१४	
	कुल जम्मा	३६	५७६	१:१६	

बेरूजु दफा ८१.१६ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -१०

सि.नं.	विद्यालयको नाम	जम्मारकम	जम्माविद्यार्थी	प्रतिविद्यार्थी लागत
१	आदर्श प्राथमिकविद्यालय,सालघारी	१६७२८४५	१३	१२८६८०
२	आदर्श शिशुसदनप्राथमिक विद्यालय, वजाडी	२९०९६३	२२	१३२२६
३	ककरसिंह आधारभूतविद्यालय, कडकिरी	२८७८९९०	११०	२६१७३
४	कालिका प्राथमिकविद्यालय, जिरेतोला	२९९८७७	१९	१५७८३
५	कालिका प्राथमिकविद्यालय, भुजे	१५५११३०	१९	८१६३८
६	केदार आधारभूतविद्यालय, तुसारेपानी	२९३८०४५	१४४	२०४०३
७	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, ओखलढुङ्गा	१७५६६४२	३०	५८५५५
८	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, ओजेना	२८०३९८३	१४९	१८८१९
९	केदारेश्वर आधारभूतविद्यालय, खैराला	२७६५७६८	१३७	२०१८८
१०	ग्वासी आधारभूतविद्यालय, कुभैना	३१०८८७३	१३३	२३३७५
११	ग्वासी आधारभूतविद्यालय, सहजपुर	३३९२२९३	७३	४६४७०
१२	जनकल्याण आधारभूतविद्यालय, शान्तिपुर	२८५४२५२	१३७	२०८३४
१३	जनजागृति प्राथमिकविद्यालय, चिलोट	२७८७०४	१६	१७४१९
१४	जनजागृती प्राथमिकविद्यालय, किचान	१९८५८५१	२७	७३५५०
१५	जनता प्राथमकिविद्यालय,मिलनपुर	१४४५१९७	५५	२६२७६
१६	जनता प्राथमिकविद्यालय, सल्लेकाँडा	३१०८९६०	१७५	१७७६५
१७	जनता माध्यमिकविद्यालय, वैसैनी	६६३५४००	३२३	२०५४३
१८	जनता माध्यमिकविद्यालय, शान्तिनगर	५०७७९७३	१६२	३१३४६
१९	दुर्गा प्राथमिकविद्यालय, हिंजरे	२०९८३७६	६२	३३८४५
२०	धौलापहरू प्राथमिकविद्यालय, गिथडा	१३५७२७९	२७	५०२७०
२१	भगवती आधारभूतविद्यालय, सायल	२७०६५९१	१०८	२५०६१
२२	भगवती आधारभूतविद्यालय,कोटढुङ्गेनी	६१२३८९०	२०४	३००१९
२३	भगवती प्राथमिकविद्यालय, मत्स्ये	३४३४७५९	१३४	२५६३३
२४	भानु माध्यमिकविद्यालय, चित्रपुर	६१८७१८५	२३९	२५८८८
२५	भैरव माध्यमिकविद्यालय, अलाड	६४२४४७१	२२३	२८८०९
२६	भैरो प्राथमिकविद्यालय, सिमली	२२३३८९६	४७	४७५३०
२७	मष्टा आधारभुतविद्यालय राउला	२७३५२९	१७	१६०९०

२८	मसानी आधारभूतविद्यालय, गुणी	२५६१७२५	१११	२३०७९
२९	मसुरखेत वेतालप्राथमिक विद्यालय, सईन	२०९३५४९	५८	३६०९६
३०	मालिका प्राथमिकविद्यालय, गाजरी	१७१०९४३	२४	७१२८९
३१	मेलकट्टेश्वर माध्यमिकविद्यालय ,वयाला	१०२९८४५९	३२२	३१९८३
३२	मोहन्याल माध्यमिकविद्यालय, निगाली	६७९७०१६	२४४	२७८५७
३३	वर्मा प्राथमिकविद्यालय, आमसेरा	८०५३१४	३१	२५९७८
३४	वस्नेत आधारभूतविद्यालय, गर्भा	३०२९१४६	१२८	२३६६५
३५	वेताल प्राथमिकविद्यालय,देशाना	१५७६४८८	४२	३७५३५
३६	शिव माध्यमिकविद्यालय, किम्तोला	९८६३९३५	३००	३२८८०
३७	शुक्र माध्यमिकविद्यालय,खानिडाडाँ	८८४७१०६	४९६	१७८३७
३८	समैजी प्राथमिकविद्यालय, घरखेडा	२३०९८५७	८८	२६२४८
३९	समैजी प्राथमिकविद्यालय, जगाती	२७७९५९३	८५	३२७०१
४०	समैजी प्राथमिकविद्यालय, मौरी	१८५०२२७	२९	६३८०१
४१	समैजी प्राथमिकविद्यालय,गुगुडेनी	२२५८९०८	८३	२७२१६
४२	समैजीलिङ्ग प्राथमिकविद्यालय, कापडीगडा	१०९९८१०	३६	३०५५०
४३	सरस्वती प्राथमिकविद्यालय, रानीभकुडा	४१८७४६	६७	६२५०
४४	सरस्वती प्राथमकिविद्यालय, वसन्तपुर	१८६३५८०	३५	५३२४५
४५	सरस्वती प्राथमकिविद्यालय, वाटेगडा	६५१२९१	८१	८०४१
४६	सरस्वती प्राथमिकविद्यालय, घोडेथर	६१०१३९	३०	२०३३८
४७	सिद्ध आधारभूतविद्यालय, गोगनपानी	२९१९६९९	१३०	२२४५९
४८	सिद्धवावा आधारभूतविद्यालय, गौजेना	२६३८२७४	१७४	१५१६२
४९	सुर्यमूखी आधारभूतविद्यालय, वालुवागडा	३०८०७०५	१८८	१६३८७
	जम्मा	१३४४६७२५०	५५८७	२४०६८

बेरूजु दफा ८२.१ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -११

	पहिलो त्रैमासिक			दोस्रो त्रैमासिक			तेस्रो त्रैमासिक			चौथो त्रैमासिक			जम्मा
	कायम संङ्ख्या	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	कायम संङ्ख्या	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	कायम संङ्ख्या	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	कायम संङ्ख्या	वितरण गरेको संङ्ख्या	वितरण गरेको रकम	
अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	९१८	९१७	१०९०५३२०	९२४	९१९	११००७७२७	९२५	९१६	१०९७३३२०	९५३	९४५	११२३०६२०	४४११६९८७
जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	९४	९४	७४४८००	९३	९२	७३४१६०	९५	९३	७३९४८०	९१	९१	७२६१८०	२९४४६२०
जेष्ठ नागरिक एकल महिला	१०४	१०३	८२१९४०	१०२	१०१	८०५९८०	१०२	१०२	८११३००	९४	९४	७५०१२०	३१८९३४०
विधवा	२५४	२५४	२०२४२६०	२६१	२६१	२०६६८२०	२६२	२६२	२०८८१००	२६८	२६८	२१२५३४०	८३०४५२०
पूर्ण अपाङ्गता भत्ता	१८	१७	१९९५००	१८	१७	२०३४९०	१९	१९	२२३४४०	२०	२०	२३१४२०	८५७८५०
अति अशक्त अपाङ्गता भत्ता	१२१	१२१	७७०३३६	१२०	११९	७५९६९६	१२०	११९	७५९६९६	११८	११८	७४४८००	३०३४५२८
दलित बालबालिका	२३०	२३०	३५९४१३	२४१	२४०	३६९८७०	२३९	२३८	३६५०५९	२३४	२३३	३५२९४३	१४४७२८५
जम्मा	१७३९	१७३६	१५८२५५६९	१७५९	१७४९	१५९४७७४३	१७६२	१७४९	१५९६०३९५	१७७८	१७६९	१६१६१४२३	६३८९५१३०

बेरूजु दफा ८२.३ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -१२

क.सं.	वडा नं.	लक्षित समूह	परिचय नं.	नाम	जन्म मिति	नागरिकता नं.	लगत कट्टाको कारण	लगत कट्टा लागु मिति	लगत कट्टा गरेको मिति	फिर्ता गर्नुपर्ने रू.
१	१	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	२०११९२३०४६७६३	डम्मरी साउद	४०९०७	४३०	मृत्यु	२०८१।१२।१९	२०८२।३।१९	१३४०
२	१	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	२०१३०७३०००००९४	पार्वती देवी साउद	४१४८५	२/ २८२७/ ४९१	मृत्यु	२०८१।१०।१०	२०८२।३।१९	१०६६०
३	६	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	१९९८१२३१४४७१३	गंगा बहादुर थापामगर	३६१५९	६७५	मृत्यु	२०८२।२।२३	२०८२।६।२७	४९३८
४	६	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	१९९३१२३०७७३१५	अप्सरा खत्री	३४३३३	९३६	मृत्यु	२०८१।७।२२	२०८२।३।२०	१२०००
५	२	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	२००९११०७०१२४९	खीमा देवी साउँद	४०१२४	२२३१०२३७	मृत्यु	२०८२।०३।१७	२०८२।४।२१	१६०८
६	६	अन्य जेष्ठ नागरिक भत्ता	१९९५१२३११९९८४	नन्दा देवी दमाई	३५०६३	९३४	मृत्यु	२०८१।१०।२०	२०८२।३।२०	६२७१
									जम्मा	३६८१७

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्धारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गरी समयमै पारित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा ७ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट घाटा व्यवस्थापन तथा अन्य वित्तीय अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानुन बमोजिम हुने उल्लेख भएकोमा कतिपय प्रदेश र स्थानीय तहले यस सम्बन्धी कानुन निर्माण गर्दा संघीय कानुनसँग सामाञ्जस्यता कायम नगरेकोले यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन ।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।

- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा खरिद सम्झौतामा तोकिए बमोजिमको जनसहभागिताको अंश समितिबाट व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा कतिपय काममा सो अंश व्यहोरेको यकिन नगरी भुक्तानी दिएकोले सम्बन्धित कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउनुपर्दछ ।
- जटिल प्रविधि तथा उपकरणको प्रयोग हुने निर्माण कार्य र सामग्री खरिद गर्ने कार्य समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएकोले सोमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- सेवाग्राही समेतको योगदानमा आधारित रही विभिन्न कोषको स्थापना भएकोमा यस्ता कोषको रकम खर्च गर्दा सेवाग्राहीको हित संरक्षण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।

- आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोरा कार्यान्वयन नहुने गरेकोले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी देखिँदैन। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।
- स्रोत सुनिश्चतता बेगर डि.पी.आर बनाउने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।